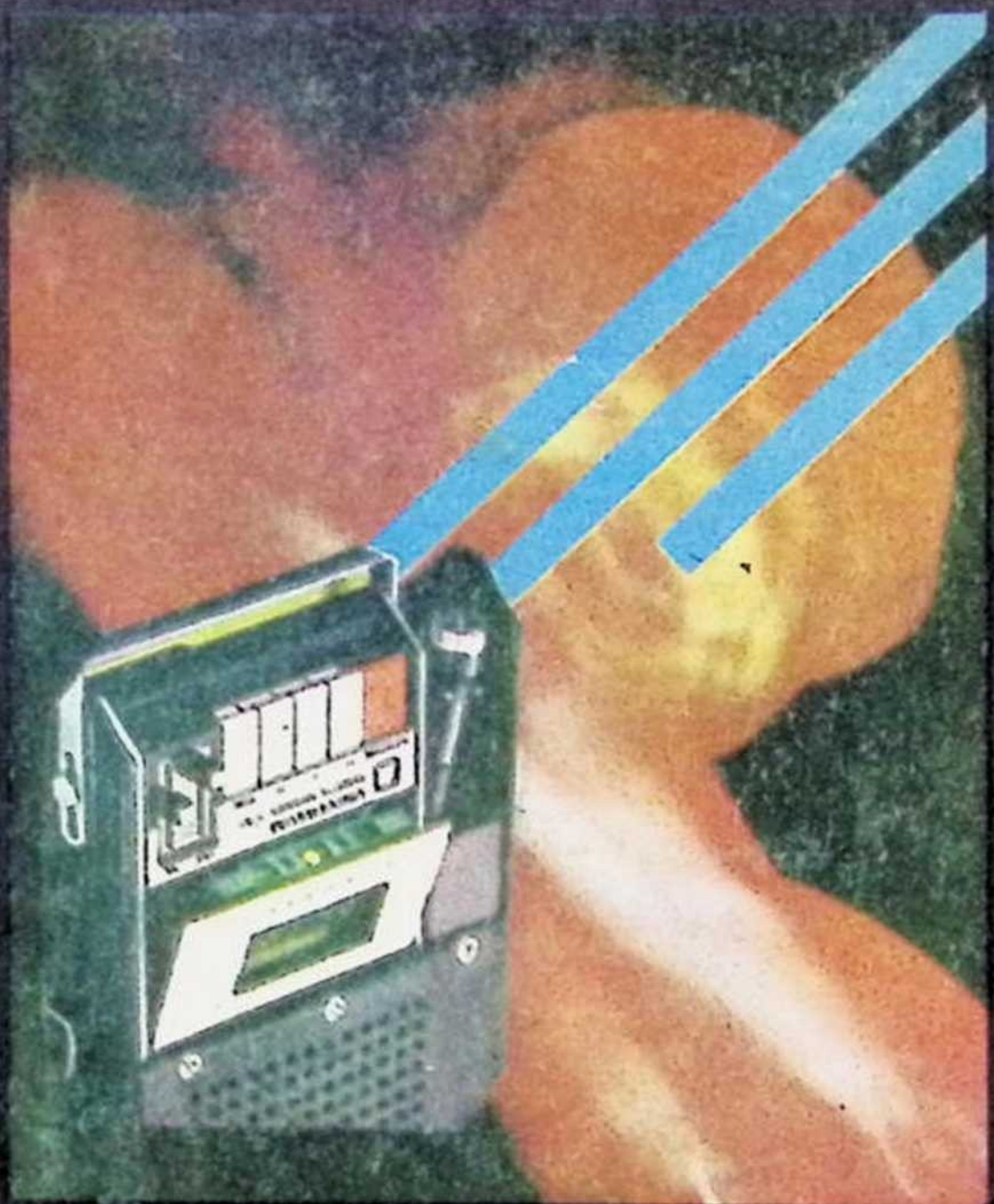

GHEORGHE FĂRTĂIŞ

46

ANCHETA

GHEORGHE FARTAIŞ

ANCHETA

GHEORGHE FARTAIŞ

ANCHETA

Junimea 1983

Ilustraţia copertei : **GEORGE SCUT ÁRU**

NIMENI nu se sustrage legilor ţării, nici un fapt antisocial, nici un act inuman, nici o fraudă şi nici o crimă nu se pot eschiva de braţul neiertător al legilor noastre. Această idee guvernează cartea de faţă.

Aparent, succesiunea de dosare investighează obişnuita zonă a domeniului, înfăţişînd ipoteze, mărturii, declaraţii, rapoarte, rezultate ale analizelor, expertize. Dar, dincolo de toate acestea, concretizînd în fiecare moment al împrejurărilor infracţionale exprimarea exactă şi neîndurătoare a legalităţii, s-a intenţionat creionarea – în paginile următoare – a unui personaj exemplar : justiţiarul – profesionistul pe deplin devotat poporului său, inteligent

şi perspicace, prompt şi uman. Acesta este personajul care, făcîndu-şi din profesiune nu doar o obligaţie de serviciu, ci, în primul rînd, o consecventă

şi responsabilă datorie morală, domină cartea de faţă. Dacă am „legendat” identitatea lui, nu ne-am abătut nici o clipă de la esenţa „cazurilor” pe care le-a rezolvat cu competenţă, cu dăruire civică, deschis în faţa opiniei publice şi a judecăţii colective.

Trăim într-o societate care a făcut din munca angajată, responsabilă, din perfecţionarea continuă, revoluţionară a omului un ideal cu semnificaţii dintre cele mai profunde. Reperele împlinirii lui, ca o expresie directă a conştiinţei comuniste, le afli pretutindeni aici, unde ctitorim propriul nostru BINE. Al nostru şi al celor ce vin după noi, intr-un climat moral ce presupune fermă intrasigenţă faţă de tot ce înseamnă sfidare a

normelor eticii şi echităţii socialiste.

Gheorghe Fărtâiş

Credulitatea se plăteşte greu

De acolo, de lingă fereastră, se pot zări numai bine coroanele sfielnice ale salcîmilor ce străjuiesc aleea intrării principale. Arbuştii ornamentali tunşi de curînd dau impresia de îngrijit, oferă ochiului linii odihnitoare, volume suple, vegetale. în faţa ferestrei, două femei tinere percep diferit peisajul.

Cea înaltă, zveltă, ţine cu eleganţă între degete o ţigară lungă din care fumul urcă alene. O duce spre buze rar, absentă.

Mai mărunţică, cu vădite tendinţe de îngrăşare, cealaltă are o cută între sprîncene, o nemulţumire rău ascunsă. Amîndouă sînt în halate, pe buzunarele cărora ecusoane le identifică. Undeva, în spatele lor, huruie, ca un cuib de mitraliere, maşinile din atelierul de croitorie.

— Măcar tu ai procedat bine, Marina ! Decît cu un mototol lîngă tine, mai bine lipsă !

— Dar ce s-a mai întîmplat, dragă ? – o chestionează cealaltă, numai aparent interesată.

— Imaginează-ţi ! De două luni gătesc pe reşou, spăl pe reşou, fierb rufele ăluia micu pe reşou. Şi el nimic ! Zilnic îl toc ! Eu vorbesc, eu aud. Zice că o să-i dea, să aibă răbdare, că-i pe

listă. Dar cîtă răbdare poate să aibă cineva ? ! Măcar de n-ar fi copiii 1 Dar aşa ?

— Ce să vă dea tu ? Fii mai explicită.

— Nu ţi-am spus ? Butelie. De două luni de cînd ne-am mutat, stau fără butelie.

— Lasă că vă dă şi te linişteşti. Mai fă-ţi şi tu răbdare.

Vorbeşte cu acelaşi calm, cumva afectat, căutînd cuvintele. Fumul se ridică uşor, scrumul s-a strîns la capătul ţigării.

— Aşa-mi zic şi eu. Dar chiar dacă-i dă, tot nimic n-am rezolvat. Cu o singură butelie la cinci inşi, ce să-ţi spun, mare afacere !

Dezavantajată de comparaţia ce se impune, dar şi de propriile proporţii, tînăra femeie e un ghem de nervi, o strună de arc încordată. Zbîrnîie.

— Atunci mai luaţi-vă una – vine sugestia.

— Sigur. Aşa spune şi mama.

— Foarte bine.

— Foarte bine, foarte bine ! Dar de unde ?

— De la cineva care vinde, evident.

— Ştii tu pe cineva ?

— Ar fi ceva... Mi-a spus o cunoştinţă care se mută la gaze. Dar e meii complicat. Ştiu eu ce să zic ?

— De ce-i complicat ?

— Are două şi nu vrea să umble, să se complice. Le dă pe amîndouă odată. Dac-ai găsi tu pe cineva pentru cealaltă...

Tăcerea n-a durat decît o clipă. Lumina s-a aprins în ochii negri, vioi :

— Marina, eşti o comoară ! Ti arăt mototolului că eu am rezolvat-o şi pe asta. Le iau eu pe amîndouă. Tot spunea mama că vrea să-mi ia ceva de casă nouă.

— Te-ai gîndit bine. Pentru că le dă împreună, suma nici nu e prea mare.

— Cit?

— Şapte mii. Mie mi se pare convenabil.

— Ai dreptate. Aşa e. Vorbesc cu Costel chiar diseară, scoatem banii de la C.E.C, şi mîine ţi—i aduc. Marina, te rog, sună-i, spune-le că ai găsit cumpărător. Să nu le dea cuiva 1

— Fii fără grijă, am să-i sun.

Bucuroasă, scăpată de-o grijă, încîntată de a fi rezolvat problema numărul unu a familiei, femeia are acum timp să observe privirea absentă a colegei.

— Da’ cu tine ce-i, că parcă nu prea eşti în apele tale...

— Nu ştiu. De la o vreme, mă simt teribil de plictisită...

o o

— Iată pentru ce te-am chemat – şi şeful Inspectoratului judeţean de miliţie Iaşi întinse căpitanului cele două reclamaţii. Ia loc şi citeşte.

„... Declar că în ziua ... luna ... am dat numitei... 7000 lei în vederea procurării a două butelii de aragaz. De atunci, Sabrea Marina nu s-a mai prezentat la serviciu şi nici acasă la părinţi nu este de găsit...”

„... O persoană tînără, înaltă, elegantă, cu păr lung, blond, s-a recomandat ca fiind merceolog. I-am dat 9.000 lei în vederea procurării a două covoare persane din import, pentru mine şi cumnata mea...”

— Ha ! Marina ! Asta-i mina ei. lar a început !

— De-asta te-am chemat. Preiei cazul. De-acum ai cu ce te distra. Succes !

— Fiţi amabilă, vă rog ! Unde cobor pentru depozitele I.C.R.T.I.-ului ?

— Mai aveţi încă de mers. Nu cunoaşteţi oraşul ?

— Nu prea bine. Vedeţi cum se întîmplă : cînd vii în concediu, vezi centrul, colinzi magazinele şi gata, crezi că-l cunoşti. Acum însă am venit în interes de serviciu şi observ că nu mă mai descurc.

— De unde sînteţi, dacă nu vă supăraţi ?

— Din Iaşi...

— O, dulcele tîrg... Oraşul marilor iubiri... Teiul lui Eminescu...

— Vorbiţi frumos. Noi ne-am obişnuit într-atît cu oraşul, încît uneori uităm ani în şir că există Copoul, iar în Copou un Tei.

Drăguţe, cochete, amabile, cele două tinere femei conversau de parcă s-ar fi cunoscut dintotdeauna. Distanţele apropie, nu despart. Una se simţea gazdă, cealaltă sugera imaginea unui Iaşi pitoresc şi blînd, comunicativ, apropiat, prietenos.

— Nu vă faceţi griji. Coborîm la aceeaşi staţie. Am să vă îndrum.

— înseamnă că sînt norocoasă ! Dacă-mi va merge aşa şi la depozit, mă întorc victorioasă. Mi-a spus directorul să nu plec de aici fără cojoace.

— Cojoace ? ! ?

— Da. Ştiţi, li se mai spune şi Santa Maria.

— O !... Şi... speraţi să găsiţi ?

— Bineînţeles. Doar avem contract. Sînt obligaţi să-l respecte. De altfel am telefonat şi ne-au confirmat comanda. Eu am venit în speranţa să mai scot ceva în plus, poate ne facem şi noi planul...

— Iată un paradox. Hainele se fac aici, se poartă în toată ţara, iar noi nu prea avem acces la ele.

— Se găsesc greu ?

— În sezon nu se găsesc deloc. Pregătiţi-vă, coborîm la prima.

Se regăsiră în staţie una lîngă cealaltă. Acum parcă înstrăinate. Intimitatea din autobuz se destrămase. leşanca reînnodă firul.

— Aţi fost aşa de amabilă şi-mi sînteţi simpatică. Aş încerca să vă servesc dacă vă interesează...

— Cum nu ! Nu îndrăznesc să abuzez...

— Nu vă faceţi probleme. La sute de bucăţi, una în plus sau în minus nu contează.

— Sînteţi într-adevăr întruchiparea amabilităţii moldoveneşti. Cum credeţi că ar trebui să procedăm ?

— Veniţi după-amiază la orele cinci în faţa depozitului. Ştiţi unde este, nu ? Evident, să aveţi banii la dumneavoastră. Am să încerc să vă

servesc.

„...Persoana mi-a luat banii, 3.000 de lei, m-a lăsat undeva în apropierea depozitului şi n-a mai apărut. Am aşteptat-o două ore după care am mers să mă interesez de ea. N-o cunoşteau, nu ştiau cine este, nu aşteptau şi nu aveau nici un contract cu laşul. Cea care m-a escrocat era o persoană plăcută, cu conversaţia agreabilă, manierată, îmbrăcată cu gust, chiar elegant, era înaltă, avea părul castaniu...”

Soneria sună o dată şi încă o dată. Paşi apăsaţi, greoi, calculînd mişcarea imediat următoare, se auziră în spatele uşii. Un ochi atent cercetă vizorul, apoi uşa se deschise în faţa tinerei femei cu înfăţişare agreabilă. Zimbetul deschis, trăsăturile plăcute, inspirau încredere. Ţinuta decentă accentua cu rafinament calităţile trupului zvelt, tînăr.

—Bună ziua. îmi cer scuze că vă deranjez. Mi s-a spus că închinaţi o cameră. Sînt studentă... Adică, mai exact îmi pregătesc examenul de stat şi aş dori cît mai multă linişte...

—Bună ziua... Adevărat, mai dăm din cînd în cînd una din camere, dar numai la persoane cu recomandaţie...

—Nu m-am gîndit... îmi pare rău... Şi-am sperat că în sfîrşit am găsit cava după atîta alergătură... De dimineaţă umblu...

— Ce să vă zic eu, domnişoară...

— Aveţi închiriat ?

— Nu. Momentan nu, e liber...

—Vă rog. Dau oricît. Nu vă deranjez decît două săptămîni. Atît. Pînă-mi definitivez lucrarea şi o dau la bătut la maşină. De altfel, astăzi exact în paisprezece zile am susţinerea... Vă rog...

Bărbatul ezită. Pe ultimele replici, în spatele bărbatului îşi face apariţia soţia.

— Deacum se cheamă că, dacă aţi venit la noi la uşă, e norocul nostru. Intraţi. Dă-te deoparte, Vlade, şi fă loc fetii, să intre.

— Vă mulţumesc, doamnă. Vă mulţumesc din inimă. M-aţi scos din mare încurcătură. Nu ştiam încotro să mă mai îndrept. S-a făcut deja întuneric.

Tînăra intră, lasă din mînă valiza, nu cine ştie ce voluminoasă, o sacoşă cu cîteva cărţi... Vorbeşte mereu, plăcut, învăluitor.

—- Am încercat şi la hotel, de ce să mint. M-am gîndit că diferenţa n-ar fi chiar aşa mare. N-au nici acolo camere. Vă spun drept, ce rost ar avea să vă mint. Pentru zilele pe care am să stau la dumneavoastră m-am gîndit să vă ofer 1.000 de lei. Oricum suma mi-o propusesem în acest scop.

— O mie de lei ?

Bărbatul are în voce mirări semnificative, dar ghiontul din coaste îl avertizează prompt.

— Acum, nu că profităm de situaţie, dar ştii şi mata că s-au scumpit camerele.

— Dar, doamnă, nici o problemă. Dacă suma propusă de mine nu vă convine, eu mai...

— Nu, nu, mi se pare convenabilă. De altfel, duduie, vel putea folosi cînd vei voi aragazul ori frigiderul... Acum hai să-ţi arăt camera, că vei fi fiind obosită...

— Vă mulţumesc... Vă mulţumesc mult. Dacă

nu vă mai văd în seara aceasta, vă spun noapte bună, domnule...

— Martinescu. Geo Martinescu.

— ... Domnule Martinescu. Noapte bună.

— Noapte bună, duduie, noapte bună şi să visaţi frumos în casă nouă.

— Mulţumesc...

Gazdele sînt încîntate dle noroc ,,ce fată, ce maniere, ce educaţie", fata îi copleşeşte cu atenţii, nu-i zi să n-aducă o floare, un carton de prăjituri, un pachet de ţigări, o sticlă cu vin... Soţii Martinescu o adoră, ea îi răsfaţă... între timp ea aleargă – dictează teza, fireşte, zilele trec, se apropie marea încercare, examenul... Soţii Martinescu aproape că regretă iminenţa plecării, timpul li s-a părut scurt, mult prea scurt... Dacă ar fi avut şi ei norocul să aibă un copil atît de bun...

— Săru' mina...

— Acu' ai sosit, puică ? Eşti obosită, nu ? Hai, dezbracă-te şi te răcoreşte, că ţi-am pregătit ceva bun.

— Ceva bun ? Ce poate fi ?

— Ghiceşte !

— îngheţată...

— Nu, că răceşti în gît şi, doamne fereşte, mai vorbeşti la examen ca lupu...

— Atunci, spumă de fragi...

— Nu, că n-am găsit. Ţi-am făcut o cremă de zahăr ars. îţi place ?

— Sînteţi de-a dreptul o minune, doamna Carolina. Cînd o să-i povestesc mamei, n-o să-i

vină să creadă. Dar, oricum, mi-aţi promis ! După examen mergeţi să-i cunoaşteţi pe părinţii mei. Le-am şi scris. De- acum am două rînduri de părinţi. Ce rău îmi pare că n-am avut norocul să vă întîlnesc mai devreme...

— Şi nouă. Şi nouă, drăguţă, că te-ai lipit de sufletul nostru parcă ne-ai fi rudă, nu alta !

— Doamna Carolina, m-aţi zăpăcit cu surpriza şi nu v-am spus vestea cea mare !

— Care, dragă ? Ce veste ?

— Dăm banchet ! S-a hotărît. Imediat după examen, dăm banchet. Ne-au spus de la Decanat că putem veni şi cu părinţii, sau cu rudele apropiate. Eu... eu mi-am permis să iau două invitaţii în plus.

— Vin părinţii ?

— Nu. Ei nu pot veni. Pentru dumneavoastră le-am luat. Să nu mă refuzaţi !

— Marina ! Da' ce să căutăm noi, acolo, copilă ?
Pe cine cunoaştem noi ?

— Dar nimeni nu cunoaşte pe nimeni. O să fiţi unchii mei din Bucureşti şi gata ! Vă rog, vă rog să nu mă lăsaţi singură într-o zi aşa mare...

Şi ochii Marinei se umplură de lacrimi.

— Stai binişor şi fii fată serioasă că n-ai voie să te enervezi acu’ în preajma examenului. Stai... să vină şi Geo, să discutăm şi-om vedea...

— Sînteţi bună, o, ştiam eu cît sînteţi de bună ! Vă mulţumesc, vă mulţumesc, doamne, ce noroc pe mine !

Şi Marina sărută obrajii doamnei Carolina Martinescu, iar doamna Carolina simte aşa, că se

topeşte, că pluteşte, că e fericită dac-o putut face o bucurie Marinei. Ce copil, ce fată, ce om !

— Cu ce te îmbraci, dragă ? se îngrijorează dînsa deodată redevenind practică.

— Văd eu. Pun rochiţa aceea decoltată, pantofii şi poşeta de lac şi gata !

— Şi la gît ce pui ?

— Ce să pun ?

— îţi trebuie o bijuterie, ceva acolo, că de, chiar şi aşa tînără, tot se cere să lucească ceva în jurul gîtului.

— N-am, doamna Carolina. O să fie bine şi aşa. Doar nu mă duc să mă mărit.

— Nu, drăguţă. De măritat te-i mărita cînd ţi-a veni ziua, dar la banchet, o dată în viaţă, trebuie să te prezinţi ca lumea, să te simţi bine. 0 să-ţi împrumut medalionul meu cu camee şi brăţara de aur. Completează toaleta, îi subliniază eleganţa.

— Şi dumneavoastră ?

— Eu am să-mi pun perlele. Sînt false, dar ce contează. Noaptea toate pisicile par negre...

Au rîs îndelung, s-au făcut pregătiri febrile, domnul Martinescu şi-a scos costumul cel bun de la naftalină, doamna Martinescu s-a coafat. în casă, atmosferă de sărbătoare. Parcă întineriseră cu zece ani. Soseşte ziua banchetului. Gătiţi de mai mare dragul, doamna Martinescu cu mănuşile de atică, domnul Martinescu cu borsalina, iar Marina cu sclipătul aurului în jurul gîtului şi la încheietura mîinii, ajung în faţa secretariatului facultăţii de drept.

— Intru s-o întreb pe secretară în ce sală a

rămas hotărît să se ţină...

Marina a intrat, a stat zece, douăzeci, treizeci de minute, o oră. Doamna Martinescu trimite pe domnul Martinescu în recunoaştere, şi, acolo, surpriza i nu există nici o studentă la drept cu un asemenea nume, nici în anul ultim, nici în alt an, nu se ţine nici un banchet, nici la drept, nici la vreo altă facultate... în incinta secretariatului nici urmă de Marina. încăperea mai are o ieşire...

— Să vă spui eu cum a fost, tovarăşe ... ă ... scuzaţi, domn' căpitan... Să mă prostească pe mine, care făcui priponu' împreună... Da' ce-mi zisei... că acuma dacă eu m-am cuminţit – că m-am cuminţit, asta mi-e sfînta cruce – zisei că gata, s-o fi astîmpărat şi ea. C-o văzui cucoană, ce mai, cucoană în toată regula, cu manichiură acolo, gătită, simandicoasă... Şi ce vorbe la ea... de să rămîi crucit, nu alta ! Zise c-a făcut facultate. Da. Dreptu' zise că-l făcu şi eu o crezui ca proasta. Păi acu' vin eu de-acasă ! Cum să faci dreptu' dacă tu ai stat la mititica ? Este ? Da' mă prosti, cum mâ vedeţi, şi să ştiţi că am şi eu cevaşilea experienţă ! Gata, gata, uite, să-mi sară ochii dac-o mai lungesc, că vă văz io că băteţi din pinteni. Veni la mine, şi-mi zise că n-a găsit la hotel, că stă vreo două-trei zile, c-are un proces pe-acilea. O primii, pusei masa, schimbai aşternuturile, de, ca pentru cucoane, că aşa s-arăta. Cînd mîncam, povesti de-un ştab, unu mare, un grangure,

pardon, să iertaţi, da’ ştiţi, barosan. Că-l ştie, şi-i face toate mofturile, c-o place, da’ ea-i face mutre că-i cam bătrîior... Bine, bine, lasă că spui tot, numa nu te-ncrunta aşa la mine, că ştii că-s sperioasă.

lo-te-a naibii, zisei, şi-i povestii lu’ vecinu’ Tase că-l ştiam necăjit săracu’ că tot umbla să-şi ia o maşinuţă şi nu mai avea răbdare s-aştepte, de zicea că dă oricît numai s-o vază-n curte, s-o Instruiască. Cînd îi povestii, Marina zise, „Să vină vecinu’ cu-n taxi, să mă ducă la Bucureşti, şi-i dau maşina în mînă, în aceeaşi zi”. Eu, bucuroasă, că, acu’ de ce să vă mint, îmi zise că ea are bani, ce scapă vecinu' să fie-al meu, fuga la nea Tase. Asta aduce a doua zi taxiu-n poartă, se suie şi el, şi Marina, şi vira, la Bucureşti, băiete ! Să fi fost ora 9 dimineaţa. Spre seară, aud buşind în poartă, ies, dau să văz cine e, da’ ce să mai vezi, vecinu’ trecu de mine ca de-un perete şi aţă-n casă. „Ce-i vecine ?” – zic. „Ce să fie, madam Vatamanu – zise – mi-a tras clapa”. „Cine ?” – zic. „Păi cine, pretena matale”. ’ „Cum ?” – zic. „Cum ? Dracu s-o ia şi s-o pieptene” – zice. „Spune mai lămurit, nea Tase, că mor acu- şilea” – zic. „Spui” – zice. Spui că alta n-am de făcut. Ajunsem noi la Bucureşti, trasem în faţă la minister, plătii, şoferii’ plecă, gata. Ea-mi zise să-i dau banii, că intră la ministru şi poate i-o cere, s-o plătească pă loc. îi dădui banii şi rămăsei cu ochii ţintă pă uşa ministerului. Ea urcă scările, vorbeşte cu portaru, se rîde cu el, ăla îi arată uşa cu mina şi madama

intră pă uşe. De-atunci n-o mai văzui”. „Cum n-o mai văzuşi ?” – zic. „N-o mai văzui şi gata – zice. Stătui vreo două ore, că, zisei, la miniştri nu se intră ca la dentist, şi-apoi intrai la idei. Dacă intrai la idei, mă dusei la portar şi-l luai la întrebări. „Mă nene, intră acilea acu’ vreo două ceasuri o cuconiţă frumuşică şi tînără”. „Intră” – zice ăla. „Intră la domn’ ministru”. „Nu intră la nici un ministru, tovarăşe – zice ăla – că tovarăşu’, ministru e plecat de două săptămîni în străinătate, conduce o delegaţie”. „Cum să fie plecat – zic, cînd tovărăşica de intră mai adineaurea, se duse la dumnealui ?” „Nu se duse la dumnealui, zice, se duse la veceu”. „Cum, să se ducă la veceu, cînd acuşilea te rîsei mata cu dumneaei, de ziceai că vă cunoaşteţi de copii ?” „Mă rîsei – zise ăla – mă rîsei, că ierea simpatică. Auzi ce-mi zise : «Tovără- şele, dac-ai fi într-un oraş străin, undeva departe şi te-ar prinde aşa, o nevoie, ce-ai face ?». «Aş ruga pă cineva, să-mi îngăduie să-mi fac nevoia» – i-am zis. «Păi, uite – zice – eu sînt persoana străină, în oraş străin, şi am o nevoie de mă taie şi nu găsesc cui să spun, şi-ţi spun dumitale». «Intră – i-am zis – vezi a doua uşe pe stînga» Şi-am rîs. Ea intră şi gata”. „Intră, intră, zisei, că intră cu optzeci de mii ale mele, bănuţii de-o maşină, da’ de ce nu ieşi ?” „O fi ieşit pă dincolo” – zise, şi-mi arătă cu mina în spate spre intrarea ailaltă”. Ăşa a fost, domn’ căpitane Vlad, mai ceva ca-n filme. Acu’ văz că şi matale baţi drumurile s-o afli, da’ nu crez să mai

fie p-acilea. Cine ştie unde-şi face veacu’ şi pă cine mai fraiereşte !

Camera era plăcută, chiar elegantă. Odată jaluzelele trase, penumbra răcorasă făcea de-a dreptul relaxantă odihna de după-amiază. încins de soarele verii, trupul arzînd plăcut, se lăsa înfiorat de răceala cearceafurilor. Un pled subţire, uşor, accentua deliciul scurtei destinderi. „De ce naiba or mai fi închiriind ăştia ? !”

Gîndul rămase suspendat undeva, detaşat de senzaţia de bine şi totuşi penetrant, independent, stăpîn.

Observase dintru început bunăstarea gazdelor. „Aşa sînt unii, nu se mai satură” – filozofă şi somnul o cuprinse lin, ca într-o apă.

— Jenică, ne-a pus Dumnezeu mîna-n cap. Ai auzit-o şi tu, cu urechile tale, cum a zis că-l cunoaşte pe vicepreşedinte. S-o prindem acu’ pînă nu pleacă la hotel, să ne ia şi nouă un persan.

— încă unul ? se arată sincer nedumerit bărbatul.

— Taci, că tu nu ştii nimic. Banul n-are valoare. Trebuie băgat în ceva. Un covor e un lucru sigur.

— Tot sigur îl mântncă moliile.

— Taci, Jenică, nu mă enerva ! Totdeauna mi-ai făcut opoziţie. Vreau un covor persan, îl vreau şi s-a terminat. Eu curăţ după ăştia, eu muncesc, e banul meu, fac cu el ce vreau !

— Bine, Tănţico. Luăm covor. Dar de unde ?

— De la pila duduii. I-om lăsa camera mai

ieftin, o invit o zi-două la masă şi ne-am plătit.

— Bine, Tănţico. Voia matale... A, bună seara duduie... Cum aţi dormit ?

— Bine, domnu' Georgescu, foarte bine... Bună seara, doamnă.

— Bună seara, bună seara. O dulceaţă, o cafeluţă ?

— O cafea.

— Sînteţi de-a noastră, duduie. Dobrogeancă de-a noastră.

— De ce ?

— Moldovenii preferă dulceaţa.

— O preferau. Acum bem şi noi cafea, ca toată lumea.

— Că bine ziceţi. Uitaţi-o, e caldă, numai bună, şi-i naturală, să ştiţi.

— Mulţumesc.

— Să n-o beţi pînă la fund, să mai lăsaţi puţină, să întoarceţi ceaşca.

— Ştiţi să ghiciţi în cafea ?

— Ei... aşa... cochetăm şi noi... Apropo, duduie Marina, v-aţi văzut astăzi cu prietenul acela ?

— Care prieten, madam Georgescu ?

— Ei care... Cel de primărie, de v-a promis cameră la hotel „Nord"...

— A, da... desigur... Că bună mai e – şi tînără îşi muie din nou, delicat, buzele în ceaşca de cafea. Mi-a promis absolut sigur pentru săptămîna viitoare. De luni, n-am să vă mai necăjesc...

— Dar ce necaz ! Am vrea noi să avem numai sezonişti ca dumneavoastră ! O persoană aşa fină, aşa delicată... Apropo, duduia Marina... Mă iertaţi

că vă întreb, dar dacă plecaţi...

— Serviţi ?

Domnul Georgescu ţinea în mină un pachet de ţigări Kent. Mulţumind cu un zîmbet. Marina luă cu delicateţe o ţigară, o strînse uşor între degete, apoi o vîri între buze. Bricheta scăpără scurt. Cu un zîmbet, Marina mulţumi din nou, răsplătind amabilitatea bărbatului.

— Vă ascult, doamnă. Spuneţi...

— Ce să mai ocolesc, duduie. Aş îndrăzni să vă rog, pentru că tot v-am auzit vorbind despre cunoştinţa pe care o aveţi la primărie...

— Prieten. Am copilărit împreună...

— Prietenul de la primărie. Mă rog, tovarăşul vice...

— Dar spuneţi odată, doamnă ! Vreţi să vorbesc cu el să vă înlesnească procurarea unui anume lucru. Greşesc ?

— Nu greşiţi deloc !

— Ei, care-i atunci lucrul acela ? – puse Marina punctul pe i.

— Un covor. Un covor persan, duduiţă dragă, că ştiţi ce greu se găsesc.

— Bine, doamnă. Dacă există în depozit, puteţi considera că îl aveţi.

— Să vă dau banii, să-i aveţi la dumneavoastră – se precipită madam Georgescu.

— Vai de mine – răspunse încrederii arătate, cu ponderată rezervă, Marina. Să vedem întîi ce poate face persoana.

A doua zi s-au înfiinţat în trio în preajma clădirii primăriei. Soţii Georgescu au rămas pe trotuar, cu banii în buzunar, Marina, dezinvoltă, a

intrat în incinta clădirii. După o oră, au văzut-o apărînd cu un pachet, o mică atenţie „din partea prietenului meu”, care atenţie, o fi fost ea mică, dar consta în trei crapi de toată frumuseţea şi un cartuş de ţigări „Kent”. Asta i-a diat gata pe Georgeşti. Ar fi plecat cu ea şi în expediţie la Polul Nord. Ziua următoare, ziua fatală. Cu şapte mii de lei în poşetă, Marina dispare, abandonînd gazdeloi- o valijoară cu lucruri furate. Mai tîrziu, miliţia va constata că, atît peştele, cît şi ţigările, fuseseră procurate de aceeaşi Marina, din timp, cu scopul de produce efectul scontat. Şi l-a produs.

Căpitanul Vlad Aurel nu este nicidecum un om lipsit de imaginaţie. Dar nici că va ajunge tocmai în celălalt capăt al ţării nu şi-ar fi închipuit. Mangalia, da, are rezonanţe ispititoare, mai ales în plin sezon estival. Nu şi atunci cînd mergi acolo în interes de serviciu.

— Liniştiţi-vă, doamnă. Ca să-i putem da de urmă, trebuie să-mi relataţi cît mai exact cum s-au în- tîmplat lucrurile.

— Cînd aţi spus că sînteţi de la Iaşi, am crezut un moment c-aţi găsit-o şi că mi-aţi adus banii.

Femeia avea ochii înroşiţi de plîns. Se vedea că, în ultima vreme, îşi recapitulase ades întîmplarea şi tot de atîtea ori lacrimile izbucniseră spontan, eliberator.

— Ce să vă spun eu dumneavoastră ? închiriem şi noi, în sezon, ca mai toată lumea, că eu am

rămas numai cu fata şi o femeie singură se descurcă mai greu. Ani de zile am adunat ban cu ban, să am cînd o creşte copilul, de-o meditaţie, de ceva, acolo.

Pe Marina am crezut-o sinceră. Ne-a dus la plimbare, la teatru. Ne-a cucerit. Casa noastră era la dispoziţia ei, Nimănui n-am dat pînă acum cheia de la dormitor. De ea nu puteam să încui. Spunea mereu : „Doamnă, eu am mare încredere în oameni”. Lăsa în cameră, la vecJere, bijuterii de valoare. Nu încuia nimic, nu se ferea de noi. Ne-a cîştigat încrederea.

Mi-a luat 15 mii de lei, trei inele de aur şi două brăţări de argint aurit. Era tot ce reuşisem să strîng pentru fata mea într-o viaţă... Speram să se căsătorească în curînd şi voiam să mai cumpăr cîte ceva nou, să fac curăţenie, să pun tapet, covoare, să i se pară şi ei că începe viaţa cu dreptul. Destul ne-am restrîns ani în şir. Acum...

Căpitanul Vlad.se simţi deprimat văzîndu-i gestul de renunţare, de durere neputincioasă. Maxilarele îi scrâşniră scurt.

— O prindem. N-aveţi nici o grijă, c-o prindem şi-o să plătească ea pentru toate.

Coloanele zvelte, fotoliile răspîndite discret, în locuri comode, realizînd spaţii intime, mocheta groasă, estompînd zgomotul paşilor, dau holului imens al hotelului un aspect confortabil, invită la odihnă şi reverie.

într-unul din fotolii, sub un ficus enorm, o

tînără femeie captează priviri admirative. Le primeşte cu naturaleţea cu care accepţi un lucru inevitabil, fără ostentaţie, fără să apeleze la arsenalul trucurilor arhicunoscute. Glezna fină, picioarele cu alonjă, eleganţa discretă creează un ansamblu distins ; bijuteriile de calitate, mătăsurile, stofele ce cad impecabil, în croieli de mari case de modă, au fost studiate îndelung de ochiul atent al bărbatului înalt, încă suplu, purtîndu-şi cu prestanţă vîrsta. Cînd, după îndelungi tatonări, ies împreună pe uşile cu celulă fotoelectrică, ai sentimentul că perechea merită intr-adevăr onorurile canaturilor ce se deschid automat în faţa paşilor. Doamna fumează numai ţigări străine, consumă în discreta ambianţă a barului băuturi fine, cu pondere însă ; la masa de prînz comandă lucruri de calitate, cu gust sigur, rafinat. Este servită cu vădită încîntare, este o plăcere să-i satisfaci o dorinţă, chiar un capriciu. Bărbatul este mereu mai fermecat, se felicită pentru norocul avut – în fine, după ani de muncă, un concediu cu adevărat reuşit.

Plecase cu inima strînsă, convins fiind că-şi va plictisi clipele de odihnă între pensionari jucînd table şi consoarte tricotînd. Şi, iată, norocul surîde. Se simte întinerind, compania îl stimulează, a înregistrat privirile admirative ale bărbaţilor care ar putea intra în competiţie, ea nu le dă atenţie, pentru ea nu contează decît prezenţa lui ; el, singurul...

Atent să n-o jignească, să nu pară că încearcă s-o cumpere, îi aduce în dar cîte o floare. Şi, în cele

din urmă, noaptea, nopţile...

Numai că, după una din nopţi, spre dimineaţa zilei promiţînd alte ore de plăcută companie, domnul constată că marea sa iubire nu este în pat, nici în baie, şi, stupefiat, mai constată că acestei absenţe i se alătură şi cea a brăţării de aur masiv a ceasului de aur „Doxa” şi a patru mii de lei, bani scoşi cu o zi înainte de la C.E.C., „pentru unele mici escapade”. Dintr-o dată concediul i se pare anost, un eşec lamentabil, o glumă de prost gust, greu de acceptat. Cu primul tren se va întoarce acasă. Ratase. Nu pierderea unor bunuri, a unor valori, bine, era şi asta, dar era şi mult mai mult. Pierduse poate ultima şansă de a mai fi tînăr.

— Nu era, doamnă, logodnica mea.

— Cum nu era logodnica dumitale, domnule ? Nu v-aţi prezentat ca fiind logodiţi ?

— Ba da – încearcă să se apere tînărul, derutat, roşu flacără, iritat de situaţia de necrezut căreia îi căzuse victimă.

— Păi, vezi ? interveni bătos soţul. Să ne spui imediat unde este logodnica dumitale. În caz contrar, chem miliţia şi discutăm altfel.

— Nu înţelegeţi că nu era logodnica mea ? Mi-a spus să vă spunem aşa, ca să părem şi noi mai serioşi, mai cu prestanţă. Zicea că-i numai un joc, aşa, un joc de societate, că societatea îşi are legile ci, convenienţele ei, şi că doi tineri care nu sînt oficial împreună nu vor fi acceptaţi niciodată

în compania unor oameni căsătoriţi...

— Chiar aşa. Chiar aşa, domnule. Ce v-a venit să vă legaţi tocmai de noi ? Ce, nu era atîta lume în staţiune ?

— Păi... eraţi simpatici şi ne-am simţit bine împreună, trecea şi timpul mai repede...

— Adresa ! Lasă poveştile şi scoate adresa.

— Adresa cui ?

— Adresa ăleia, dom’le. Adresa logodnicii, prietenei, sau, mă rog, a fetei cu care erai împreună !

— N-o ştiu. Vă spun sincer, n-o ştiu. Ne-am cunoscut aici, la cantină. Pe urmă am luat masa cu toţii, am rîs, ne-am simţit bine şi ea a zis atunci că sîntem logodiţi, iar mie mi-a fost ruşine s-o contrazic de faţă cu dumneavoastră.

— Nu ştii nimic despre ea ?

— Nimic.

— N-ai idee unde-o putem găsi ?

— Nici cea mai vagă.

— Culmea, domnule ! Culmea. Ieri i-am numărat în mînă nouă mii de lei. Zicea că poate face rost de medicamente străine, că are ea o rudă la oficiul farmaceutic...

— Şi mie mi se lăuda cu relaţiile ei. Eu chiar credeam că le are.

— Uite ce-i, tinere. Mergi cu noi la miliţie, să dai o declaraţie. Lucrurile nu pot rămÎQe aşa.

— Merg. Merg, dar să ştiţi că eu n-am nici o vină.

♦

♦ *

— Abia la Focşani am prins-o. Un recepţioner

mai atent decît alţii a recunoscut-o şi ne-a sunat. O dădusem în urmărire generală pe ţară. Am umblat după ea de la mare la munte, din staţiune în staţiune. De-acum îi ştiam preferinţele. Vara mergea pe litoral : Constanţa, Mangalia. Toamna vizita staţiunile montane : Herculane, Sovata. în şaptesprezece ani de meserie n-am întîlnit o escroacă de o

asemenea talie. Lucra cu dezinvoltură, convingea, cîştiga încrederea. Avea o mare capacitate de descifrare a psihologiei umane, manevra credulii în direcţia pe care şi-o propunea, îşi făcea din ei unelte, victime sigure. Nici o ezitare, nici un scrupul, nici o greşeală. O imaginaţie care, pusă în slujba altor scopuri, ar fi putut aduce mult bine. Aşa... Am cercetat mediul din care provine, familie de oameni cumsecade, înnebuniţi şi înspăimîn-taţi ei înşişi de „talentele” copilului lor. Cînd am reţinut-o, avea zeci de mii de lei şi asta fără bijuterii. Un adevărat pericol social. Inamicul public numărul unu al credulităţii şi uşurinţei unora dintre noi, a dorinţei de a face pe orice cale rost de lucrul pe care ne cramponăm să-l obţinem pe căi lăturalnice. Această mentalitate i-a servit de minune, iar Marina a ştiut să o exploateze cu maximum de profit.

Credulitatea se plăteşte, uneori, cu preţ greu.

Cine a ucis ?

Curtea îngustă, pavată cu pietre inegale, printre care iarba creşte nestingherită, mărgineşte o casă lungă, neospitalieră. Geamurile joase, cu cercevele înnegrite de vreme, îi accentuează aerul vetust, iar uşile, dînd spre trotuarul îngust, din beton, şerpuind de-a lungul pereţilor, trădează intenţia proprieta-rului : o casă făcută pentru chiriaşi, menită să aducă bani, nu să adăpostească între zidurile ei o familie. Ceva din destinaţia iniţială, din idcea cu care s-a pornit la construcţia ei, s-a imprimat în atmosfera generală pe care o degajă pereţii, curtea, locuinţa în întregul ei.

Lumina puternică, de sfîrşit de mai, verdele crud al pomilor tremurîndu-şi frunzele proaspete în soarele înclinînd către vară, sclipătul de bucurie din privirile trecătorilor, se anulează toate, în faţa petelor de sînge ce leagă parcă două dintre uşile spre trotuarul de beton. Un bărbat relativ tînăr se poticneşte încurcîndu-şi paşii printre pietrele curţii ca şi cînd atunci ar învăţa să meargă sau ca într-un loc străin în care eşti obligat să te orientezi pe moment şi te simţi nesigur necunoscîndu-i capcanele. El anunţase miliţia să se deplaseze la faţa locului. Avusese prevederea de a nu alerta înainte alte persoane,

aşa că, cel puţin în privinţa conservării urmelor, se putea avea oarecare certitudine.
Pe faţa bărbatului se citeşte în egală măsură surpriză, oroare, nedumerire, şi, paradoxal, o anume neîncredere, ca şi cînd realitatea văzută cu proprii sâi ochi n-ar fi fost suficientă ca să-l convingă de adevăr. Ca şi cînd n-ar fi aşteptat decît un semn, o vorbă, care să spulbere visul urît, să facă să dispară coşmarul, să readucă lucrurile la normal. Ar fi fost bucuros să i se spună – „Du-te, domnule, acasă şi vezi-ţi de treabă. Ţi s-a părut”. N-avea cine să-i dea un asemenea îndemn, n-aveau cum să înfăptuiască minunea. Cele două cadavre erau un fapt real, mult prea real şi brutal, multiplele lovituri ce făcuseră ca viaţa să părăsească cele două trupuri fuseseră mult prea violente şi precise pentru ca finalul să fi fost altul.

— Puteţi răspunde cîtorva întrebări ?

Bărbatul încearcă să se reculeagă, înghite o dată, încă o dată, se concentrează adînc, efortul este evident. Răspunde, nestăpînindu-şi încă tremurul vocii i

— Da... Cred că da...

— Unde putem sta de vorbă ?

Ochii celor doi bărbaţi făcură înconjurul curţii în acelaşi timp. Ofiţerul îşi opri pentru o clipă privirea asupra uşilor pe care abia ieşiseră. Bărbatul avu o tresărire evidentă, îşi lunecă privirea peste zidul gălbui, decolorat de soare şi ploi, evită să înregistreze lemnul uşilor ca şi cînd s-ar fi temut că numai prin simpla întîrziere asupra acestora, tabloul pe care-l văzuse doar cu

cîteva minute mai înainte, ar putea să i se înfăţişeze din nou în faţa ochilor.

— Să intrăm la mine.

Un hol mic, o uşă pe dreapta, alta pe stînga : dormitorul şi bucătăria. Practic. Dependinţele separate, ieşirea separată, chiria se ridică automat.

Camera curată, îngrijită, cu mobilă obişnuită, luată în rate.

Se aşezară.

— Mobilat ? – întreabă ofiţerul, arătînd cu un gest circular lucrurile din jur.

Întîi nu înţelese.

— Nu... Sînt ale noastre. Aşteptăm să ne dea la bloc şi ne-am luat cîte ceva...

— Cunoaşteţi victimele ?

Păru derutat. Nu era obişnuit cu termenul. Nu-l întîlnise decît în romanele poliţiste.

— Victimele ? ! ? Da... sigur că da... Sînt proprietarul şi... şi... logodnica lui...

— Logodnica ? !

Mirarea era firească şi, chiar dacă un criminalist este prin profesiunea sa martor multor fapte neobişnuite, ieşite din comun, tot nu-şi poate reprima totdeauna reacţiile. Cadavrul pe care-l văzuseră zăcînd jos, între pat, masă, toaletă şi reşou era a] unui bărbat în vîrstă, trecut de 65 de ani, mai apropiat de 70. Cel de al doilea, aparţinea unei tinere, unei adolescente. Să fi avut în jur de 17—18 ani. îţi puteai imagina că sînt bunic şi nepoată, tată şi fiică, dar aşa...

— Casa aparţinea în întregime proprietarului ?

— Da. După moartea soţiei, domnul Voinea a rămas singurul proprietar.

— Ce venituri avea, ştiţi ?

— Avea o pensie frumuşică. La asta se adăugau banii de pe chirii. în privinţa plăţilor era ceasor-
nic. Eu tocmai de asta am intrat... acolo. îmi împrumutase o sută de lei pînă astăzi dimineaţă. Ştiam că dacă întîrzii se supără. Am bătut, n-a răspuns. Am crezut că e în bucătărie şi nu mă aude. Mi-am zis că Didina o fi prin piaţă. Am mai bătut o dată, şi-am intrat. Atunci...

Se îneacă. Nu mai poate continua. *Didina* era cu siguranţă „logodnica”.

— Fata avea servici ?

— Nu. Stătea acasă. Am înţeles însă că vroia să-şi găsească. Probabil nu-i convenise încă nimic şi cum avea cine s-o întreţină...

— Se împăcau bine ?

— Ei... ca toată lumea...

— Chiar ca toată lumea ?

— Nu... adică... se auzeau certuri. Ţipau amîndoi. El parcă mai tare. Cred că era gelos. Desigur, în situaţia lui...

Decenţa în faţa morţii. Dispreţ, ranchiună, mînie, duşmănii – dispar, se anulează în prezenţa ei. Există însă o meserie care, atunci cînd moartea este violentă, ori suspectă, ori... trebuie să descopere, să cerceteze, să scormonească tocmai duşmăniile, mînia, ranchiuna, dispreţul acelora care au făcut parte din cercul victimelor.

— Putea fi oare între ei vorba de iubire ?

— Din partea lui desigur. Vă daţi seama :

patruzeci şi nouă de ani diferenţă ! Pe lîngă el, ea era un copil. Didina... ce să spun... Avea casă, masă bani... contează şi asta...

— îi era credincioasă ?

— N-aş putea să vă spun cu certitudine. N-am văzut nimic care s-o acuze..

— Vă rog să mă înţelegeţi exact. Aici nu este vorba să-mi satisfac eu curiozitatea. Ceea ce aţi anunţat dumneavoastră miliţiei este o crimă. În asemenea cazuri orice amănunt contează. Să refor- mulez întrebarea ?

— Nu. Am să răspund. Bătrînul, adică domnu' Voinea, preciză bărbatul, era bănuitor... suspicios... Certurile porneau însă mai ales din cauza vecinului de alături.

— Numele ?

— Lungu Cornel.

— Vîrsta ?

— Douăzeci şi şase de ani.

— Ocupaţia ?

— Lucrează în comerţ. Vînzător...

— Starea civilă ?

— A fost căsătorit. După divorţ s-a mutat aici.

— O simpatiza pe Didina ?

— Nu ştiu. Nu mi-a făcut confidenţe. Nu eram prieteni. Insă se vizitau.

— Cine ?

— Lungu, cu proprietarul. Adică, mai mult el meargea pe la ei.

— Dacă era gelos, Voinea de ce-l primea ?

— Eu ştiu ? Şi avu iar o ezitare. Apoi, amintindu-şi parcă apostrofarea de mai înainte.

— Personal, cred că le era util. Putea face rost mai uşor de diverse produse.

— Aţi remarcat ceva deosebit în cursul zilei de ieri şi pină cînd aţi bătut la uşa victimelor ?

— Deosebit ?

— Da. Fapte, incidente, prrsoane străine care să vă fi reţinut atenţia...

— Nu. Nimic deosebit. Noi ne-am culcat, ca de obicei, în jurul orei unsprezece seara. De la domnu' Voinea se auzea parcă ceartă. Da, sigur se certau, dar n-am dat atenţie. în ultimul timp începusem să ne obişnuim. Persoane străine n-au intrat în curte, ori poate nu le-am văzut eu...

— Vom mai reveni asupra acestui punct. Vă gîndiţi şi poate vă mai amintiţi cîte ceva... Vă consultaţi şi cu soţia... Vom sta de vorbă şi cu ceilalţi vecini. Acum, un ultim amănunt : aţi observat, Lungu Cornel a fost ieri acasă, a intrat în locuinţa victimelor ?

— Nu l-am observat. Mi s-a părut la un moment dat că are deschis radioul. Nu sînt însă foarte sigur.

— Vă mulţumim. Ne cerem permisiunea să vă mai deranjăm pe parcursul anchetei.

♦ •

Băieţii lucrau ca la carte. Tineri, se mişcau înde- mînatec, *bliţurile* scăpărau brusc, *flash-uri* de lumină orbeau pentru o clipă privirea. Un ţăcănit scurt şi iar şi iară. Măsurători, ridicări de amprente, probe ale petelor de sînge, punguliţe de plastic, numere, borcănaşe, fişe ca într-un

microlaborator ad-hoc. începură apoi să se siringă fire, cordoane, mape, truse. Medicul legist stătea încă în faţa cadavrelor i

— Au murit la aceeaşi oră. Fata a fost lovită cu sălbăticie, cu bestialitate. Cred că sînt peste douăzeci de răni. Toate de cuţit. Dintre loviturile din dreptul inimii, mai multe sînt mortale. Agresorul era desigwi- orbit de furie, într-o stare de nervozitate aparte.

— Ce vedeţi aici, pare o crimă pasională ?

— Gelozia... da... ar fi o posibilă explicaţie, dar parcă nu suficientă. în cariera mea n-am mai întîl- nit asemenea violenţă. Măcar tinereţea să-l fi impresionat pe agresor... Sau, mai ştii... poate tocmai asta l-a întărîtat...

Doctorului îi plăcea să facă supoziţii pe cont propriu. Dacă avea interlocutori care să se arate interesaţi, îşi dezvolta cu plăcere observaţiile. Altfel, le mormăia pentru sine, încercînd să pătrundă în felul său şi cu datele de care dispunea în complexul angrenaj al crimei.

— Bărbatul ?

— Evident, lovitura a fost mortală. Şi aveţi şi noroc. Mare noroc. Arma crimei făcută cadou.

Intr-adevăr. De sub umărul stîng al bărbatului ieşea minerul unui cuţit.

— Numai că, numai că, rosti iar tărăgănat doctorul aplecîndu-se atent asupra cadavrului fără însă a-l atinge, numai că şi aici, şi arătă cu vîrful degetului spre maieul îmbibat de sînge, există două lovituri în inimă. Una dintre ele sigur mortală. Despre cealaltă, după autopsie. Mare tragedie...

Un tremur îi scutură umerii masivi de fost rugbist. îşi aruncă privirile prin cameră, în timp ce, ridicîndu-se din poziţia ghemuită în care stătuse, îşi încheia trenciul alb care la el părea tot halat. Nu se putu abţine să nu remarce :

— Semne de furt n-ar prea fi. Un borfaş aşa de grăbit să scape de victime, orbit de mînie, ori de frică, ar fi făcut ceva dezordine... Şi, văzînd privirile uşor interesate, uşor amuzate ale maiorului :

— Mă rog, mă rog, asta-i treaba voastră. Pot să-i ridic ? mai zise, arătînd spre cele două trupuri.

Maiorul aprobă printr-o mişcare a capului, concentrat deja în sine, gata de acum sa intre în arenă. Ceilalţi îşi făcuseră, fiecare, partea lui de muncă, numărul lui. Urma el. Triplu salt mortal, fără plasă. Trebuia să-i reuşească. Trebuia să depisteze criminalul, fără să dea greş.

— Noroc că Bacău] nu-i Bucureştiul. Ce-s acolo, două sute de mii de oameni ? îl prinzi cît ai zice peşte...

Doctorul ieşi în urma brancardierilor. Plecaseră şi ceilalţi. Se făcu deodată prea multă linişte. De afară pătrundea un aer încărcat de seve, de miresme. Un aer proaspăt şi cald, inconfundabil. Primăvara era cu-adevărat stăpînă. Maiorul n-avea timp să observe. Privea locurile însemnate cu cretă, unde numai cu puţin înainte zăcuseră cele două cadavre. Avea în faţa ochilor chipul tînăr, de adolescentă, pe care nici măcar teama nu reuşise să-l urîţească. Şi-i fusese teamă, desigur. Nenumăratele lovituri

dovedeau că văzuse moartea venind, că se apărase, că încercase să se opună... Aşa să se fi întîmplat oare ?

Patul răvăşit, cămăşuţa de noapte cu transparenţe provocatoare, poziţia corpului, voiau parcă să spună altceva, duceau către o scenă de altă natură... Şi totuşi...

în locuinţa spre care conduceau urmele de sînge, descoperiseră mai multe obiecte avînd aceleaşi pete maronii : un maieu, un prosop, recunoscute de martori ca aparţinînd chiriaşului. Acesta era pasul următor. Ordinul de reţinere pe numele Lungu Cornel fusese dat. Maiorul urma să fie anunţat de îndată ce aveau să-l găsească. Singur, în camerele acum pustii, încerca să se familiarizeze cu locul, să-şi imagineze cum trăiau oamenii aceia, ce preocupări aveau, din ce era compusă viaţa lor zilnică, cine ar fi putut să-i cunoască, să le fie prieten, ori, dimpotrivă, să-i duşmănească. Mobilă bătrânească, veche, rezistentă, trădîndu-şi însă vîrsta. Şerveţele, milieuri, macaturi, scoarţe... Căţeii şi ursuleţii de blană sintetică păreau jucăriile uitate „ale nepoţilor... Stinse luminile, închise uşa, încuie şi dădu dispoziţie să se asigure paza.

Păşi încet pe trotuarul de beton ce chenăruia curtea. Ieşi în stradă. Avu o ezitare scurtă, apoi se îndreptă hotărît spre clădirea inspectoratului. N-aven răbdare să aştepte acasă telefonul care ar fi a- nunţat arestarea lui Lungu. Puteau să sosească rezultatele analizelor. Avea să-l sune şi pe doctor, să încerce să afle amănunte, înaintea comunicării oficiale.

înalt, cu mers elastic, cu pardesiul strîns uşor în jurul taliei de cordonul ce-i sublinia silueta zveltă, cu o meşă de păr negru, ondulat, căzîndu-i peste fruntea boltită deasupra unor ochi mari, uşor umbriţi de gene dese, maiorul părea mai curînd un tînăr actor străbătînd melancolic străzile urbei în ceas de amurguri violete. Dacă i s-ar fi spus că aceasta este impresia pe care o lasă, s-ar fi simţit iritat. Sau, mai ştii, ar fi răsuflat uşurat de povara atîtor gînduri contradictorii şi şi-ar fi dorit cu adevărat să fi avut altă meserie.

— Numele ?
— Lungu Cornel.
— Vîrsta ?
— Douăzeci şi şase de ani.
— Ocupaţia ?
— Vînzător.
— Căsătorit ?
— Am fost. Divorţat.
— Unde locuiţi ? . .j
— Stau cu chirie, la gazdă, pe strada Primăverii.
— Cum se numeşte gazda dumneavoastră ?
— Liu Voinea.
— Liu Voinea este căsătorit ?
— Nu. Soţia lui a murit. Trăieşte cu o tînără...
— Numele ei ?
— Didina.
— Vîrsta ?

— Optsprezece ani.
— Ii cunoaşteţi bine ?
— Da. ■
— Cînd i-aţi văzut ultima oară ?
— Ultima dată ? Ieri noapte.
— Adică pe 22 spre 23 mai.
— Da. Şi apoi în dimineaţa zilei de 23.
— Relataţi tot ce s-a întîmplat cu aceste ocazii.
— De ce ? M-au reclamat ?
— Relataţi, vă rugăm, cum au decurs aceste vizite. Pe cît posibil, nu omiteţi nimic.
— Seara am auzit ceartă în casă la domnu' Liu. Se certa cu Didina. Pe la unsprezece şi jumătate n-am mai rezistat. Am bătut la uşă şi m-am dus să le spun să înceteze. Am revenit la mine, m-am culcat şi în cele din urmă am adormit. Pe la ora şase dimineaţa m-am trezit în ceartă. Am auzit cum domnu' Liu o ameninţa pe Didina că o s-o omoare. M-am dus din nou, cu gîndul să intervin, să o lase în pace. Cînd am intrat, doranu' Liu era aplecat peste Didina şi voia s-o lovească. Am strigat la el „Ce faci acolo, de nu mai termini odată scandalul ăsta !" Atunci el a luat un sifon, şi, pînă să mă feresc, m-a lovit cu el în cap. Mi-am dat seama că-mi curge sînge. Mă durea îngrozitor. I-am lăsat şi m-am dus la mine în cameră. Pe urmă nu i^am mai zărit.
— în timpul nopţii, ori dimineaţa, ai văzut pe cineva intrînd ori ieşind de la ei ?
— Nu. Pe nimeni.
— După aceea, dumneata ce-ai făcut ?
— M-am şters de sînge. Am luat apoi nişte

carne de care făcusem rost şi-am plecat la soră-mea, la ţară. Era ziua ei. Avea musafiri.

— Ai rămas la petrecere ?

— Nu. N-am stat. Am venit înapoi în oraş, tot cu o ocazie. M-am dus la servici. De acolo, m-au luat şi m-au adus aici...

— O cunoşti bine pe Didina ?

— Da.

— în ce relaţii eraţi ?

— Este... este prietena mea.

— Vrei poate să spui *era.*

— Cum, era ?

— Acum, în momentul cînd noi vorbim, Didina nu mai trăieşte. A fost omorîtă.

— Omorîtă ? Didina ? De asta m-aţi adus aici ? Dumneavoastră credeţi că eu... că eu am...

Cîinele latră şi trage de lanţ gata-gata să-l rupă Din spatele casei vine spre poartă o femeie trecută de prima tinereţe. E îmbrăcată ca pe lingă casă. îşi şterge mîinile de şorţ.

— Pe cine căutaţi ?

— Bună ziua. Sînteţi sora lui Lungu Cornel ?

— Da. Sora lui.

— Am dori să stăm puţin de vorbă. Sîntem de la miliţie.

— Vai de mine ! Da’ ce-a făcut ?

— Putem intra ?

— Vă rog să poftiţi ! Pe aici...

A dat poarta în lături, şi-a pornit înainte, să le arate drumul. Deschide uşa casei şi invită

musafirii în „camera bună”. Curăţenie prăfoasă, ordine ţeapănă de cameră nelocuită. Se aşează pe-un colţ de scaun, după ce le-a făcut semn ofiţerilor să ia loc.

— Cînd l-aţi văzut pe fratele dumneavoastră ultima dată ?

— Pe douăzeci şi trei mai. Era ziua mea. A venit şi ne-a adus nişte carne. ®ri n-avea voie ?

— Avea. De ce să n-aibă ? Povestiţi-ne despre vizită.

— A venit cu o ocazie, da’ n-a stat. Am vrut să-l oprim, că era casa plină de lume şi el vine la un an o dată, dar n-a vrut. Zicea că se duce la servici, să nu-l certe acolo că lipseşte.

— Aţi observat ceva deosebit la el ?

Tresări parcă la aducerea aminte şi deodată i se păru că a găsit explicaţia.

— Asta era. De-asta bateţi dumneavoastră drumurile. L-a reclamat boşorogu ăla de Liu, după ce că i-a spart şi capul.

— Ce ştiţi despre incidentul cu Liu Voinea ?

— L-am văzut lovit şi l-am întrebat ce-a fost ? Atunci Cornel mi-a spus că a auzit cum Voinea o bătea pe Didina şi striga la ea c-o omoară şi s-a dus să-i despartă. Voinea i-a dat cu un sifon în cap, de l-a făcut tot un sînge. I-am spus „Putea să te omoare, Cornele”, iar el mi-a zis „Trebuia să mă duc. O iubesc pe Didina”. Atît a fost.

— Cit a stat aici ?

— Un sfert de oră.

— Apoi a plecat ?

— Da. Vă rog, spuneţi-mi, ce e cu el ?

— Fratele dumneavoastră se află în arest preventiv. Liu Voinea şi Didina au fost omorîţi. I-a descoperit un vecin.

— Doamne-dumnezeule !

Femeia face ochii mari, sîngele îi piere din obraji şi-şi acoperă gura cu palma muncită, pentru a nu da drumul spaimei şi durerii.

Ţine în mină petecul de hîrtie motolit, rupt dintr-un colţ de caiet dictando. „Costele, să ştii că eu n-am nevoie de boarfele moşului. 11 las, că-i neputincios şi ne refacem viaţa împreună. Didina”.

Lasă mîna încet în jos, pînă cînd petecul de hîrtie se alătură dosarului pe care-l are în faţă. Mărturii, declaraţii, rapoarte, rezultate ale analizelor efectuate la locul faptei, certificatul de expertiză medico-le- gală... Încet-încet, ca intr-un joc de puzzle, fapte, în- timplări disparate se ordonează după o logică intimă, intr-o corelare strînsă, firească. Totul e ca prmtra

piesele adevărate să nu se strecoare una străină, aparţinînd altei porţiuni de joc. Ea, această piesă străină ar putea modifica întregul angrenaj. Lungu Cornel recunoaşte că a fost în locuinţa victimelor, atît seara, cit şi în dimineaţa crimei, recunoaşte că întreţinea relaţii intime cu Didina, concubina numitului Liu Voinea; recunoaşte ca aparţinîndu-i petele de sînge ce conduc spre camera lui, găsite de asemeni pe lucruri ce-i aparţin. Dă şi o explicaţie acestui fapt.

Analiza grupelor sanguine ale victimelor cît şl cea a bănuitului dau un rezultat derutant, şi, în ultimă instanţă, inutil : toate cele trei grupe sanguine sínt indentice. Pistă închisă, probă neconcludentă. Există însă elemente care, corelate, conduc toate spre o concluzie unică. Prezenţa repetată a lui Lungu Cornel în camera celor două victime, stropii de sînge dintre încăperi, obiectele de uz personal pătate de asemeni cu sînge (al lui Lungu ? al lui Liu ? al Didinei ?), plaga craniană insuficient justificată (cineva, astfel lovit, nu reacţionează ? Agresorul era un om în vîrstă de 67 ani, iar victima un bărbat tînăr, de 26 !), relaţiile intime pe care le întreţinea cu victima, dispariţia în dimineaţa crimei, (drumul nu foarte obişnuit pînă în comuna soréi lui, în intenţia de a-şi crea un alibi), faptul că, după cercetări intense şi amănunţite reiese că nici o altă persoană n-a pătruns în perioada critică în domiciliul victime-lor toate pledează în defavoarea celui aflat în

arest preventiv. Lungu Cornel îşi susţine cu tărie inocenţa. Se menţine cu fermitate şi consecvenţă în limitele

aceloraşi declaraţii. La autopsie, medicul legist constată existenţa la victima Liu Voinea a două lovituri, ambele mortale, în regiunea inimii. Tratatele de specialitate sînt unanime în a preciza că un sinucigaş nu-şi poate da decît o singură lovitură morta- lă. 4

Elementele de pînă acum conduceau toate spre două ipoteze, ambele incriminîndu-l pe Lungu ca autor al dublului omor. Fie că, în timp ce se afla la Didina, au fost surprinşi de Liu Voinea şi în focul explicaţiilor ce-au urmat i-a suprimat pe cei doi, fie că, gelos pe Liu Voinea care-o silea pe Didina să-i cedeze, ajunge la acelaşi deznodămînt. Pentru prima ipoteză pledau hainele fetei găsite aruncate neglijent pe jos şi pe spătarul unui scaun. Părea să se fi dezbrăcat în grabă, sub imperiul febrilităţii pe care-o dă clipa furată. Cea de a doua ipoteză, de- curgea din propria sa declaraţie, asupra vizitei în casa lui Liu : faptul că l-ar fi găsit bătînd-o pe Di- dina, stropii de sînge conducînd spre camera lui, plaga dobîndită (probabil în lupta cu victima ce încercase să se apere) şi chiar bileţelul Didinei ce confirma intenţiile celor doi. Didina ar fi putut fi sinceră în alegerea ei. Sigur, Cornel Lungu era de preferat lui Liu Voinea. Dar Lungu ? În chiar acel moment, o altă legătură îi ocupa o bună parte din timpul liber. Şi atunci ? Cit de sincere puteau fi declaraţiile sale ? Cît de adevărate şi puternice sentimentele în numele cărora îşi reproşa că n-a acţionat mai ferm şi mai din timp,

împiedicînd în felul a- cesta deznodămîntul fatal ?

Mărunţică, ştearsă, comună, femeia are un bun- simţ şi o demnitate ce-i dau o personalitate anume. Mîinile singure, trădează starea de tensiune, de nervozitate.

— Sînteţi fosta soţie a lui Lungu Cornel...

— Da. Am fost căsătoriţi cîţiva ani. N-a durat...

— Cine s-a făcut vinovat de despărţire ?

— Cred că pur şi simplu nu ne-am potrivit. Aveam firi deosebite... De aici şi neînţelegerile...

— în ce sens diferite ?

— Lui i-ar fi plăcut o femeie cu mai mult temperament, cu mai multă experienţă... îmi reproşa adesea lipsa de feminitate, de...

— De imaginaţie ?

— Da. Spunea mereu că nu aşa trebuie să fie o femeie.

— Era dur, violent ?

— Ce rost mai are acum ?

— Fostul dumneavoastră soţ se află în ancheta. L-aţi cunoscut în intimitate.

— înţeleg. Oricum aţi aflat din dosarul de la tribunal. în anumite clipe era violent, rău, de nesuportat. Pe măsură ce timpul trecea, în loc să depăşim momentele dificile, ele se accentuau. Nu mai puteam să rezist. Devenise pur şi simplu de nerecunoscut. Cred însă că nici eu nu-i ofeream ceea ce şi-ar fi dorit. Nu ştiu ce să mai spun...

— Vă mulţumim.

— Sper să nu-i dăuneze ce v-am spus şi să se dovedească nevinovat.

— Nu vă faceţi griji. Am parcurs dosarul. Voiam numai o confirmare.

Toate firele conduceau în momentul acela spre un unic şi sigur agresor posibil : Lungu Cornel. în timpul anchetei, Lungu rămîne calm, sigur pe sine, foarte lucid. Nici o contrazicere, nici o inadvertenţă. Repetă la nesfîrşit aceleaşi şi aceleaşi declaraţii. Işi controlează fiecare cuvînt, fiecare reacţie. Este dus la Iaşi pentru a i se stabili discernămîntul psihic. Aici, medici de mare competenţă stabilesc că Lungu este deplin conştient, sănătos din punct de vedere psihic şi, mai ales, că este nevinovat. Expertiza criminalistică a atestat şi ea că Lungu Cornel este nevinovat.

Numele prenumele, data naşterii, domiciliul, starea civilă...

— De cînd îl cunoaşteţi pe Liu Voinea ?

— De peste 15 ani.

— Cu ce ocazie v-aţi cunoscut ?

— Am fost înfiat de familia Liu cînd eram copil. M-au crescut pînă la moartea soţiei. Dînsa m-a iubit cu adevărat. Mi-a fost ca o mamă.

— Eraţi înfiat legal ?

— Da. Port acelaşi nume.

— Ştiaţi că, potrivit legilor în vigoare, eraţi moştenitorul de drept al părţii ce revenea soţiei lui Liu la moartea acestuia şi apoi moştenitorul lor unic ?

— Ştiam. Dar, vedeţi şi dumneavoastră, dragoste cu sila nu se poate. După moartea mamei, tata s-a

schimbat mult. Mi-a cerut să plec din casă, îl încurcam. L-am rugat să mă lase măcar în una din camere. N-a vrut. Zicea că de la mine nu poate să ia chirie şi că stau cu ochii pe el. Atunci am plecat.

— îl duşmăneaţi pentru asta ?

— La început, da. Mă obişnuisem să cred că am şi eu un cămin, o familie, o casă. Întîi mi-a fost greu. Pe la gazde, pe la căminul de nefamilişti... Acum nu mă mai preocupă. Am renunţat. Am locuinţa mea, familia mea. El poate să facă ce-o vrea.

— Ştiţi că a făcut testament în favoarea Didinei ?

— Cine, el ? Să facă. Doar n-o să stea o fată tînără cu un moşneag degeaba. Măcar de i-ar lăsa ei.

— Liu Voinea e mort. Mai exact, a fost omorît. Unde eraţi în dimineaţa zilei de 23 mai ? Ne interesează intervalul dintre orele 6 şi 11.

— Pe 23 mai ? Da... pe 23 mai a născut soţia. De pe la 5 dimineaţa am început să păzesc poarta spitalului. Pe la zece şi jumătate am văzut-o. M-a însoţit fratele soţiei care nu m-a lăsat nici o clipă singur. Eram speriat. E primul nostru copil...

Prin ferestrele deschise pătrundeau odată cu întunericul nopţii şi zgomotele ei estompate, amorţite, de oră' tîrzie. Un lălăit dezlînat, o frînă, un lătrat răzleţ.' Sub lumina lămpii de birou, chipul maiorului pare livid. Desigur,

luminozitatea specifică becurilor cu neon denaturează culorile. Bătăile scurte şi nervoase în uşă, se suprapun aproape peste zvîc- netul scurt al canaturilor. Palid şi el, chipul căpi- tanului este agitat, trădează o emoţie vie, puternică.

— Permiteţi să raportez ! O veste bună, tovarăşe maior ! A mărturisit !

Foaia albă pe care stau răzleţe rîndurile cu litere mari, ordonate şcolăreşte, îşi opreşte zborul sub o- chii maiorului. „Recunosc că în noaptea de 22 spre 23 mai m-am dus în locuinţa nunaiţilor Liu Voinea şi Doncu Didina şi i-am omorît...”

Clipe lungi, maiorul stă nemişcat. Căpitanul pare să-şi fi pierdut răbdarea. Se aştepta la cu totul altă reacţie.

— Vreau să-l văd.

— Acum ?

— Acum.

Coridoare, scări, alte coridoare, alte scări. Uşi, uşi, uşi, alte uşi. Una dintre ele se deschide. în spatele ei, doi bărbaţi fumează. La intrarea maiorului unul se ridică instinctiv, regulamentar. Celălalt rămîne impasibil, străin, fumînd mai departe.

— Mai rezistaţi, sau lăsăm pe mîine ?

— Mă gîndeam că o să veniţi. Mai bine terminăm acum.

Ancheta începe : Cum ţi-ai petrecut timpul, pe ore, pe minute, cît mai exact. Ai intrat în locuinţă ? Cînd, cît ai stat ? Ai pus mîna pe vreun obiect, pe care, cum l-ai găsit, cît l-ai mişcat, de ce ? Ai

fost la ţară ? Cu ce, cît ai stat, de ce-ai revenit aşa cu- rînd ? De ce-ai întîrziat la serviciu ? Te împăcai cu fosta soţie, de ce-ai divorţat ? Care erau relaţiile cu Didina ? dar cu Liu ?

— Şi acum, fii atent. După ce i-ai omorît, cum a rămas fata ? în ce poziţie ?

Tace. Nu înţelege întrebarea ori nu mai ajunge la sensul ei. Maiorul reia.

— Cum ai lăsat-o ? Cu faţa la perete spre geam, acoperită, neacoperită ?

— Cu capul spre perele, spre geam şi dezvelită.

— De ce minţi ? De ce minţi, Lungu Cornel ? Fă schiţa camerei. Uite aici, pe hîrtia asta. Povesteşte cum ai acţionat, după schiţă.

— Nu ştiu ce doriţi. Ce să zic ?

— Unde a rămas Liu după ce l-ai omorît ?

— Lingă uşă.

— Minţi ! Minţi, Lungu. De ce minţi ?

— Dacă altul mai bun n-aveţi, eu ce era să fac ? I

Punct cu punct, întregul eşafodaj este dărîmat. Lungu nu-şi poate susţine declaraţia. Nu poate spune care era poziţia victimelor, locul exact al anumitor obiecte, aşa cum au fost ele găsite în cîmpuJ infracţional.

După îndelungi căutări, un pensionar, avea să declare că în dimineaţa zilei de 23 mai, coborind în staţia de autobuz, atenţia i-a fost reţinută de gălăgia ce răzbătea din casa situată în dreptul staţiei Deodată o linişte deplină a luat locul ţipetelor. Privind într-acolo, a observat prin

perdele o umbră, una singură, cum cade ca trăsnită jos. (Intr-adevăr, pe perdeaua ce acoperea geamul fusese depistată o urmă de sînge în semicerc. O produsese Liu în cădere. La contractul cu duritatea podelei, se produsese plaga de la cap).

Cercetări amănunţite stabilesc că şi cea de a doua lovitură aparţine sinucigaşului. Lovitură din inerţie Orbit de neputinţă şi furie, de apropiata perspectivă de a rămîne singur după ce încercase s-o cumpere.

s-o reţină cu bani şi casă, după ce trecuse prin testament totul pe numele ei, Liu Voinea o omoară cu sălbăticie pe Didina ca, apoi, să se sinucidă.

A

♦

Eu vă mulţumesc că aţi lucrat fără patimă, aţi stabilit vinovatul, dar mă simt fără viaţă, că nu am intervenit. Am plîns după Didina, că am făcut greşeală dîndu-i drumul şi aşa a luat-o spre moarte...”

O posibilă eroare judiciară a fost evitată.

Cazul „Lola”

— ,,Lo-la, Lo-li-ta

A-dă di-na-mi-ta ! ! !”

Reluate, silabele îşi pierd sensul, păstrînd ritmul sacadat, subliniat de repetate bătăi din palme. Picioarele zvîcnesc, punctează şi ele, susţin sonor, fac să trepideze paharele înalte, cu picior învoit, porţelanurile scumpe, grele, cristalurile reverberînd discret lumini şi mai discrete.

— Aaaa...

În uşa camerei, Lola ţine triumfător în mîini o flacără uşor albastră, ce-şi zbate aripile prin aerul îmbîcsit de fum al încăperii. Cele cîteva perechi dansînd insinuant pe parchetul eliberat de povara persienelor îşi opresc unduiturile, savurînd clipa.

— Tortul ! La atac !

De pe fotolii, canapele şi chiar de pe jos, o cohortă de invitaţi, plină de avînt şi demnă de străbuni, ia vitejeşte în piept riscurile unui tort flambce, „surpriza serii”.

— Al dracului să fiu dacă mai încape ceva !

Cărnurile abundente, gabaritul depăşit dau dreptate preopinentului.

— Lasă fasoanele, Gogule, şi combate ! Bărbaţi sîntem 1

— Haide, băieţi, la treabă ! În casa asta nu se

bea nimic ?.

întrebarea este pusă de o brunetă focoasă, gen „femeia şnur”.

Blondă, planturoasă, gazda face opoziţie. Oricum, la petreceri „numai bărbaţii contează”, aşa că invitatele sînt în totalitate rezultatul gustului bănuit ori preferinţelor exprimate ale acestora. Lola ştie sigur cine pe cine şi cine cui îi place. Se face totdeauna forte pentru a nu dezamăgi.

— Lola, draga mea, o petrecere absolut reuşită ! Ab-so-lut ! Au mai lăsat canibalii ăştia ceva din icrişoarele acelea adorabile ?

— Bineînţeles, dragă. Să-ţi aduc aici sau mergi tu la bucătărie ?

— Lasă, mă duc eu.

— Atunci, vezi sus, în frigider. În castronul albastru.

— Eşti o comoară. Te pup.

— Cere-i lu’ Gigi nişte pîine prăjită.

— Eşti o scumpă. O scumpă şi o nepreţuită.

Întorcîndu-şi decolteul adînc către uşa ce duce spre bucătărie, roşcata prezintă adunării un spate şi mai adînc decoltat. Rochia verde, un verde moarat, se mulează perfect pe un trup încă tentant. Mişcările feline suplinesc neajunsurile. Singura tristeţe rămîne aceea că ora tîrzie, paharele nenumărate, băuturile tari, amestecate, şi, mai ales „surpriza serii” a dispersat atenţia „junilor” combatanţi. Chelii, burţi, meşe surii

căzînd pe tîmple asudate fac bilanţul „bărbaţilor bine” din încăpere. încearcă să recupereze stofele fine, croielile impecabile, parfu- murile scumpe, date abundent, ce-şi amestecă iritant aromele.

♦ Q

„...Nu recunosc nimic din învinuirile ce mi se aduc. Nu recunosc că s-ar fi cumpărat mărfuri dinafară şi s-ar fi vîndut la preţul de bar în localul unde eram gestionară. Este adevărat că mi-am însuşit din gestiune, dar nu ştiu exact cît anume, aproximativ între 8.000 şi 10.000 lei şi dădeam din ei vînză- toarelor pentru cheltuieli mărunte : taxi, mîncare. Programul meu de lucru era de la 9—14 şi de la orele 20—23, dar uneori eram ocupată şi cu alte activităţi obşteşti...” (!)

Mîini fixate agresiv pe şolduti generoase, coafura artistic executată, trepidînd sub impulsurile nervoase imprimate de piciorul bătînd şi el nervos, un ritm numai lui ştiut, pe cimentul zgrunţuros al magaziei. Mirosuri amestecate de aer închis, marfă mult timp depozitată, de băuturi, surogate, vinuri trezite... Aproape că nu-ţi poţi imagina o femeie într-o asemenea ambianţă. Şi totuşi... Există pă- mînturi care fertilizează orice. Dar, mai există şi plante capabile să se acomodeze oriunde. O asemenea plantă, exotică după aparenţe, buruiană după puterea de adaptare şi proliferare, este cea din specia Lola.

— Ei ? Ai găsit ceva ? Aud ?

Bărbatul tace, adunînd şiruri lungi de cifre.

— Bei un păhărel sau te sacrifici mai departe ? Oricum n-ai ce găsi ! Lola e cinstită, Lola lucrează curat! Vezi în altă parte !

Controlul, riguros şi exact de altfel, n-avea să descopere mare lucru. Nereguli de suprafaţă : nea- fişarea preţurilor, „ciupeli” insignifiante la notele de plată, nerespectarea unor reguli de igienă...

Lola lucra „curat”. „Curat-murdar”. Dar asta avea să se dovedească mai tîrziu. Puţin mai tîrziu.

— Unde dracu ai pus dopurile alea că aşa nu mai terminăm nici pînă mîine !

— Caută-le şi tu şi lasă nervii că şi mie mi-a înţepenit spatele de cînd stau aplecată peste lăzile astea afurisite !

— Cele de lîngă perete sînt aranjate ?

— Gata. Cu alea am terminat. Au mai rămas astea trei de jos, punem dopurile la loc şi pe azi am terminat.

în magazia inospitalieră, între ziduri cenuşii şi maldăre de lăzi, cele două femei par a oficia un ritual straniu. Una scoate dopurile sticlelor şi goleşte privind în zare parte din conţinutul acestora, cealaltă completează pînă la nivelul iniţial dintr-o altă sticlă aflată la îndemînă, pe

care, fără a fi mare cunoscător o poţi repera de departe ca . fiind apă minerală.' Odată' atinsă cota iniţială a'lichidului, un dop nou-nouţ vine să garanteze calitatea băuturii înscrise pe eticheta îmbietoare, promiţînd delicii bahice. •’

— Măcar de ni-l trimitea pe Gigi, să mai ajute şi el. Da’ aşa, noi cir zdroaba, noi cu riscul, ea cu [1] paralele şi cu... : t - -

— Taci naibii, că te aude şi păţeşti la fel ca Lina de-ţi blestemi zilele.

— Las’ să mă audă – se încăpăţînează femeia mai tînără, cu îndîrjire mult diminuată. Că-ntr-o zi tot o să-i zic vreo două. Ea cară şi dă de băut, se hlizeşte şi se coafează şi-i cad mîinile de inele, iar nouă ne aruncă 50 de lei pe^săptămînă, ca la chiori.

Uşa de la magazie se deschide impetuos, paşi energici străbat culoarul.

— Ce dracu moşmondiţi atîta, că ne-apucă ziua I Haideţi o dată, că mîine o luăm de la capăt.

Şi către cea mai tînără dintre femei :

— Ai luat ce ţi-am zis ?

— Am luat.

— Tot ?

— Am luat coniac, ness şi vodcă. Cafea n-am găsit.

— Să mai căutaţi şi mîine. Poate bagă marfă. Fiţi atente la vînzare. Am vorbit şi cu Costel, vă aduce mîine nişte Kent, căscaţi ochii. Vă apucaţi de treabă, eu s-ar putea să mai întîrzii puţin. Orvoar I

Aceiaşi paşi fermi, acelaşi coridor, aceeaşi

uşă, numai că traseul este străbătut în sens invers. Uşa se trînteşte în urma gestionarei, mulţumită de felul cum ştie să-şi conducă afacerile.

„... În unitate nu am permis să se facă nereguli; totdeauna am căutat marfa să fie scoasă la vînzare. Nu am ştiut că personalul în lipsa mea făcea anumite nereguli pentru cate sînt profund supărată.

Recunosc că sînt vinovată că lipseam mult din unitate, toată marfa a fost la dispoziţia lor ca să poată vinde, nu am văzut niciodată ce făceau, făceau În lipsa mea din unitate...”

— Poftim, doamna Lola, gata treaba ?

— Gata pe astăzi. Tot dumneata ?

Motorul toarce lin, portiera se închide sec. Taxiul demarează uşor, condus cu mină sigură de profesionist.

— Tot. Săptămîna asta-s de noapte. Aşa ne-am aranjat.

— Atunci pot conta pe mata.

— Puteţi, doamna Lola, v-am lăsat noi vreodată ?

— Cred şi eu. Unde mai găsiţi voi un client aşa serios ?

— Serios, doamna Lola. Mai ceva ca la doctori.

Omul rîde gros, cumva admirativ. Se crezu obligat să mai facă puţină conversaţie.

— Şi maşinuţa ? N-o mai scoateţi ?

— Maşina ? Ei, aşa la o plimbare, la un aer... Dar cînd am treabă e mai comod cu taxiul. Şi pe urmă am atîtea griji.. Mi-e că-s neatentă şi mai fac, doam- ne-fereşte, vreo poznă... N-ai idee cîtă bătaie de cap îţi dă un local.

— Vă cred... vă cred... Da’ şi dumneavoastră i energică şi mînă de fier.

— Altfel s-ar duce dracului şandramaua... Ăştia trebuie ţinuţi în frîu, şi inelele grele sclipiră scurt, reverberînd lumina de la bord, cînd Lola, încercînd să fie mai explicită, vîntură mina cu un gest de condescendenţă amestecată cu dispreţ. Şoferul îi urmări mimica amuzîndu-se în sine, vag admirativ la adresa fulgerelor scurte pe care luminile fugare ale becurilor fluorescente le iscau alunecînd voioase pe dantura bogat aurită a Lolei.

* * *

Casă mobilată excelent, maşină, lux, coafat zilnic, taxi la scară, petreceri frecvente, băuturi fine, meniuri excelente, ţigări străine, amiciţii costisitoare – toate adună asupra Lolei ochiul atent al unui control riguros. Numărul mai mare de sticle goale decît cel al mărfii intrate cu acte în regulă este un prim indiciu. Dopuri noi – zeci, sute de dopuri noi – altul. Aşa se descoperă că băuturile sînt falsificate, că se extrage din fiecare sticlă cel puţin 100 de grame, iar

cantitatea lipsă este înlocuită cu apă minerală. Se mai constată că numărul de sticle plus provine de la marfa introdusă din afară, cumpărată de la Alimentara şi vîndută la bar cu suprapreţ. Diferenţele erau încasate de gestionară, care, tot ea, reîmpărţea prada după bunul ei plac, oprindu-şi partea leului. De aici începe jocul i cine dă vina pe cine, cine acuză şi cine apare nevinovat ?

„... încă de pe timpul barmanelor P. D. şi I. A., din 1976, cînd acestea introduceau apă în vinuri şi coniac, responsabila unităţii, P.E., a cunoscut de a- ceste modalităţi prin care se creau plusuri în gestiune, ea fiind principalul beneficiar.

Menţionez că toate barmanele *realiza* plusuri în gestiune prin introducerea de mărfuri din afară, prin vînzarea unor mărfuri cu suprapreţ, plusuri de care

responsabila unităţii lua cunoştinţă seara sau la 2 zile, cînd făcea monetarul şi cînd întocmea centralizatorul pe baza căruia preda banii din vinzări la casieria O.J.T. Iaşi. Cu ocazia întocmirii centralizatorului, P.E. nu introducea şi sumele rezultate în plus, acestea fiind însuşite de ea. După aprecierea mea îşi însuşea 1000 de lei pe tură. Personal am văzut cînd din banii predaţi cu listă de monetar de mine (şi pe care o distingea) *na* inclus în centralizator 1000 lei. în alte date nu am mai observat, deoarece ascundea centralizatoarele într-un dosar, ca să nu le mai vedem noi. Mie personal din sumele realizate *mia* dat la fiecare tură de serviciu cîte o sumă între 100 şi 300 de lei" (D.G., 38 de ani, barman).

„... Eu recunosc că mi-am însuşit în cele 53 de luni cit am lucrat la „Pescăruşul" de două ori pe lună, cînd făceam stocul cîte 100-200 de lei, deci în total o sumă variind între 10.600 şi 21.200 lei. Aceste sume pe care le opream asupra mea, le cheltuiam pentru *muncitori* ce transportau mărfuri sau ambalaje pentru plata unor stricăciuni în restaurant" (P.E., 39 ani, gestionară).

„... Nu este adevărat că spărturile la pahare, căni, veselă erau suportate de P.E. din plusuri. Cînd se făceau inventare şi se constatau stricăciuni, se întocmea o listă cu tot personalul unităţii şi plăteam fiecare, cîte o sumă de bani, pentru acestea. Deci nu este sinceră..." (P.D., barman).

„... Nu recunosc nimic din învinuirile ce mi se

a- duc. Nu recuhosc că s-ar fi cumpărat mărfuri dinafară şi s-ar fi vîndut la preţ de bar în localul unde eram gestionară...”-

„... P.E. m-a îndrumat chiar de la început să introducem coniac de la Alimentara, Ness-cafea... să iasă bani în plus că are obligaţii. M^a trimis să cumpăr Ness-cafea şi am cumpărat cîte 10-20 de borcane” (T.A., barman).

...„ Recunosc fapta pentru care am fost trimisă în judecată şi declar că am fost obligată de către şefa de unitate P.E. să săvîrşesc aceste fapte deoarece m-a ameninţat că dacă nu accept îmi face referat la conducere şi mă mută la Ciric sau la Motel. Recunosc că am ajutat pe D.Z., G.E., P.D. să dilueze vinul din sticle şi scoteam vin 100 de grame şi a- dăugam apă minerală” (A.A., barman).

„... în perioada de cînd m-am despărţit de soţ am strîns ban pe ban cu sacrificii, mi-am făcut o casă şi am cumpărat maşina în rate, am făcut şi împrumut la C.A.R. ca să-mi ajungă...”

Adevărat. Cu împrumut la C.A.R. completezi o sumă de bani atunci cînd îţi propui o investiţie mai mare. Ne întrebăm numai ce sumă ar fi putut împrumuta Lola de la C.A.R.-ul întreprinderii dacă a reuşit să plătească din ea 50.000 lei aconto la maşină, 6.753 lei la „Arta modei” pentru 6 rochii, un taior, un palton, (în nici un an de zile), alţi 2.943 lei pe 10 bucăţi de material supraelastic pe care le o- feră sub formă de cadouri barmaniţelor nemulţumite. Cununã la „Traian”, botează cu mare fast, îşi mobilează un apartament ultra-elegant, deţine bijuterii de valoare, dă acasă şi la biroul din cadrul instituţiei mese pentru cunoscuţi şi prietenii de care ştie că are nevoie. Cei care „trec” pe la Lola ştiu că la ea se poate bea oricînd

un Campari, se poate mînca © icră, un muşchiuleţ, o păstrămioară, se poate fuma un Kent. La Lola e plăcut, e bine. Ştie să te primească, ştie care-i e datoria şi interesul. Fată deşteaptă, merită apreciată şi ajutată să-şi facă meseria".

A fost ajutată şi încurajată atît de bine încît Tribunalul judeţean Iaşi, în şedinţa publică de la 7 august 1979, prin şedinţa penală numărul 56, în numele legii, hotărăşte : „... Condamnă pe inculpata P.E., divorţată, fără antecedente penale, studii 8 clase elementare., la 8 (opt) ani închisoare la care se adaugă un spor de 1 an, încît va executa 9 (nouă) ani închisoare, 3 (trei) ani interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64, litera a, b, c, Cod penal, prejudiciul fiind de 125.584,80 lei..."

„... Condamnă pe inculpata A.A. ... căsătorită, la 3 ani închisoare, la care se adaugă un spor de 6 luni închisoare, încît va executa 3 ani şi 6 luni închisoare".

„... Condamnă pe inculpata D.Z. la 1 an şi 6 luni închisoare şi ... dispune ca pedeapsa să se execute prin muncă corecţională într-o unitate productivă".

„... Obligă pe inculpata P.E. să plătească părţii civile, O.J.T. Iaşi, suma de 134.314,25 lei din care solidar cu inculpata A.A. suma de 49.046,25 lei, cu dobînzile legale."

Lola însă nu recunoaşte. Nu poate accepta căderea. Nu poate accepta înfrîngerea. Luptă. Işi ia apărători buni, declară mereu, cu încăpăţînare : ,,Sînt nevinovată. Are cineva ceva cu mine".

Evident, se va apela la recurs. Recurs la Tribunalul suprem. Selectăm pentru edificare fragmente din acest document :

«... Considerăm că inculpata *nu se face vinovată* de faptele la care ne-am referit, vinovăţia sa nefiind dovedită, iar condamnarea sa de către instanţa de fond în raport cu textele enunţate, reprezintă un act de nelegalitaie şi netemeinicie. *Recurenta* recunoaşte însă că la efectuarea stocurilor îi rămî- neau bani în plus *aparţinind resturilor neridicate* de către clienţi, iar acestea le împărţea cu coincul- patele sau şi le însuşea, făcînd şi unele plăţi în interesul unităţii... în concluzie faţă de considerentele invocate vă rugăm să admiteţi recursul, să casaţi soluţia recurată, dispunînd *achitarea* inculpatei pentru infracţiunile reţinute : delapidare, creare de plusuri prin mijloace frauduloase, înşelare asupra calităţii mărfurilor, introducere ilegală de mărfuri în scopul vînzării, neglijenţă în serviciu, urmînd a recalifica învinuirea, reţinînd fapta de vînzare preferenţială.

Avînd în vedere vechimea în muncă a inculpatei, (!) vîrsta sa, (!!) aportul pozitiv (!!!) şi caracterizările bune (! ? !) din alte unităţi în care şi-a desfăşurat munca, vă rugăm să apreciaţi că pedeapsa aplicată este prea mare, urmînd a admite recursul şi a reface pedeapsa printr-o mai justă proporţiona- lizare faţă de *profilul* persoanei recurente”. (Sublinierile şi parantezele ne aparţin).

Oare la ce profil s-or fi referit apărătorii ? La cel

al blondului cap în stare de combinaţii ilegale şi profituri, ori la cel moral? Bănuim că la cel moral, contextul pe acesta îl sugerează. N-ar fi fost însă mai abil, dacă tot s-a ajuns pînă aici, să se facă uitat, să se ignore, să se treacă tocmai peste „profilul moral” al inculpatei ? Vechimea în muncă şi vîrsta (39 de ani) ar fi trebuit să o determine către o cu totul altă conduită. Un om matur, care nu este

nici de azi, nici de ieri în comerţ. Ştie deci perfect cum se lucrează, cu cine şi cu ce scopuri anume.

Aportul pozitiv invocat de apărători, care însă omit să precizeze în legătură cu ce a avut inculpata acest aport pozitiv, s-ar putea să se refere la următorul citat: „în final rechizitoriul reţine că prejudiciul total creat de către cele 8 inculpate se ridică la suma totală de 266.302,75 lei”.

Caracterizările bune din alte unităţi ? Le primise cu prisosinţă şi de la unitatea în care lucra. În- trucît la momentul acela nu mai era oportun de invocat recomandările bune ale unei direcţii aflate ea însăşi sub un mare semn de întrebare, se amintesc candid numai recomandările anterioare.

Tot efortul, toată zbaterea, toate amînările, nere- cunoaşterile, încercările de a transfera răspunderea asupra altora, se încheie odată cu răspunsul Tribunalului Suprem : „Examinând lucrările dosarului în raport cu criticile formulate, se constată că prima instanţă a reţinut corect în sarcina inculpatei P. E. săvîrşirea infracţiunilor menţionate, vinovăţia acesteia rezultînd cu certitudine...”

Dispăruta

— Tovarăşu’ plutoner 1 Tovarăşii’ plutoner ! Hei, tovarăşii’ ! Nea Marine ! Strigătul se pierde în înserarea molcomă de toamnă tîrzie. Masiv, plutonierul priveşte înapoi, urmîndu-şi cumva drumul din- tr-o inerţie a ţintei. Se opreşte în sfîrşit, face o întoarcere reglementară, stă, aşteaptă.

— Ce-i, nea Sandule ? Cu mine ai treabă ?

— Cu mata. Asta... cu dumneavoastră.

Omul tace, cumva încurcat. Pronumele de politeţe sugerează apelul la calitatea oficială pe care plutonierul o exercită în comună. Nuanţa este interpretată exact.

— Vorbim aici, ori la post ?

— Dacă se poate, la post. Da...

— Lasă. Hai înapoi.

Merg tăcuţi. Deşi nepusă încă, problema „oficială” a aşezat între ei o anume distanţă, o răceală pe care plutonierul o simte de fiecare dată, dar împotriva căreia nu poate lupta. Umbrele înserării se întunecă a noapte. Becuri palide marchează şoseaua, E abia şapte. Moartea timpurie a zilei aminteşte zăpezi apropiate. Bărbaţii urcă cele cîteva trepte luminate galben de becul montat deasupra intrării. Plutonierul calcă uşor, încercînd să menajeze fragilitatea scîndurii, evitîndu-i protestul supus. Realizează inu-

tilitatea gestului în aceeaşi clipă în care simte sub talpă duritatea betonului. „Mereu uit” – se dojeneşte.

înăuntru e linişte. Altfel de linişte decît afară. Plutonierul ia loc în spatele biroului. Cu un gest, arată celălalt scaun omului rămas în picioare. Scaunul trosneşte nemulţumit. „Asta-i din cele vechi” – gîndeşte automat şi parcă se simte solidar cu lucrurile acelea îmbătrîmte sub ochii lui, odată cu el.

— Ei, care-i supărarea ?

Interogaţia este cuprinsă mai mult în formulare. Tonul invită la confesiuni. Omul tace un timp, ca şi cînd n-ar fi auzit invitaţia, ori n-ar fi înţeles-o, ori ca şi cînd ar fi uitat pentru ce se află acolo, în faţa plutonierului, în liniştea atît de altfel decît cea pe care o cunoaşte. Plutonierul nu insistă. Şi-a lăsat mîinile uriaşe, roşii, pe masă. îşi priveşte degetele mari, cu unghii roase, negre. „Pămîntul ăsta-i mai rău ca vopseaua. Cînd apucă de-ţi intră în carne...” Lîngă mîini, între mapa de birou şi cîteva dosare, chipiul.

— Anica. Despre Anica e vorba.

— V-aţi certat ?

— Da. Ne-am certat. Adică nu. Acum nu ne-am certat că n-am avut cum. Ne-am certat atunci.

— Cînd ?

— Atunci seara. Se înnoptase. Ne-am certat şi...

— Şi acum ?

— Acum, ce ?

Plutonierul încearcă să înţeleagă, ©mul este confuz. se adună greu, ocoleşte esenţialul, ori nu ştie să-l formuleze. Trebuie ajutat să ajungă la el. Ajutat

să treacă peste emoţie, peste derută.

— Asta vrei să-mi spui, nea Sandule ? Că te-ai certat cu Anica ?

— Nu. Nu asta. Anica a plecat.

— Unde ?

— Asta nu ştiu bine. Poate la Hîrlău.

— Nu ţi-a spus unde ?

— Ba mi-a spus. Dar nu mai ştiu sigur.

— Cînd a plecat ?

— Atunci cînd ne-am certat. Pe doisprezece.

— Primul indiciu. Prima dată concretă.

— Alaltăieri ? precizează plutonierul.

— Nu, nu alaltăieri. Cum să fie alaltăieri ? se nedumereşte omul.

— Păi – făcu logic plutonierul – dacă azi e în paişpe, înseamnă c-a plecat alaltăieri.

— Nu, se scutură omul deodată. Nu. Că dacă era alaltăieri, nu veneam eu. Pe doisprezece septembrie.

— De două luni – realizează cu un început de uimire plutonierul.

— Da. De două luni şi două zile.

Un timp tac amîndoi. Apoi discuţia se urneşte iar.

— Ţi-a spus ea că se duce la Hîrlău ?

— Nu, n-a zis că acolo se duce, da’ zicea că merge să-şi ia lichidarea.

— De la C.L.F. ?

— Da. De acolo de la fructe şi legume – vine precizarea. Chioşcul ei depindea de Hîrlău, doar ştiţi. Zicea că dacă-i dau ăia banii, nu mai vine acasă. Se duce după băieţi, la Constanţa.

— Aşa ţi-a spus ?

— Da.

— Ei, în două luni avea tot timpul să se întoarcă.

— Avea. Da’ în seara cînd ne-am certat...
— Pe doisprezece...
— Da, pe doisprezece... Atunci, în seara aia, mi-a zis că ea pe acasă nu mai dă.
— Ei, şi dumneata acum ! Vorbe spuse la supărare.
— Da, au trecut două luni. Eu asta am venit să vă spun. Soţia mea, Anica Verui, a dispărut de la domiciliu.
— Dumneata vrei s o dai dispărută? nu-şi putu ascunde plutonierul uimirea.
— Da. Am scris aici pe hîrtie.

Cu gesturi sigure, hotărîte, omul scoase din buzunarul de la piept al hainei o foaie de cerere împăturită. O desfăcu, îi netezi îndoiturile cu palma, pe urmă o puse pe masă. Păru să ezite, o fracţiune de secundă numai, apoi o împinse în dreptul plutonierului, în faţa lui, pe mapa de scris, pînă ce hîrtia atinse mîinile uriaşe, cu degete mari, roşii.
— O las aici.
— Ai făcut deci o sesizare.
— Da. Aşa am făcut. O sesizare. Că mi-a dispărut nevasta de la domiciliu.

Şeful postului de miliţie întorcea noutatea pe pe toate feţele. Ii cunoştea pe toţi din comună, îi ştia bine, cu necazurile, cu supărările, cu bucuriile lor. Sandu Verui nu era un tovarăş de viaţă tocmai comod şi nici cel mai demn exemplu de urmat. Cei doi băieţi – mari de acum – plecaseră la Constanţa ca muncitori sezonieri. Nea Sandu n-avea bani de

„aruncat” şi în casa lor fieeare-şi cîştiga existenţa. Anica luase în gestiune un chioşc de legume şi fructe. Muncea şi acasă şi acolo. Ridica lăzi, stivuia, făcea curat, vindea, stătea noaptea tîrziu să-şi numere banii, să facă „casa”, să iasă bine. Cele patru clase primare n-o ajutau cine ştie ce, dar cum Sandu îşi ţinea leafa pentru sine şi pentru nevoile sale, Anica trebuia să se descurce.

Acum băieţii erau mari, oameni pe picioarele lor. Probabil se certaseră iar – n-ar fi fost un lucru neobişnuit – şi femeia, sătulă de atîta muncă, se hotărîse să plece la băieţi, să vadă şi ea măcar o dată marea, să mai respire. Nu-i stătea ei în fire să lase totul baltă şi să plece, şi, mai ales, să renunţe la slujba cu care se învăţase şi care acum, după trecerea timpului, devenise mai uşoară prin rutină. Nu-i stătea în fire nici fuga asta neaşteptată, fără nici un semn, dai* poţi să ştii cum se adunaseră toate şi cum se răzbunau acum pentru atîţia ani de supunere ?

Pe de altă parte, Sandu era în stare să aducă un om la exasperare. Dur, egoist, îşi iubea tabieturile şi comoditatea, ţinea la libertatea sa, la bucuriile sale. Asta însemna posibilitate de mişcare, o podgorie bună şi nişte ochi şăgalnici companie. Acum, că apropiase bine cincizeci de ani, plutonierul credea că se mai linişteşte, cu atît mai mult cu cît executase nu de mult o pedeapsă de un an pentru ultraj la adresa bunelor moravuri.

Noaptea era înaintată. Cerul închis, plumburiu, prevestind ploi mărunte, interminabile, ţîrîind prelung în streşini. Plutonierul se răsuci iară în aşternut, patul scîrţîi protestînd. „Mîine fac raport la

inspectorat. Ai de la judeţ au altă experienţă. Eu, aici, m-am cam tocit. Oamenii se mai ceartă, se mai bat la cîte o nuntă, la cîte-un pahar. în rest îşi văd de treabă că dacă n-au de arat îi de semănat, dac-au semănat, prăşesc, dacă nu prăşesc strîng recolta şi aşa mereu, că treabă este şi nu te lasă să stai cu mîinile în sin şi nici să te ţii de alte alea. Da' parcă nu-mi place mie povestea asta, şi-i mai bine s-o judecăm mai mulţi. Poate că tot dă ea ceva la iveală... Da' dacă mă fac de ruşine şi pun oamenii degeaba pe drumuri ? Dacă Anica se-ntoarce acasă azi-mîine, bine mersi, împreună cu băieţii ? I-o fi aşteptat să termine şi ei pe acolo, pînă le face lichidarea, pînă una-alta şi copiii i-or fi zis, stăi mamă, că acuşi terminăm şi mergem şi noi. Că alt curaj ar avea ea să vină cu flăcăii, că-s de-acum bărbaţi, ce mai, şi băieţii ţin la ea şi i s-ar pune împotrivă lui Sandu la o adică.

Patul scîrţîi din nou, prelung.

— Ce-ai, mă ? Du-te şi duhăneşte dacă n-ai somn da' lasă-i măcar pe alţii să doarmă, că n-or sta toţi în birou ca tine.

„Acasă ea-i plutonier, îşi spuse bărbatul fără mînie, că nu mai avea, se-nvăţase cu gura nevesti-şi şi-o lăsa întra-ale ei. Am să fac raport şi gata, mai bine să rîdă ei de mine şi să nu fie nimic. Da' dacă e ? Că mie parcă-mi spune inima că bine nu-i."

Peste hotărîrea plutonierului, somnul coborî adînc, odihnitor.

Drumul pînă la Iaşi, oraşul mare, circulaţia

intensă, străzile largi, blocurile răsărite ca ciupercile, unele cunoscute parcă, altele noi, de nici nu mai ştii de nu-s noi toate că prea seamănă între ele, tramvaiele, huruitul, clacsoanele, stopurile l-au ameţit, deşi cunoaşte oraşul, a mai fost în el, e mîndria lui că se descurcă şi aici la fel de bine ca în comună. Puţină ameţeală îi dau coridoarele lungi, ofiţerul de serviciu, citaţia cu camera, etajul şi toate celelalte, şi clădirea asta în care nu s-ar fi vrut prezent, dar, ce să-i faci, parcă-i după cum vrei tu ? Lasă că i-a spus el vreo două plutonierului, să nu-l ia lumea pe el de prost. Că, adică, cum vine asta ? Tu cu necazul, tu pe drumuri. Eu am anunţat, eu mi-am făcut datoria, acum să şi-o facă şi ei pe a lor, că de-aia-i miliţia poporului. Să-şi facă datoria pentru popor. Nu să-l poarte pe el tocmai la mama Ana, să spună ce ? Ce-ar putea să spună mai mult decît a spus şi ce-ar putea şti mai bine decît ştie ? Da, dar pe plutonier îl cunoaşte, vorba aia, sînt consăteni cum ar veni. Lui poate să-i mai repeadă o vorbă-două, că omul nu le ia pe toate în serios. Da’ cu ăştia de p-aici, ce să te pui ?

— Tovarăşii’ de la Izvoreni să poftească la camera... etajul...

Omul stă mai departe pe banchetă, gîndurile i se-nvălmăşesc, impresiile la fel. Presupune întrebări, formulează răspunsuri.

— Tovarăşu’... Verui Alexandru – repetă ofiţerul de servici.

— Prezent ! zvîcneşte răspunsul, pornit dintr-o reacţie intrată cîndva în reflex.

— Camera... etajul...

îl priveam cum urcă scările, oarecum dezorientat, ţinîndu-se de rampă, ca de un fir conducător, singurul în stare sâ-l scoată la liman. Nu era teama de labirint. Nu. Era mai degrabă curiozitate, încercarea de a evalua cît mai repede terenul în minutele ce i-ar fi fost necesare să parcurgă cele două etaje. Privea atent, încercînd să simtă „atmosfera”. Sau, poate, aşa mi se părea mie, cum îl vedeam urcînd. Un lucru e sigur. Am presupus că e omul meu. Am avut această certitudine, deşi datele din dosar erau cu puţin mai mult decît nimic. Numele... prenumele... data naşterii... locul de muncă... domiciliul... căsătorit... copii...

M-am îndreptat spre biroul meu. aşteptînd. Ce ? Să mă fi înşelat. Ar fi echivalent cu un eşec, cu un examen pierdut faţă de mine însumi, de care numai eu ştiam, în forul meu interior. Dădeam prea mare importanţă unui fapt mărunt, nesemnificativ ? La urma urmei cetăţeanul putea fi chemat de oricare – dintre colegii mei. De ce mă cramponam de ideea pe care mi-o formasem ? Orgoliu exacerbat, deformatie profesională sau pur şi simplu oboseală, nervozitate. control slăbit ?

N-am mai avut cînd să-mi răspund şi nici nu ' sînt sigur că mi-ar fi convenit vreuna dintre inoteze. După o bătaie ezitîndă în uşă. ,,omul meu” intră în încăpere răspunzînd invitaţiei. "Rostisem cuvintele mai tare ca de obicei, ori numai mi se

părea mie după încordarea de mai înainte. Cert e că resimţeam efortul de peste vară, amînarea săptămînă de săptămînă a concediului pînă cînd, iată, ajunsesem în plină toamnă, la sfîrşit de toamnă mai bine-zis, şi, la orizontul perspectivelor mele de evadare mai apărea încă un caz. Putea fi banal, o dispariţie oarecare, o întârziere adică. O romantică evadare din Izvoreni.

— Intră ! Alexandru Verui din Izvoreni ? Ia loc.

Omul îşi ridică de pe cap un basc soios, îl strînse la piept ca pe singurul lucru apropiat cu care mai rămăsese în contact, şi, ezitînd încă în privinţa gradului de înclinare pe care trebuia să-l dea salutului, îngînă un ,,’mnă ziua”, căruia, după altă ezitare, (sau pauză, de ce mă încăpăţînez ?), îi adăugă şi un mai sonor „să trăiţi „. ,

— Ia loc, repet. Ia loc.

îi indic cu mîna scaunul liber din faţa biroului. Se aşează încet, ca şi cum i-ar încerca rezistenţa, ca şi cum ar avea de-a face cu o capcană. Cunosc reacţia. Mi-a devenit familiară, deşi mă irită de fiecare dată. Mă irită şi mă mîhneşte. Dau din mînă, astea-s gînduri pentru pauza de masă, cînd o ai, acum gata, să vedem despre ce e vorba.

— Povesteşte.

— Ce să povestesc ?

— Ce-ai spus la post. Spune-mi şi mie, încă o dată, ce i-ai spus plutonierului din comună.

— Am scris în sesizare tot. Nu mai am nimic

de adăugat. Altceva nu ştiu.

în voce păstrează un ton nesigur încă, dai- cuvintele îl contrazic. S-a gîndit dinainte ce să spună. Formula însă nu-i aparţine. Da... da... aşa-i, uitasem. A mai trecut pe aici, prin anchetă, prin tribunal. A şi stat închis un an. Da. De aceea nu-i a lui. Dar asta poate să nu însemne nimic. Doar atunci n-a fost invitat la petrecere şi detenţia i-a accentuat poate teama de uniformă. Firesc, nu ? Atunci de Unde sistemul asta de alarmă conectat tot timpul ? Tot timpul în stare de veghe ?

— Bine, ştiu, ai scris. Eu zic să-mi mai spui şi mie încă o diată, dai- ştii, aşa cu şart, cum s-a în- timplat. Poate ai uitat ceva şi-ţi aminteşti acum.

— N-aveam ce uita. Că-i puţin şi... asta e.

Tăcu un timp, apoi cu de la sine îndemn :

— Ne-am certat, cu nevasta, aşa cum se mai ceartă oamenii între ei. Ne-am luat de la bani, că de aici se iau toţi. Ea, nevastă-mea, explică, a zis că se duce la Hîrlău să-şi scoată fişa de lichidare de acolo de la birouri. „Cu banii pe care-i am pe fişa de lichidare, am să plec la băieţi, la Constanţa” aşa m-a ameninţat. „Eu pe acasă nu mai dau” şi de atunci n-am mai văzut-o.

— Chiar aşa ţi-a spus ? îl întreb. Formularea era tranşată şi în declaraţia iniţială lipsea.

— Nu... nu chiar aşa.

Şi după un timp :

— De fapt, mi-a lăsat un bilet. Da. Eu n-am vorbit de loc cu ea, că era ora cinci dimineaţa cînd a plecat şi eu dormeam. Da’ mi-a lăsat un bilet în cameră, în care îmi scria să am grijă de gospodărie, pentru că

ea pleacă la Constanţa la copii, şi nu ştie cînd are să se întoarcă.

Nici chestiunea cu biletul nu apărea nicăieri, pînă acum. Nu vorbise despre el. Dar era simplu ! Dacă ea lăsase un bilet, treaba era ca şi rezolvată. Urma rutina expertizei grafologice şi, poate, depistarea copiilor cu aducerea tuturor în sinul familiei. Plajă nu mai puteam eu face în noiembrie, dar, cu puţin noroc şi cu un decembrie generos în zăpadă, cîte nu se pot realiza !

— Unde e biletul ?

— Biletul ? L-am distrus sau poate l-am şi pierdut, nu mai ştiu.

Nu, hotărît, gata cu reprezentările în roz, în negru, sau în oricare altă culoare ! Să încerc să înţeleg exact, să ştiu încotro s-o apuc.

— L-ai pierdut sau l-ai distrus ?

— Nu ştiu. Nu-l mai am.

— Bine. Nu-l mai ai. Dar ce scria în el îţi aduci aminte, nu ?

— îmi aduc.

— Scria acolo că se duce la Constanţa sau la Hîrlău ? Cum scria ?

— La Constanţa. Dar s-ar putea ca în bilet să fi scris şi altfel. Parcă scria că a plecat la cumnata Natalia din Paşcani. Aşa... Parcă aşa zicea. Că de la cumnata din Paşcani pleacă la Constanţa.

— Asta ti-ai amintit acum ?

— Ce? '

— Chestia asta cu cumnata Natalia.

— Da. Parcă aşa zicea.

Le dau toate pe una. Ce-o fi o fi.

— Şi ce mai zicea ?

— Totodată, soţia mea spunea în bilet că a luat din casă nouăsprezece mii de lei, actele personale şi că s-a îmbrăcat cu rochia bleumarin de suprae- lastic, cu fîşul bleumarin, şi-a luat poşeta neagră şi pantofii cu toc... cu toc oro... orto...

— Ortopedic.

— Da

— Toate astea le spunea, acolo, în bilet ?

— Da.

— Şi de bani, şi de rochie, şi de fîş, şi de poşetă ? ? ?

— Da. Aşa scria.

— Şi dumneata ai ţinut minte culoarea rochiei şi culoarea pantofilor şi ai uitat unde urma să plece ?

Tace. Nu prea mult. Răspunsul vine firesc, logic.

— Am ţinut minte fiindcă lipsesc din casă. Toate lucrurile astea lipsesc.

— Da... da... bine... Ce spuneai de bani ? Cit scria că a luat ?

— Nouăsprezece mii de lei. Şi ăştia lipsesc. Sc plimbă cu banii mei şi-şi bate joc de mine. Iar eu mă port pe la miliţii.

Formulase impecabil. Nu „alţii mă poartă” sau „voi mă purtaţi”, ci „eu mă port”, cu o notă de reproş în plus.

— Sînteţi liber.

îşi simte spatele străbătut de un fior lung, care-l

crispează, poate tocmai pentru că nu şi-l poate controla. „Frigul” – gîndeşte, deşi toamna e încă blîndă. E adevărat că în aer se simte o schimbare, dar ea se petrece subtil, pe nesimţite, ca o pre-simţire.

Are planul făcut. Trebuie doar să intre, să-şi aleagă omul, să fixeze asupra lui, să se hotărască să acţioneze. Orice, numai ezitarea asta nu. ezitarea asta care-l paralizează, care-i dă frisoane, care-l face nesigur şi neputincios. Revede din nou scena, – a cîta oară ? – alte şi alte amănunte ies din pîcla memoriei, şi-ar spăla creierul să poată, să nu-i mai pricinuiască neplăceri inutile tocmai acum, cînd are mai multă nevoie de stăpînire de sine şi de ingeniozitate.

Oamenii trec pe peron în sus şi în jos, în căutarea liniilor, a trenurilor care vin, a trenurilor care pleacă Forfotă multă, de mare nod feroviar. „Cine să te asculte în furnicarul ăsta?” Face paşi mari în dreapta şi în stînga, încearcă să se calmeze, să-şi limpezească gîndurile. Ajunge în dreptul uşilor mari, ce nu-şi contenesc caruselul. Un du-te-vino specific oricărui restaurant de gară. Găsise. Da, aici era, aici trebuia el să caute. împinse sigur de sine uşa de stejar, intră. îl izbiră deodată vocile ridicate, amestecîndu-se cu fumul de ţigară ce se urcă spre tavan în valuri dese, sfidînd plăcuţele de plastic pe care, ca prin ceaţă, puteai citi, dacă ţineai cu tot dinadinsul, „în această unitate nu se fumează”.

Trecu printre mese încet, scrutînd atent figurile consumatorilor. I se păru că găsise ceea ce căuta. La una dintre mese, singur, un bărbat între două

vîrste îşi turna de unul singur, făcînd onorurile unei sticle al cărei conţinut se înjumătăţise. Se îndreptă spre el.

În timpul verificării afirmaţiilor făcute de Alexandru Verui, lucrul cel mai uimitor care avea să iasă la iveală şi care avea să încurce serios cercetările, au fost cele patru scrisori expediate de Anica pe diverse adrese din comună. Evident, după dispariţia ei de acasă.

Prima, datată 29 septembrie 1977, sosise deci la 13 zile de la „dispariţie”, expediată din Paşcani, Aglaei Ionel, vecină şi verişoară cu Alexandru. Reţineau atenţia referirile la bani şi, de asemenea vaga ameninţare de a-şi pricinui ea însăşi un rău asupra căruia nu se clarificase încă : „Am luat suma de 19.000 de lei, dar te rog pe tine, Aglaie, să-i spui lui Sandu că deocamdată mai sînt în viaţă”.

Pe aceeaşi adresă soseşte pe 19 octombrie un alt plic, de astă dată din Bacău. Anica regretă plecarea, spune despre Sandu că e un om cu toane, dar că totuşi e un bărbat bun ; „... însă oricum, la el nu mă mai întorc niciodată, deşi mi-e drag şi-acuma”.

A treia scrisoare, cu data poştei 27 octombrie, venea tocmai de la Arad. În afara localităţii, n-aducea altă surpriză. Anica scria că regretă plecarea de acasă, s-a împăcat în general bine cu Sandu. încheia : „Sînt în viaţă, mai am bani şi o să-mi fac cumva o situaţie”.

Cea de a patra şi ultima scrisoare, avea să sosească mult după începerea anchetei. Era datată februarie 1978 şi trimisă pe adresa unui nepot de-al lui Sandu. Cuvintele bune la adresa soţului se repetau. Şi în final : „... Eu o duc ca să zic aşa bine, dar nu am de gînd să mă întorc vreodată acasă”.

între timp, sosiseră şi băieţii. Pe la ei mama nu fusese, nici nu primiseră vreo veste.

Obligaţi fiind să elucidăm problema scrisorilor, am mai făcut o descoperire care, pe moment nu ne-a ajutat. Dimpotrivă. A avut însă importanţa ei pe parcursul anchetei. ,

Fără a avea nimic spectaculos, casa familiei Verui emana, aşa nu prea nouă şi nici prea arătoasă cum era, un aer de gospodărie îngrijită. Camerele erau curate, lucrurile întreţinute cu grija celui ce le ştie valoarea şi are respectul banului investit în ele.

Un fir de păianjen intr-un colţ, lingă tavan, praful depus în locurile mai puţin vizibile, pe rama de sus a tablourilor, ori sub bufetul din camera „bună”, erau puţine semne ce trădau absenţa îndelungată a femeii. Asta înseamnă că atunci cînd voia, bărbatul se putea gospodări foarte bine şi singur.

Cele cîteva cărţi, sertarele, noptiera îşi trecură pe rînd secretele pe sub ochii noştri. Căutam o scrisoare, un bilet, un petec de hîntie, orice, pe care Anica să fi scris cîteva cuvinte. N-am găsit nici cel mai slab indiciu. Era aproape de neconceput ca un om, în trecerea lui prin lume, locuind o viaţă între pereţii unei case, alături de

un soţ şi de copii, să nu fi fost pus în situaţia de a scrie cîteva cuvinte, de a semna o chitanţă, un act. Ne surprindea cu atît mai mult cu cît, avînd gestiune, Anica avea obişnuinţa de a mînui uneltele scrisului, era într-un fel familiarizată cu ele. Modul nostru de a gîndi s-a dovedit însă pur speculativ. Singurul lucru demn de interes ni s-a părut a fi o faţă de pernă nouă, cu cîteva mici pete de culoare închisă spre unul din colţuri.

Au fost cercetate duşumelele, covoarele ţesute în casă, covoare trainice, ţărăneşti. Cînd am plecat, eram şi mai nedumeriţi încă. Parcă ieşeam dintr-o casă pustie, după ce locatarii se mutaseră, luînd cu ei, conştiincios, orice urmă a trecerii lor pe acolo. Nedumeririi noastre, îi găsi explicaţie Verui :

— A luat cu ea tot. Acte, scrisori. Mă şi mir cînd a avut timp.

Ne miram şi noi. Atîla meticulozitate în graba unei plecări intempestive.

S-a apelat în cele din urma la serviciul Cadre al întreprinderii I.L.F. Comparînd scrisul din autobiografia Anicăi, cu cel din scrisori, expertul nostru în grafologi? răspunde : Nu, categoric nu este scrisul dispărutei, însă toate scrisorile emană de la acelaşi scriptor. Acesta nu este Alexandru.

Întrebarea care se punea era simplă : Cine a scris acele scrisori ? Dificultatea consta în a răspunde. Pista scrisorilor se afla în impas. Adică nu ea, ci noi.

Uşa biroului se zbătea întruna, intrată deodată în stare de alertă. Ca niciodată, astăzi, înnebuniseră cu toţii. Toată lumea avea treabă, ieşea fiecare cu ale lui, ca apoi să-şi amintească a fi uitat ceva, reveneau cu sau fără motiv, ca peste numai cîteva momente canaturile uşii să pocnească în urma unor paşi grăbiţi. Dacă mă gîndesc acum la ziua aceea, cred că nu avea nimic deosebit, că ritmul ei nu era di’ ferit de al celorlalte. Am convingerea că numai starea mea specială de atunci mă făcea să amplific lucrurile, zgomotele, să dramatizez inutil.

încercam să ordonez materialul adunat, raportul aştepta, şeful aştepta, şeful şefului aştepta, iar eu stăteam în faţa foii de hîrtie pe care nu se contura nimic precis. Reuşisem să izolez trei ipoteze cu privire la dispariţia semnalată. Unu, că femeia a plecat spre a nu se mai întoarce, doi, că se află în vreun spital, ori că, victimă a unui accident, cada-

vrul ei a rămas prin cine ştie ce împrejurări, neidentificat. A treia ipoteză, da, de fapt, prima în ordinea

gravităţii : Alexandru Verui, soţul „dispărutei[11], şi-a omorît soţia şi încearcă să ne pună pe piste greşite.

Cum ajunsesem la această ipoteză ? Pe Verui l-am bănuit dintr-un început. Unii îi spun fler, alţii al şaptelea simţ, deformare profesională ori intuiţie. Nu ştiu să spun ce este. Nu ştiu exact undo se încadrează şi de ce resort ţine, ce anume face să se declanşeze semnalul de alarmă. Ştiu însă că aşa a fost. 11 simţeam alunecos, stînd la pîndă. mereu la pîndă, îngrijorarea lui era una de circumstanţă, falsă, jucată. Mi-a fost destul de greu. Pe de o parte nu aveam dovezi, nu existau probe incriminatorii, nu aveam pe ce-mi baza acuza. încercam să mă domin. să depăşesc starea de „inapetenţă", de ..bănuială", voiam să mă autoconving că omul acesta este bine intenţionat, că este sincer preocupat de soarta soţiei lui. îmi spuneam – pentru a cîta oară ? – eă nu am voie să suspectez un om care ni s-a adresat, care ne cerea ajutorul, care apelează la noi cu încredere, cu speranţă... Pe' de altă parte, frînturi- frînturi, imaginea, o anume imagine, începea să se contureze, îngroşîndu-şi mereu liniile, pînă la suprapunerea şi estomparea celei „idilice" a soţului îngrijorat şi neliniştit.

*
• ♦

— Ei, biata Anica, ce zile mai ducea şi ea...

— Nu se înţelegeau ?

— Se înţelegeau ei, da' mai mult la pahar. Adică la numărul paharelor. După aia, el da şi ea

primea, că de, el era bărbatul şi ea, muiere proastă...

— O bătea ?

— Eu n-am văzut, că nu era să mă cheme de faţă. Da’ cînd o răzbea, striga şi ea, săraca, să se mai descarce, că de, om eşti şi nu le poţi răbda pe toate în tăcere.

— De ce-o bătea ? Că doar casa o văd îngrijită, copii i-a făcut, leafă aducea...

— Parcă nu ştii şi dumneata... Că te văz bărbat în toată firea şi-i fi avînd muiere şi dacă ai, copiii trebuie să fie şi ei mărişori...

— Sînt...

— Ei, atunci ştii. Sandu se săturase să tot cate în ochi căprui. îi mai schimba şi el : cînd pe verzi, cînd pe albaştri... Da’ ei îi venea greu să le sufere în casă...

— Aducea femei acasă ?

— Veneau ele şi neaduse.

— Şi?

— Şi ce ? Ea striga, el o lua la bătaie şi uite aşa, trece viaţa pe lingă tine şi-ntr-o zi vezi copiii mari şi gata.

— Să trăiţi, permiteţi să raportez !

— Permit.

— Aşa cum am scris şi la raport. Sandu... adică Alexandru Verui a avut deseori certuri cu locuitorii din comună. Este violent, oamenii îl tem şi-l ocolesc. E iute la mînie, sare la bătaie din motive... din motive...

— Minore.

— Minore, să trăiţi. Bea. Şi la băutură, ştiţi, omul e ca fiara.

— Dumneata bei ?

— Permiteţi să raportez ! Mai beau, sâ trăiţi !

— Şi eşti ca fiara ?

— Nu, să trăiţi.

— Da’ ce faci ?

— Ce faci cînd bei ?

— Permiteţi să raportez ! Mă duc şi mă culc.

— Ei, dacă s-ar duce şi alţii să se culce, am mai sta şi noi nopţile pe acasă...

Femeia era micuţă de statură, firavă. Nu avea însă lipsa de vigoare, felul acela de a fi slab care îţi evocă mirosuri de clor, halate albe, paturi de spital. Era slabă într-un fel care te complexa, aproape viril. Munca zilnică la cîmp, casa, copiii, spălat, călcat, hrănit vitele, zilele muncă, toate i se înşiruiau în spate, fără să fie nevoie de cuvinte. Viaţa ei toată era acolo, lingă ea, cu ea, mărturie. Se hotărîse cu greu „să-i vorbească pe Anica şi pe Sandu,” că „oameni sîntem cu toţii şi fiecare şi le ştie pe-ale lui”. Acum, pe jumătate convinsă de a- jutorul pe care i-l solicitam în găsirea Anicăi, începuse a da lămuriri preţioase.

— îmi amintesc. Da. Era la începutul toamnei. Da. Era cu cîteva zile înainte de a începe şcoala ăla mic. Da. Că-n ziua aia îi şi luasem caiete şi creioane şi geantă nouă, că mă uriaşe toată vara cu pustia aia de geantă...

Şi-acu’, că ne dăduse nişte bani de la colectiv,

am zis să merg să i-o iau. Şi i-am luat-o.

Revenea asupra subiectului cu bucurie, cu oarecare mîndrie chiar. Uite, am copii mari, cel mai mic îi şi el Ia şcoala, toţi sînt la şcoală, şi cu şi ăstuia i-am luat alt ghiozdan, nou, deşi cu cel vechi mai putea merge un an, dar dacă am muncit şi avem bani şi pot să-mi permit să-i iau, de ce să n-o fac ? înţelegeam sentimentul ei, mă bucuram pentru geanta ăluia mic, pe care mie nu mi-o putuseră lua orj- cît udasem şi oricît mi-o dorisem, de ajunsese să-mi zică lumea în sat „geantă". „Mă, Geantă," – aşa mă strigau şi eu intram în pămînt de ruşine, nu de ruşine că-mi doream un ghiozdan adevărat, de ruşine că ai mei n-aveau banii ăia, nu dispuneau de ei, să mi-l poată lua, „Mă, Geantă" însemna „mă sărăntocule", „mă coate goale".

— în seara aia la alde Verui era tărăboi mare. Mai mare ca-n alte dăţi. încuiam puii ceia, că mai dă dihoru' noaptea, poţi să ştii, şi-am auzit cum striga.

— Cine striga ?

— Anica, striga : „Nu mai da, că mă omori". A zis aşa de vreo două ori. L-am auzit şi pe Sandu o dată. Zicea : „Scoală de jos, putoare, să mă scuzaţi, da' aşa i-a zis, scoală de jos că doar n-ai murit".

— Poate vă amintiţi în ce zi era.

— A trecut oleacă de timp de atuncea. Mai pot eu ca să ştiu ?

— Parcă ziceaţi c-aţi primit banii de la cooperativă.

— Da. Da. Cu o zi înainte s-au dat banii.

— Permiteţi, să trăiţi ! Banii s-au dat pe zece

septembrie. Ştiu sigur. M-a rugat casierul să fiu şi eu pe acolo.

— Da. Pe zece septembrie – confirmă femeia.

— Deci, bătaia a fost în seara zilei de unsprezece.

— Da, a doua zi seara a fost. Se lăsase întunericu'.

— După aceea te-ai mai văzul cu vecinii dumitale?

— Cu Anica nu. Da l-am văzut pe Sandu chiar a doua zi dimineaţă.

— A doua zi dimineaţă ? – nu m-am putut abţine. Surpriza era prea mare.

— A doua zi, repetă femeia, fără jena de pînă atunci. Parcă se eliberase de-o povară. Am înţeles că pentrti ea partea neplăcută a relatării trecuse. Era supărat – zise.

— Supărat ?

— Ei, morocănos, frămîntat. Venise lingă gard şi l-am întrebat ce are şi el mi-a zis că s-a certat cu Anica şi că ea a plecat de acasă.

— V-a spus el atunci că Anica Verui a plecat de acasă ?

— Da.

— Nu vi s-a părut nimic deosebit ?

— Ce să mi se pară deosebit ? Că a plecat ? gîn- deam eu că odată şi odată tot o să-şi ia lumea în cap. Că nici aşa n-o poţi duce la nesfîrşit. Şi uite că şi-a luat-o.

Era pînă la ora aceea cea mai preţioasă informaţie. Cineva recepţionase cearta, auzise schimbul de cuvinte. Verui îşi bătuse nevasta.

Nu era prima dată, înţelegeam. Oare să fi ajuns femeia la capătul răbdării ? Aşa se părea. De cîte ori ajungeam însă cu gîndul aici, îmi veneau în minte, iar şi iară cuvintele scrisorilor nescrise de Anica. „ ... deocamdată mai sînt în viaţă”, „... sînt în viaţă”, *„sînt în viaţă”.* Cine voia să convingă pe cine şi în ce scop ?

Paralel cu cercetările la domiciliul dispărutei şi în sat, s-a verificat şi gestiunea chioşcului condus de Anica. Poate o lipsă pe care n-a putut-o acoperi şi nici explica, a determinat-o să dispară. Presupunerea nu se confirmă. în gestiune domnea ordinea deplină. Am căutat în spitale, am cercetat cadavrele neidentificate în ţară. Nu am putut da de nici o urmă, de nici un semn. Anica dispăruse pur şi simplu. Se volatilizase.

Şeful de post din comună ne anunţă că, întorşi acasă, băieţii întreabă insistent unde le este mama, o caută în incinta gospodăriei, în podul casei, în pivniţă. Sandu, căruia-i tună şi-i plouă, părăseşte în cele din urmă serviciul de paznic al C.Â.P.-ului, părăseşte comuna, şi, lăsînd gospodăria pe mîna băieţilor, se mută la Tîrgu-Frumos, unde este încadrat gestionar la un chioşc de vînzare a peştelui. Stă la Didina.

L-am chemat de vreo două ori la Iaşi. Pline de inadvertenţe, de contradicţii, declaraţiile lui se învîrtesc în jurul cîtorva puncte de la care nu se abate : s-au certat, da, adevărat, a bătut-o, da, adevărat, dar după aia el s-a culcat, băuse, el nu mai ştie, dimineaţa n-a mai găsit-o nici pe ea, nici o parte din lucruri, nici banii. Apoi au început să vină scrisorile. Apoi a venit el la miliţie şi a declarat dispariţia ei.

Eram exact în punctul de unde plecasem. II suspectam în continuare. Nu aveam cum să-i dovedesc că mă minte. Că minte. Că este vinovat. Libertatea îi dădea o anume siguranţă, îl făcea să se simtă imun, în afara pericolului. După zile şi nopţi de zbucium, am ştiut. Trebuia să-l aduc în arest, trebuia să-l fac să se simtă nesigur, mai puţin puternic, mai puţin apărat de lipsa de probe, de lipsa dovezilor, de care era conştient. Alesese poziţia cea mai avantajoasă pentru el. Ne servea cinci adevăruri, nici acelea întregi, ca să poată disimula o mare minciună. Trebuia să-i dovedesc că minte. îşi juca numărul sub ochii noştri, la lumină. Pleacă de acasă, trăieşte cu o altă femeie, sfidează chiar ideea de soţ îndurerat, nu se aventurează pe această pistă mai dificil de realizat şi mai puţin verosimilă. O înşela cit fuseseră împreună, ce l-ar opri acum ? Continuă să bea, să facă scandaluri, să ducă o viaţă dezordonată.

Atunci m-am hotărît. Am cerut procuraturii să fie de acord cu arestul preventiv.

Este reţinut în stare de ebrietate, în momentul în care insultînd lumea din local, începuse să bruscheze cetăţenii. Amenda primită pentru abateri similare, nu-l liniştise. Măsura se impunea.

Alexandru Verui se afla în arestul miliţiei.

Şedinţa de lucru se terminase de mult. Coridoarele erau pustii. O ştiam fără să mă ridic de pe scaun, fără să mă mişc din spatele

biroului. Mi-o spunea liniştea ce se instaurase, întunericul din încăpere, ceasul bătîndu-şi orele undeva departe.

„Pripită, îndrăzneaţă, nefondată...”

Acestea fuseseră cuvintele la adresa cererii mele de arest preventiv. Se analizaseră din nou toate datele, se luaseră în discuţie toate ipotezele. Materialul, mult, puţin, fusese întors pe toate feţele. Se recomanda răbdare, strîngerea de noi date, căutarea unor martori încă mai utili cercetărilor.

„Pripită, îndrăzneaţă, nefondată...”

Avusesem aprobarea de principiu a colonelului. Simţeam că şi el gîndeşte ca mine. Pînă la ce punct ? Pînă unde ? Primisem avizul Procuraturii. Procurorul gîndea ca mine. Gîndea ca mine, ori îmi acordă o--şansă ? Eu făcusem propunerea. Eu o susţineam în pofida altor păreri. Eşecul mi-ar reveni în întregime, dar s-ar repercuta şi asupra acelora care-mi acordaseră încredere. Care merseseră pe logica mea, pe experienţa mea. Puteam rata totul. De interogatoriul ce avea să urmeze depindea poate succesul ori ratarea totală a acţiunii.

Am trimis să-l aducă. Stătea în faţa biroului. Ţepii bărbii crescuseră, îi năpădeau faţa, cămaşa era mototolită, cu dungi evidente de murdărie, părul în dezordine. Işi trecea prin el degetele cu unghii murdare, netăiate. Se părea însă că asta nu-l supăra prea tare. Era pentru el ceva exterior, periferic preocupării de moment : să răspundă întrebărilor noastre, să meargă pe urmele bătătorite, să nu facă nici un pas în afara drumului pe care şi-l trasase. Ii simţeam încordarea, pînda, deşi încerca să le

disimuleze. Umerii moi. ţinuta neglijentă, mîinile abandonate pe genunchi, voiau să sugereze oboseala, descumpănirea, nedumerirea în faţa neîncrederii noastre, a insistenţelor noastre, a bănuielilor noastre.

— AJU aici, în dosar, două dintre declaraţiile dumitale. În prima, scrii : „Subsemnatul, vă aduc la cunoştinţă că în ziua de 13 septembrie 1977, ora 5,30 dimineaţa, mi-a plecat soţia de acasă cu înţelegerea căci pleacă la Constanţa, la băieţi, luînd cu dinsa suma de 19.000 de lei care erau în casă şi două costume de haine plus buletinul de identitate şi după toate intervenţiile mele nu am putut afla nimic despre dînsa. Pentru cele arătate mai sus, rog organele de miliţie să o dea în urmărire[1].[1]. Recunoşti declaraţia ?

— Sigur că o recunosc.

— O susţii în continuare ?

— O susţin.

— Bine. Acum fii atent. Declaraţia următoare este semnată tot de dumneata. La o lună de la cealaltă. Aici spui negru pe alb : „în dimineaţa zilei de 13 septembrie, soţia mea mi-a spus că merge la I.L.F. Hîrlău, pentru a-şi lua lichidarea şi mi-a spus la plecare să am grijă de gospodărie că ea se va întoarce acasă cu maşina şantierului de instalaţii din Hîrlău. De la data cînd soţia mea a plecat de acasă, nu s-a mai întors.” Recunoşti declaraţia ?

— O recunosc.

— O susţii ?

— O susţin.

— Bine. Acum, uite aici, procesul verbal al

convorbirii avute în acest birou, proces verbal semnat de dumneata. Spui că înainte de plecare soţia ţi-a lăsat un bilet, în care declara ce-a luat cu sine şi că nu va mai reveni. Că nu v-aţi văzut, întrucît la ora aceea dormeai. Recunoşti ?

— Recunosc.

Spunea „recunosc” cu tonul că acela ar fi fost adevărul primordial, singurul şi de netăgăduit, evidenţa evidenţei. Inadvertenţele se adunau, logic ar fi fost să intre în panică, măcar să încerce să explice, să se străduiască să găsească un răspuns atî- tor nepotriviri. Stătea, ca şi pină atunci, cu umerii lăsaţi neglijent, cu mîinile abandonate pe genunchi. Din cînd în cînd, parcă vîslind, un braţ pornea domol, degetele greblau părul în dezordine Simţeam cum creşte în mine furia ca un val. Trebuia să mă domin. Fără să ştie cum se numeşte, ignorînd tratatele de psihologie, psihanaliză ori criminalistică, omul din faţa mea ducea cu mine un veritabil război al nervilor. Trebuia să fiu atent, foarte atent. Altfel, bătălia era dinainte pierdută.

— Dumneata, sper că-ţi dai seama, susţii ca fiind adevărate trei declaraţii total deosebite. Care dintre ele este cea reală ?

— Eu nu pot ca să ştiu. Că-i mult de atunci şi eu aşa am ţinut minte.

— Tot dumneata scrii : „Declar că înainte de a pleca soţia mea de la domiciliu, eu nu m-am certat cu ea şi nici nu am bătut-o şi ne înţelegeam foarte bine”. Este adevărat ?

— Adevărat.

— Am aici declaraţia şefului de post care spune că vă certaţi şi o bateai adesea.

— Fiecare-şi cunoaşte mai bine ograda lui. Parcă ce, el cu nevastă-sa nu se ceartă ?

— Nu discutăm acum despre ei, ci despre dumneata. Mai există şi declaraţia unei vecine care a auzit cum striga soţia dumitale să nu mai dai şi cum dumneata îi spuneai să se ridice de jos, că doar nu-i moartă.

— Eh, vecinii... spuse, şi-şi pironi ochii asupra mîinilor. Vecinii – repetă. Strigam şi eu aşa, să mă ştie bărbat, că muierea trebuie să ştie şi de stăpîn oleacă. Ea ţipa dinainte. Nici n-apucam să ridic mina şi ţipa. Muiere slabă, de. Ştia ea că, dacă strigă, o las în plata domnului şi nu-mi mai pun mintea.

— Deci n-ai bătut-o în seara dinaintea dispariţiei ?

— Nu. De ce s-o fi bătut ? în seara aia am avut şi musafiri. Alde cumnatu’ meu cu nevasta, mama mea, o vecină cu bărbat-su... Am stat la masă, am vorbit, am băut nişte ţuică, că vinu’ se terminase. De ce s-o fi bătut ?

— Atunci de ce-a plecat de la dumneata ? Că de bine nu pleacă nimeni.

— Eu asta n-o pot şti. Nu eram nici eu uşă de biserică, ce-i drept. Ea tot zicea mai de mult că pleacă, că mă lasă. Ştie şi vecinu’ Tase, a doua casă de noi, că a fost o dată de faţă. Aşa zicea ea cînd se supăra, că pleacă şi mă lasă. Trebuie să zică şi omul ceva la supărare, nu ? zicea aşa, într-un fel de rîs şi eu n-am crezut niciodată. Şi uite acu’...

— Acu’ ce ?

— Acu’ ea umblă prin ţară şi dumneavoastră mă cercetaţi pe mine. Doar scrie ea singură că trăieşte şi-i bine. Eu vreau numai s-o găsiţi.

Am crezut că-i dau prima lovitură.

— Scrisorile n-au fost scrise de soţia dumitale. Nu-i scrisul ei în ele. Ştim sigur.

— Da’ al cui ?

Asta a fost tot. El ne cerea lămuriri. Se inversaseră rolurile.

— Pe noi ne întrebi ?

— Eu de unde să ştiu ? O fi rugat pe cineva să i le scrie că dacă le-a trimis pe alte adrese, să nu se facă de rîs.

— Cu ce să se facă de rîs ?

— Cu cîtă carte avea. Că azi toţi au şcoli. Avea şi ea *acolo vreo patru clase. Aia-i şcoală ?

— De ce minţi, Alexandru Verui ?

— Eu vă mint ? Cu ce să vă mint eu ?

— Cu fiecare declaraţie. Ce motive ai să ascunzi adevărul ?

— Care adevăr ?

— Că ai omorît-o pe soţia dumitale, ascunzîndu-i cadavrul.

— Eu n-am omorît pe nimeni, aşa să ştiţi ! Eu n-am omorît pe nimeni !

Respira greu, se ridicase de pe scaun şi, mi se păru imens, masiv, periculos.

— Stai jos. Stai jos, am spus ! Şi fără teatru. O recunoşti ?

Era ultima carte. Ultima. Şi fără acoperire.

— Da.

— Recunoşti că-ţi aparţine ?

— Da. Este a mea. Adică, a noastră.

• – Pe această faţă de pernă, pe care o recunoşti ca fiind a dumitale şi pe care noi cu martori am găsit-o în casa dumitale, sînt pete de sînge apar- ţinînd dispărutei.

Atunci se frînse. Mă uitam la el şi parcă auzeam zgomotul schelăriei prăbuşindu-se. Eşafodajul pe care şi—1 construise ne descoperise o fisură. Noi intrasem prin breşa aceea îngustă şi reuşisem să facem o spărtură ce nu mai putea fi astupată.

— Spun. Am să spun tot. Eu am ucis-o.

Avu din. nou o tresărire de revoltă, o revenire.

— Adică nu eu... Ea... din greşeală...

Apoi începu să povestească.

— Cu soţia mea, cu Anica, sînt căsătorit din 1950. Am avut trei copii, care acum sînt majori. Cu soţia mea mă înţelegeam foarte bine, mai ales pentru faptul că era o femeie de treabă şi foarte cuminte. Se îngrijea de gospodărie şi de copii, pe care i-a crescut pînă la majorat. Pe data de 11 septembrie, 1977, după masă am avut invitaţi. în jurul orelor 18, musafirii au plecat. Eu am ieşit în curte pentru a rezolva treburile gospodăreşti de seară. În curte am stat circa o oră şi jumătate. Cînd am intrat în casă solia mea consuma ţuică. în această situaţie eu am împins-o, iar ea s-a lovit cu capul de pragul uşii de la intrare. în urma loviturii, soţia mea a început să geamă. Văzînd că-i este rău, am luat-o în braţe şi am aşezat-o pe un pat, într-una din camere. Am observat atunci că-i curgea sînge din gură, dar foarte puţin. Văzînd că soţiei îi este tot rău, i-am spus că mă duc să dau telefon la salvare, dar ea n-a fost de acord. Tot ea mi-a spus să mă duc să mă culc.

Fiind şi în stare de ebrietate, m-am dus într-una din camere şi m-am culcat îmbrăcat. M-am trezit a doua zi dimineaţă în jurul orelor patru, m-am uitat pe pat lîngă mine (?!) şi constatînd că soţia mea lipseşte m-am dus în bucătărie. Am strigat-o, dar nu mi-a răspuns şi atunci am pus mîna pe ea şi mi-am dat seama că deja murise. Am ţinut-o în beci pe soţia mea (!) o săptămînă, întrucît nu ştiam ce să fac. îmi era şi ruşine de oameni, îmi era şi fricã de organele de miliţie...

Făcu o pauză, ca şi cînd ar fi vrut să-şi adune gîndurile. Simţeam că n-a renunţat încă la luptă. La încercarea disperată de a-şi salva murdara, mizera lui existenţă. Nici o clipă n-am avut sentimentul că regretă. Nici nu s-a străduit să facă această impresie. Singurul scop, singura direcţie în care se concentrau eforturile sale, era aceea a salvării sale, eventual a diminuării pedepsei meritate. Continuă :

— M-am dus apoi la Paşcani, unde am dat unui cetăţean suma de 25 de lei pentru a-mi scrie patru scrisori, ca fiind din partea soţiei către o vecină de-a mea. Prima dată cînd m-am mai dus la Paşcani, am luat una dintre scrisori şi i-am dat-o unui cetăţean, în tren, care mergea la Bacău, să o pună la poştă la acel oraş. La fel am procedat şi cu celelalte. P'e 18 septembrie a venit fiul meu de la Constanţa împreună cu soţia şi l-am întrebat dacă mama lui nu se află la Constanţa. Mi-a răspuns negativ. La circa o săptămînă au sosit amîndoi fii la locuinţa mea (!). M-au întrebat ce s-a întîmplat cu mama lor, eu le-am spus că a plecat fără să ştiu unde.

Punctele esenţiale ale desfăşurării evenimentelor ne erau cunoscute. Presupunerile noastre se adeveriseră. Rămînea să facem dovada vinovăţiei.

— Unde ai ascuns cadavrul ?

Tace îndelung. Aşteptam cu nerăbdare răspunsul. Zece declaraţii nu valorau nimic în absenţa dovezii, începu jocul. Ultimul de altfel, dar a ţinut să-şî exploateze fiecare şansă :

— După ce am văzut că e moartă, am pus-o în doi saci de polietilenă, iar sacii i-am învelit cu un preş. Ambalajul l-am băgat într-un coş de papură. Am aşteptat să treacă a doua zi o maşină către viile din Cîrjoaia. „Am nişte struguri, i-am zis şoferului, m-am înţeles cu unul să-i vînd. Mă laşi lingă sat, îţi arăt eu.” M-a dus. I-am dat cinşpe lei. A oprit, m-a iâsat, a plecat. Am rămas singur în timp. Şiretul la doi paşi. Am pus nişte bolovani în coş, ca să se ducă la fund. Astai.

Se punea problema căutării cadavrului în Şiret. Indicaţiile oferite de inculpat făceau relatarea credibilă: saci de polietilenă, preş, coşuri, maşină, Şiret. Totuşi acţiunea astfel concepută, se desfăşura în afara logicii. Rîul este repede, are curent puternic, care, în pofida greutăţilor, ar fi scos cadavrul la suprafaţă. De asemenea, deplasarea în sine, departe de sat, cu o asemenea povară, era riscantă şi peste mînă. I-ar fi fost mult mai uşor s-o îngroape în apropierea casei, mai ales că, în sat, se făcea o instalaţie de canalizare. Şanţul adînc de trei metri şi lat de optzeci de centimetri, acoperit parţial, ar fi fost un loc ideal pentru a ascunde un cadavru, fără riscurile

pe care le-ar fi comportat transportul cu maşina.

— Minţi, Alexandru Verui. Minţi cu neruşinare, în ziua despre care vorbeşti am avut punct fix de control al circulaţiei, dublat de control I.T.A. Nici un şofer nu te-a luat pe distanţa respectivă.

— E adevărat.

— Ai sperat că în Şiret n-o s-o găsim niciodată. Dacă era în Şiret, o găseam la cîteva zile de la crimă. Ce-ai făcut cu cadavrul ?

— Am dus-o în podul grajdului. A stat acolo trei zile, după care am dus-a pe o tarla şi am îngropat-o. Vă pot arăta locul înhumării.

— Cu precizie ?

— Cu.

— Cît de exact ?

— Pe o rază de zece pînă la douăzeci de metri.

L-am. crezut doar pe jumătate. Stabilisem că a doua- zi după omor avusese angajaţi doi muncitori să-i lipească grajdul. Nu era deci să ducă acolo cadavrul care ar fi putut fi descoperit în orice clipă. Apare însă ca plauzibilă îngroparea lui undeva pe tarlaua indicată. Se hotărăşte deplasarea, în prezenţa inculpatului, în comună. Din echipă mai făceau parte procurorul, medicul legist, colonelul Paltin.

În maşină se lăsase tăcere. Nici unuia dintre noi nu i se părea potrivit să lege o discuţie, oricare, oricît de banală, în prezenţa lui Verui. Era ca o pedeapsă asupra căreia nu ne pusesem de acord dinainte, dar pe care fiecare dintre noi o simţea ca meritată de cel pentru care se organizase expediţia asta în plină iarnă. Un

februarie mai zgîrcit în căldură parcă nu fusese de mulţi ani. îmbrăcaţi în paltoane, incomodaţi de căciuli şi fulare, gerul ne pişcă în pofida încercării şoferului de a mai da puţină căldură. Fiecare întorcea în minte surprizele ce ne puteau aştepta. Atunci i-am auzit vocea, gîtuită parcă, o voce străină, de nerecunoscut :

— V-aş ruga să trecem pe la mine pe-acasă.

— Crezi c-am venit să-ţi facem o vizită ? Nea Tăutule, opreşti la post.)

— Să mergem pe acasă,, să luăm băieţii. Să sape ei după mamă-sa.

— Băieţii n-au nici un amestec. Lasă-i în pace. Mergem pe tarla, ne arăţi locul, apoi ne aştepţi la post.

— N-are rost să mai mergem pe tarla. Cadavrul este acasă. Haideţi acolo. . ,

— Acasă ? Unde anume ?

— în colţul gardului.

După ce ne-a arătat locul, am săpat vreo şase ore. În pămîntul tare ca betonul, realizasem cu un efort ce făcea să ne tremure braţele, o groapă de doi metri pe doi şi adîncă de un metru şi jumătate. Eram vineţi, obosiţi, furioşi. L-am întrebat dacă-şi’ baie joc de noi/

— Am spus adevărul. Acolo am îngropat-o în colţul gardului, dar sub zid. Mergeţi cu săpătura sub zid şi veţi găsi.

Am găsit, într-adevăr.

Tot Verui a fost acela care a explicat dimensiunea coletului :

— Cînd am şezat-o în sacul de iută care se afla

în poziţie verticală, din cauza greutăţii s-a lăsat de la genunchi în jos. Am mai împins-o şi eu de umeri şi astfel lungimea soţiei mele s-a micşorat rezultînd un colet de optzeci de centimetri la un metru lungime.

Incredibil. Parcă ar fi fost vorba despre un sac cu alimente, dar nici atunci indiferenţa lui nu ar fi fost mai totală. Celor ,,două curele" şi ,,loviturii de Dragul de la intrare", raportul de constatare medîco- legală avea să le adauge : .,Avînd în vedere leziunile sistemului osos, se poate aprecia că acestea s-au datorat unui politraumatism... Leziunile osoase constatate la autopsie permit aprecierea că moartea numitei Verui Anica a fost violentă şi ea s-a produs ca urmare a politraumatismului obiectivat prin leziunile viscerale generatoare de tulburări funcţionale grave (comă, şoc) ce au putut duce la deces."

Atunci a început circul. Verui a încercat prin toate mijloacele să scape de responsabilitatea actului său reprobabil. Acuza tulburări de comportament. Incoerenţa declaraţiilor o punea pe seama aceloraşi simptome.

Contestă raportul de expertiză medico-legală psihiatrică semnat de specialiştii ieşeni, tergiversînd lucrurile în speranţa vreunei idei salvatoare. Răspunsul Institutului de medicină legală Mina Minovici confirmă diagnosticul anterior : „Numitul V. A. nu are tulburări psihice, în antecedente reţine abuzul de băuturi alcoolice. Fapta de care este învinuit dovedeşte că şi-a dat seama de conţinutul şi consecinţele faptelor săvîrşite avînd discernă-

mîntul integral păstrat.”

În final, faptele au fost reconstituite în desfăşurarea lor monstruoasă. Pe la orele 19 a început cearta. Verui a scos cureaua de la pantaloni. La început cu ea a lovit-o. Era băut. Conflictul se amplifică. O loveşte cu pumnii, cu scaunul, şi, la un moment dat, ea cade şi se loveşte cu capul de pragul uşii. Verui o calcă în picioare. în momentul acela a început să-i curgă sînge pe gură, semn al fracturii bazei craniene. O urcă în sfîrşit în pat (de aici petele de sînge de pe faţa de pernă) : ea acuză o puternică stare de vomă, şi, pentru a nu murdări aşternutul, el o transportă în bucătărie, unde o lasă jos, pe podea. Pe la ora trei dimineaţa se duce să vadă ce mai face şi o găseşte moartă. O introduce imediat în doi saci de polietilenă ca să nu curgă sînge, o înghesuie apoi într-un sac de iută, şi o transportă în beci, unde ţine cadavrul şapte zile. între timp, arde mai multe feţe de pernă şi un cearceaf, mur-

dare de sînge. Fiind nouă, nu se îndură de una din feţele de perna şi nici n-o spală. Pe aceasta am descoperit-o noi. Tot pentru a deruta, arde actele ei personale, parte din haine, concepe şi pune în aplicare planul cu scrisorile, rklexandru Verui nu mai avea nici o scăpare. Pentru el piesa se terminase.

Preţul naivităţii

Nu contează, cred, dacă „personajele” de care ne ocupăm în aceste însemnări l-au citit pe Ilf şi Petrov. Oricum, au probat aptitudini de sîrguincioşi elevi ai Marelui maestru al combinaţiilor chiar dacă ale lor au fost infinit mai modeste. Banane, cafea bronzată numai cit trebuie, lemne cu putere calorică sporită, verighete de aur sau argint marcate, morun, ori „alendeloane”, rapidă avansare pe scara ierarhică, partener ideal pentru o căsătorie aidoma... Ocupaţia lor de bază aceasta era : de a promite în dreapta şi-n stînga tot felul de produse, de obiecte, a căror contravaloare era achitată anticipat, de creduli. Aplombul, tupeul, dezinvoltura le-a servit drept infailibil magnet întru capturarea viitorilor „clienţi”.

Linişte. Instinctiv, paşii evită zgomotul, vocea coboară, gesturile sînt controlate, îndulcite de atmosfera pe care o simţi în jurul tău, atmosferă a locului, adăpostind frumuseţi. Filarmonica.

— Dumneavoastră aţi căzut în plasa propriei naivităţi. îngăduiţi să vorbim despre ea ?

— Sigur, aşa ceva să mi se întâmple mie, nu pot

să concep. Eu care lucrez cu partiturile...

— Sînteţi...

— Concertist.

— Vă ascult.

— În lunii mai, pe la sfîrşit, a venit la mine un coleg cu verigheta, ştiind că eu am pierdut verigheta mea veche, nu spun unde, că nu asta interesează cred opinia publică, şi s-a oferit să mi-o vîndă. O verighetă groasă, frumoasă, nimic de spus. Aşa. Am încercat-o pe deget, am văzut că-mi vine exact şi am fost încîntat. Da. Şi-am întrebat cît costă şi el îmi cere trei mii cinci sute de lei. În cele din urmă, a lăsat-o la trei mii două sute. Aşa. După aceea mi-a făcut propunerea că dacă mai am nevoie de ceva, el îmi face rost, adică ghiul, cercei, nu mai ştiu ce, eu am refuzat categoric, am zis că n-am ce face cu ele. Eu sînt concertist şi numai de verighetă aveam nevoie.

— Deci aţi refuzat propunerea colegului dumneavoastră, aici de faţă, la dialogul nostru. Mai departe ?

— El mi-a declarat că este o verighetă străină, că este şofer de cursă lungă şi că o are de la Timişoara, că este verificată toată, ceva marcaj avea pe ea, nu m-am priceput eu .la asemenea treburi şi mi-a luat trei mii trei sute. Şi ultimul cuvînt cînd a ieşit a fost : „O să ne mai întîlnim, o să ne mai vedem noi”.

— Scuzaţi-mă, dar nu înţeleg. Colegul dumneavoastră este totodată şi conducător auto profesionist, de cursă lungă, aşa cum spuneţi ?

— Uitaţi ce, ori sînteţi atent la ce vă spun, ori îmi văd de treabă. Cum să fie colegul şofer, nici n-are permis ? El a venit la mine împreună cu cel cu verigheta şi mi l-a recomandat.

— Am greşit, nu mi-o luaţi în nume de rău.

— Aşa. A doua zi am venit la dînsul şi i-am arătat-o. Era verde.

— ? ! . .

— La mine a venit şi mi-a arătat-o. Verigheta, verde, ca scaunul pe care stăm.

— Dumneavoastră ?

— Sînt coleg şi neapărat vreau să fac lumină.

— Vă rog.

— Problema s-a întîmplat cam aşa. Am venit de la concert de la Vaslui, era cam tîrziu şi m-ara dus la localul Traian să servesc şi eu un şpriţ de vin, că eram obosit. Nefiind locuri, am stat aşa lingă un stîlp, poate se face un loc. Cînd colo, vine acel cetăţean şi-mi zice : „Dom’le, fir-ar al dracului, nu-i un loc aicea, nu-i cutare, nu ştiu ce. Dar lasă c-am să-l rog eu pe nenea Grişa să ne facă rost”. Bine. Tot nu ne-a făcut, în sfîrşit, practic, m-am înfuriat şi-am ieşit şi zice : Da’ unde mergeţi ?” „Acasă”. Taxi, tîrziu, douăsprezece noaptea. „Merg şi eu”. „Bine, dom’le hai.” Eu m-am dat jos lîngă casă, el înainte. Cînd să cobor, zice : „Vreau să mă mai în- tîlnesc cu dumneavoastră.” „Dom’le – zic – poţi să o faci cînd vrei, uite, mă găseşti la Filarmonică, întrebi de mine, şi, intr-adevăr m-a căutat de foarte multe ori, zic, ăsta-i om serios, vine curat îmbrăcat, haine bune pe dînsul, căciulă de nutrie şi mă întreabă la un şpriţ : „Dom’le, n-ai nevoie de o verighetă, aşa, ţepănoasă

?” „Uite ce, îi spun, am servit un şpriţ, fiecare îşi plăteşte partea, să nu mă iei pe mine cu de-alde astea, că sînt om serios, şi, pe deasupra, acuma n-am nici bani. Dar am un coleg care are nevoie. Şi m-a tot căutat, m-a căutat, eu repetam la partituri, pînă la urmă ce m-am gîndit : le fac un bine la amîndoi şi l-am dus la colegul meu. Asta a fost.

— Dumneavoastră, cumpărătorul, nu v-aţi gîndit nici un moment că verigheta putea fi falsă ? lerta- ţi-mă. Ce vîrstă aveţi ?

— Ei, asta n-are importanţă şi nu văd rostul întrebării. Eu chiar a doua zi voiam să mă duc s-o prefac. Să fie potrivită pe deget, că de aceea o cumpărasem ; şi avînd în vedere că el este coleg şi ne cunoaştem de atîţia ani, zic, nu poate să vină la mine un coleg şi să-mi aducă un escroc.

— Dar nici dumnealui nu-l cunoştea prea bine...

— Daţi-mi voie să iau cuvîntul şi să spun că aşa este. Cu toată tăria. Nu-l cunoşteam deloc bine. Doi căscaţi, că altfel, zău, oameni în toată firea, să fim duşi de un ordinar ca ăsta, că n-am cum să-i spun altfel.

— Şi totuşi dumneavoastră l-aţi „recomandat” călduros, dacă pot să mă exprim astfel.

— Aveţi perfectă dreptate. Chiar aşa îmi zicea de acela despre care afirmă acum că este un... Aşa. Şi mai ales în situaţia că acest obiect îmi trebuia, te leagă anumite amintiri, aşa, nici nu m-am putut gîndi la risc, totuşi la risc, aşa.

— Da’ de unde puteam eu să ştiu că-i escroc, de unde poţi să ştii ? Aşa de blînd tipul, umbla cu lucruri fine, de aceea ţi l-am recomandat.

— Dar tu ai afirmat atuncea că îl cunoşti de mult, că e fratele nu ştiu cui de la „Bolta rece”, nu, o crîşmă din astea din Păcurari, cum se cheamă circiuma aia, da, „Ca la mama acasă”, da, „Ca la mama acasă”.

— Eu l-am cunoscut pe 29 decembrie, cînd am avut concertul mare la Vaslui. Atunci l-am cunoscut. Nu că frate, că nefrate, habar n-aveam.

— Aşa mi-ai spus, că e frate cu Rusu de la „Mama acasă”.

— Cînd îl căutam eu ca să-l găsesc, mi s-a spus că are un frate în Păcurari, dar nu ştiu precis.

— Pe mine nu mă interesează. Aşa. Tu ai venit cu el, eu am dat banii, acum ce am ? Degetul verde. Eşti dator.

— Cum să-ţi dau eu trei mii trei sute de lei ?'M-ai împrumutat, am avut eu nevoie de ei ? Zău, să fim serioşi !

— Acuma spui, dar atuncea cînd ai venit cu dînsul la mine, aşa, cînd ai venit ?

— Tu aveai nevoie de verighetă şi-am vrut să-ţi fac un bine.

— Aşa bine să-mi faci tu mie, care vorba aceea, ne cunoaştem de atîta vreme, colegi...

— Cu asentimentul dumneavoastră aş dori să încheiem aici dialogul. Doar dacă mai aveţi ceva de adăugat.

— Să se aplice legea la sînge. Aşa. Pentru că toţi sîntem muncitori, unii cîştigă mai greu, alţii mai uşor, însă să se aplice legea aşa cum se cuvine.

— Aşa este. Noi muncim cinstit. Cu partiturile. Nu cu şmecherii. Aştia trebuie stîrpiţi. Colegului eu îi cer scuze, că de unde trei mii ?

— Ecusonul indică numele, funcţia şi locul dumneavoastră de muncă.

— Aşa este.

— Îmi permiteţi cîteva întrebări ?

— Cu plăcere, dar să ştiţi că la noi este cam dezordine. *Vine* consumatorii cu noroi şi ciment, că se lărgeşte strada, iar feţe de masă punem la deschiderea de sezon. Cu planul stăm bine, şeful are situaţia şi o raportează la întreprindere. Altceva nu ştiu ce vă interesează, dar la noi nu a fost cazuri de lipsă la gramaj sau diluare cum se mai aude.

— Îmi cer scuze că vă întrerup. Despre cu totul altceva aş dori să discutăm. Dumneavoastră aţi investit o sumă de bani, şi nu foarte modestă, într-un obiect a cărui valoare s-a dovedit a fi cu totul infimă.

— De ce nu spuneţi aşa de la început ?

— Iertaţi-mă, dar...

— Vorbesc eu mult, aşa îmi spune bărbatul, sînt căsătorită, am douăzeci şi cinci de ani şi bine că aţi venit să-mi faceţi dreptate.

— ? i

— Vreau înapoi cei două mii două sute de lei. Cum mi i-a luat, aşa să mi-i dea îndărăt. Bani munciţi la bar. Şi uite, vine un ăsta şi-ţi vinde o tinichea şi zice că-i aur.

— îl cunoşteaţi mai de mult ? Era clientul dumneavoastră ?

— Atunci l-am văzut prima oară, în jurul orei

cinci după-amiază. S-a aşezat la masă şi-a solicitat un şpriţ de vin. L-am servit, l-a chemat pe şeful în sală şi-i spuse că are o verighetă de vînzarc Ne-am uitat la dînsa – mare, frumoasă, marcată, făcea două mii două sute. Şeful a vrut pentru dînsul, dar l-am rugat s-o cumpăr eu, că mie îmi lipsea. N-<i lăsat din preţ. Zicea că nu cîştigă la ea decît cincizeci de lei. I-am dat banii şi-a zis că merge acasă să mai aducă nişte carpete, cuverturi, dar n-a mai venit. A doua zi s-a dus soţul la bijutier şi-a spus că nu e aur şi s-a înverzit. Am fost tare supărată, mai sînt şi acum.

— Se vede.

— Păi cum, era foarte amabil şi hotărît, dacă vreţi, zice, vă dau şi o declaraţie ca să fiţi convinsă că-i aur. Mi -s-a părut că-i om serios, avea cuvintele întemeiate şi să-mi facă el mie una ca asta ? Am fost la miliţie şi l-am rugat pe tovarăşul locotenent George Duca să-l prindă şi să-l hotărască să-mi dea înapoi banii. Altfel nu concep.

— Mă scuzaţi, dar fapta dumneavoastră cum poate fi calificată ?

— Am fost o naivă, dar nu cred ca acest defect să mi se mai întîmple.

E limpede, cred. Pentru a se manifesta escrocul – cuvîntul, nu foarte academic este totuşi cel mai potrivit – are nevoie şi unii naivi sînt gata să îl servească, de... clienţi. Mai greu, mai uşor, îi găseşte, asumîndu-şi, de ce să n-o recunoaştem, şi

oarecare riscuri. Merită însă. Profituri maxime cu minimum de efort. Indiscutabil, cei care înşeală, indivizii certaţi cu legea, cu normele morale proprii societăţii noastre au cunoscut sau vor cunoaşte rigorile codului penal. Da’ amatorii de chilipiruri ? „Naivii” cu mentalitatea lor lamentabilă ? La adăpostul ei, al indiferentismului, proliferează mucegaiul social.

Neîndoielnic, N.R., individ cu numeroase antecedente penale, aflat în prezent în atenţia Biroului judiciar al Miliţiei municipiului Iaşi pentru comiterea infracţiunii de înşelătorie în dauna avutului personal, nu şi-ar fi putut desfăşura „activitatea” dacă nu ar fi beneficiat de atitudinea condamnabilă a unor chilipirgii. Este adevărat. Unii dintre aceştia, în momentul în care au realizat situaţia lor „victime”, au cerut aplicarea „la sînge” a prevederiloi- legii. Speră în recuperarea banilor. Dar un număr aproape triplu, după estimaţia organelor de miliţie, preferă tăcerea. Au, desigur, motive întemeiate. îi încearcă, sperăm, sentimentul culpei.

— Am venit la Dorna cu treabă şi stăteam în parc să mă odihnesc. Bătrîneţe, haine grele.

— Cîţi ani aveţi ?

— Am şaptezeci şi unu de ani şi mă numesc Gheorghe a lui Tănase Corbeanu. Am gospodărie în Saru şi n-am fost purtat pînă acu’ la procese.

— Iertaţi-mă. dar singur aţi vrut-o.

— Am fost citat ca martor în cauza lui Amaran- dei Pavel, care mi-a îmbrobodit minţile.

— Chiar aşa, la vîrsta dumneavoastră ?

— Stăteam în parc şi vine la mine ; zice : moşule, n-ai avea nevoie de patru stei de fag şi-un sac de zahăr ? Mă gîndesc eu la feciori, la nepoţi, şi mă trage dracu* de limbă. Lăs toate la o parte şi-o dau pe-a lui. Am nevoie, zic, da nici nu te cunosc. Asta nu importă, îmi zice. N-ai încredere în mine ? Şi uite aşa, cu vorbă dulce, îi dau cinci sute cincizeci de lei şi-l aştept să vină cu camionul în spate, la Casa de cultură. Vreo patru ceasuri am stat da’ n-a mai venit. Zic : m-a tras pe sfoară banditu’ şi m-am dus, că-i aproape, numai cîţiva metri, la miliţie. M-or întrebat de toate şi la o săptămînă l-am văzut în proces c-am primit citaţie de la Cîmpulung să mă prezint la ora opt, altfel mă amendează. Asta-i. Şi-a rîs el de mine, haimanaua, da’ o rîs şi satul. Asţa v-o spun, că am fost fără cugetare şi cine o face ca mine, ca mine să păţească.

*

* ♦

— Numele şi prenumele ?

— Amarandei Pavel, patruzeci şi unu de ani, deţinut în penitencearul Botoşani, pentru săvirşirea infracţiunii de înşelăciune.

— Infracţiune prevăzută şi pedepsită de Codul penal.

— După cum se vede.

— Aţi primit sentinţa ?
— încă nu.
— A cîta condamnare ar fi aceasta ?
— N-am socotit exact pe degete, dar am mai stat la umbră.

într-adevăr, a mai stat. La patruzeci şi unu de ani. optsprezece fapte care reprezintă treizeci şi două de încălcări ale legii penale şi treizeci şi două de pedepse cu închisoarea, plus altă serie de pedepse privind interzicerea unor drepturi. Ultima „performanţă[14] ne-a fost relatată cu năduf, dar şi cu oarecare umor, de Gheorghe a lui Tănase Corbeanu. Intre timp. în răgazul de încă douăzeci şi patru de

ore de libertate, procedează abrupt: furt calificat în dauna avutului particular. Un aparat de radio, un casetofon, două pături. Gazdei îi promite că o va lua în căsătorie. Acceptă pentru a doua zi în- întîlnirea cu rudele acesteia. între timp, dispare. Un loc în rapidul către Cluj-Napoca a rămas însă neocupat.

Departe de noi gîndul de a pleda pentru mefienţă, pentru lipsă de încredere în cei din preajmă. Dar de la aceasta şi pînă la actul necenzurat, de „predare” fără împotrivire în mîirule unor „binevoitori” cu aplomb, tupeu, dezinvoltură cîştigată prin numeroase infracţiuni, drumul e lung. Deopotrivă pentru victime şi escroci. Pentru cei din urmă legea prevede pedepse pe măsura faptelor lor reprobabile, antisociale. Dar sîntem în asentimentul dumnea-voastră cred, cînd afirmăm că indivizi de genul celor despre care am vorbit nu ar fi putut înşela pe nimeni, dacă toţi cei cărora li s-au adresat cu marfa lor iluzorie ori falsificată, în loc să le facă jocul, i-ar fi luat decent de mînă, conducîndu-i către locul pe care îl merită. în loc de concluzii, această posibilă sugestie.

Drumul lupului

Cu nervii încordaţi, cu maxilarele strînse, cu lumina ochilor înceţoşată, privesc fotografiile judiciar-operative. O dată, de zece, de o sută de ori. Am împietrit pe scaun, lupt împotriva dorinţei de a părăsi totul. Arhivă, dosar, clişeele alb-negru ; voi coborî la bufet, îmi spun, voi lua neapărat „ceva tare”, să uit, să rup „filmul”, dar gîndul acesta lăuntric, laş, tentativa de evadare sînt absurde, ca şi cum, din întîmplare, la o grozăvie martor fiind, ai da neputincios din umeri : „cîte nu se întîmplă”, şi, înfundîndu-ţi mîinile în buzunare, ai pleca liniştit către casă...

♦ *

Au trecut orele vînzolelii. Clienţi, avocaţi, procurori, dactilografe ; insistenţe, promisiuni, retractări, avansuri. în arhivă e linişte şi singurătate. Doar Ticu, băiatul înalt, smead, mereu reverenţios, caligrafiază în opis numele şi prenumele celor care au violentat liniştea creatoare a societăţii în care trăim. Aprinde lumina, se retrage spre biroul modest, îmi acordă, înţeleg, ceva din timpul său liber. Intr-un tîrziu, invitaţia vine caldă, prevenitoare :

— Puteţi fuma.

A fost atunci prima şi ultima ţigara pe care mi-am permis să o aprind la arhivă. Ori poate am ieşit pe culoar, nu mai ştiu exact, obrazul îmi era aprins, ochii acoperiţi de o pînză zdrenţuită ; mai avusesem în mînă dosare urzite de fotografii operative, dar acum era altceva. Cine să-şi închipuie că s-a putut într-adevăr întîmpla ca violenţa să izbucnească atît d«e dură, de abjectă, maculînd înainte de a stinge, o viaţă care abia depăşise înţelesul mulţimilor...

De ceasuri bune stau înţepenit pe un scaun, în faţa clişeelor-memorie a ce se întîmplase într-o comună din preajma laşilor şi într-un timp nu prea îndepărtat de anul în care ne aflăm.

„Capul victimei este descoperit, picioarele sînt goale, braţele pe lîngă corp. îmbrăcămintea este formată din... ; se constată urme de violenţă. Cercetările s-au efectuat de la ora 9 la ora 16 pe timp însorit. S-au făcut fotografii judiciare operative cu aparatul Exacta Warex, film N.P. 20”.

Clopoţelul şcolii sună îndelung. Curtea rămîne pustie. Ia catalogul sub braţul stîng, mîna pe care mi-o întinde este rece şi, deloc nefiresc, parcă avem amîn- doi un nod în gît.

Pe uliţe liniştea cea mare a iernii. Zgîrcită în zăpadă, ţeapănă, rece, neprietenoasă.

— Mi-a fost elevă. Părinţii locuiesc mai spre deal.

Trosnetul gerului sub paşi. întreb din om în om, bat la poarta casei. Nu-mi răspunde nimeni. în lanţ, cu tragere de inimă, cîinele îşi face datoria.

— Nu-i nimeni la dînşii. îs duşi la oraş. Da’ ce treabă aveţi ? E scund, îmbrăcat intr-o pufoaică, căciula pe sprîncene, faţa rumenă. Se apropie de mine ca un cal împiedicat, îi simt răsuflarea albastră, de prună dublu distilată.

— O să revin, îi spun, iar sufletul numai de cîntece nu-mi este plin.

Cobor dealul. Pe amîndouă laturi ale şoselei stăruie zăpada. Chiot şi alergătură de glasuri, rîsete. Maşina în care mă aflu frinează brusc. în şosea, două sănii legate una de cealaltă. Cînd au ajuns acolo, nu ştiu. Dar se află doar la cîţiva metri de bara de protecţie a maşinii. Cobor. Patru copii îmi aruncă priviri îngrijorate, pregătiţi pentru „furtuna” care trebuie, neapărat, să vină. Iese în faţă cu o seriozitate ce depăşeşte vîrsta :

— Am greşit. Tovarăşa ne-a spus să nu ne mai tragem aici.

Poartă o căciulă miţoasă, faţa îi este trandafirie şi curată. Bărbia a rămas ascunsă în fular ; sprîncenele blonde, abia schiţate, ochii albaştri ca cerul fierbinte de primăvară.

— Cum te cheamă ?

— Oancea Cătălina şi sînt în clasa a IV-a B^.

„Faţă de cele spuse mai sus am ajuns la următoarea concluzie : moartea copilului – Călina Cireş – s-a datorat asfixiei mecanice... victima prezintă o

recentă...”

Umbrele asfinţitului cad pe zăpada albăstrie ce-stăruie în petece răzleţite pe dealuri ; îmi simt inima grea, mai îngheţată decît gerul de afară. Gînd de o secundă : „Au fost oare colege ?” Nu pot zîmbi la moment. Detest rîsul la comandă arborat ori de cîte ori interesele îl impun. „E un defect”, m-a asigurat de mult cineva, dar stărui în el. Consider că n-am pierdut nimic.

— La revedere, Cătălina. Acasă, copii ! E tîrziu.

Deschid portiera, maşina demarează. Ar fi fost minunat să le spun o glumă în locul sfatului rece, impersonal. Adevărul adevărat este că nu am putut rosti alte cuvinte. Şi nu copiii erau de vină.

„Afară era cer slab înnourat şi cu lună, încît se vedea bine pînă departe. M-am dus pînă la dînsa şi am întrebat-o că ce face acolo şi am apucat-o cu braţul şi ea ţipa, dai- eu i-am zis să tacă...” !

— Călina... Călina...

Glasul sparse liniştea serii de toamnă, auzindu-se pînă departe. Ii răspunde aproape imediat o voce limpede de copil.

— Da, mamă !

— Mergi de adă nişte cartofi din cîmp. Din tarlaua de la rîpă. Ai grijă să nu te vadă cineva.

— Bine, mamă.

Deşi senină, seara se lăsase devreme. Se simţea că toamna îşi ia în stăpînire domeniile.

Năltuţă, dar nu prea voinică la cei 7 ani ai ei, Călina purta îpcă hainele de vară. Obişnuită cu

temperaturile reci n-o speria orice pală de vînt. Şi cu noaptea era deprinsă şi cu drumurile tîrzii, luminate doar de luna fugind printre nori răzleţi urmînd-o ca un prieten de nădejde. Luă de după uşă o pungă de plastic, iar de afară, de lîngă peretele şopronului, o săpăligă cu coadă scurtă. O putea manevra mai uşor. Ieşi pe poartă. Scîrţîitul prelung, de lemn neuns, fu acoperit de strigătul ce-o ajunse din urmă :

— Vezi, deschide bine ochii, să nu dea oaznicul peste tine...

— Da, mamă...

De-ar fi avut norocul să fie paznicul...

„Individul era scund, cu faţa rotundă, purta salopetă şi avea mîinile goale... purta în picioare o pereche de cizme de cauciuc de culoare albă. De atunci nu l-am mai văzut...”

Cel care după zeci de întrebări menite să-i împrospăteze memoria, dar în nici un caz să nu-i sugereze răspunsurile, îşi închegase rîndurile declaraţiei, plecase de mult. Becul chior, atîrnînd golaş la capătul unui fir spînzurat de tavan, dădea un aer de neîngrijit biroului. Mi-l pusese la dispoziţie şeful de post T., încă din momentul în care evenimentul fusese comunicat la judeţ şi echipa judiciară se deplasase în comună. Prea mulţi oameni nu puteau bloca aici. La Iaşi aşteptau alte situaţii, unele în plină desfăşurare. Cazul Călinei însă ne încrîn- cenase pe toţi, se lucra cu buzele

strînse, cu inima grea, cu îndîrjire. Aveam şi noi copii, ne aşteptau seara acasă, ne luminau puţinele ceasuri de linişte.

O văzusem de dimineaţă în latura dinspre drum a unei tarlale de cartofi, pe porţiunea necultivată, între bălării. Rămăsese cu faţa în sus, cu braţele abandonate pe lîngă corp. O pată mare, vineţie se lăţea pe gîtul subţiratec. Picioarele slăbuţe, neformate încă, erau pline de sînge...

La vreo 10 metri de tarla, o pereche de pantofi de copil...

„Sîmbătă, în ziua de 2-l septembrie, fetiţa mea era acasă. Spre seară, cînd începea să se întunece, am trimis-o să aducă o pungă cu cartofi din cîmp. A luat cu ea o pungă din material plastic şi o sapă şi a plecat. După plecarea fetei după cartofi am pus apa la încălzit ca să-i fac baie cînd avea să se întoarcă, după care să-i dau de mîncare şi să o culc.

După ce soţul meu a terminat de mîncat, ne-am culcat. (Părinţii s-au culcat, deci.) După plecarea fetiţei (era totuşi seară) văzînd că aceasta nu mai vine înapoi acasă am ieşit singură pe prispa casei şi am strigat-o. Dar ea nu mi-a răspuns, motiv pentru care am intrat din nou în casă. Soţul meu a spus să nu am grijă că s-ar putea s-o fi prins paznicul. (! !) Sau că a plecat la o verişoară a lui care locuieşte alături de noi. Mai tîrziu, pe la orele 3 *trei* (subl. ns.) soţul meu s-a dus să o caute trimis de mine la verişoara lui. A venit înapoi şi mi-a spus

că nu este nici acolo. După aceea *ne-am culcat* (subl. ns.) rămînînînd să o căutăm dimineaţă (!) Dimineaţă, în jurul orei 6,30, am fost sculaţi *din somn* (subl. ns.) de un vecin care era cu soţia lui şi nişte vecini care locuiesc pe vale şi care ne-a spus ca să ne sculăm că fetiţa mea a fost găsită moartă în marginea tarlalei de cartofi”.

Declaraţia soţului nu diferă mult de cea a soţiei. „Pe la ora 20 mi-am dat seama că fata nu s-a întors şi discutând cu soţia am ajuns la concluzia că a fost prinsă la furat şi dusă la sediul I.A.S.-ului urmînd să fim chemaţi a doua zi pentru cercetări sau poate că s-ar fi dus la nişte vecini (!)”

Un bărbat poate da uneori dovadă de inconştienţă nerealizînd gravitatea întîrzierii unui copil, mai ales că nefiind copilul lui glasul neliniştii putea fi oarecum atenuat. Dar o mamă, cum poate dormi liniştit, sau, mă rog, neliniştită dar dormi totuşi, chiar în situaţia în care bănuieşti că răspunzînd pentru un fapt de care era direct vinovată – fetiţa *trimisă* în cîmp, nu plecase din proprie iniţiativă – nu puteai avea siguranţa unde va doimi, ce se va întîmpla cu copilul pînă în zori, ce va fi în mintea, în sufletul lui, ce se va petrece cu el ?

„Mai arăt – scrie mama – că era un copil bun, mergea oriunde o trimeteai, aveam încredere să o trimit cu bani la ea după cumpărături. Ii plăcea să meargă la şcoală, dar nu avea rezultate prea bune la învăţătură”.

Un copil obişnuit. Obişnuit cu munca, cu

răspunderile într-o casă în care, ca să meargă lucrurile bine, fiecare îşi ştie obligaţiile şi le respectă. Şi le respectă cu atît mai mult cu cît tatăl este al doilea soţ, are el însuşi un copil de crescut, iar Călinei îi revin în situaţia dată sarcini în plus. O familie nici mai bună, nici mai rea decît multe altele. Relaţii nici mai bune, nici mai rele decît între mulţi alţi părinţi. Şi atunci cum ? Şi atunci unde ? Şi atunci cînd s-a greşit ? Cum s-a ajuns aici ?

Aveam în faţă un cadavru într-o margine prăfuită de cîmp, nişte scaieţi şi cîteva chipuri pe care puteai citi oroare, descumpănire, durere, milă, neputinţă, teamă. Da, chiar teamă. Teama de a nu-ţi descoperi într-o dimineaţă propriul copil suprimat, într-o margine de tarla. Comuna rămîne totuşi comună, oamenii se cunosc între ei, este imposibil ca o persoană cu înclinaţii anormale să nu fie cunoscută, să nu fi fost remarcată. Ne-am concentrat atenţia în această direcţie. Am început prin a întocmi o listă. Asta teoretic, fiindcă în practică lista noastră nu cuprindea nici un nume. Abia după discuţii îndelungi şi delicate, cu zeci de săteni, un fir a început să se contureze. Cu aproximativ o lună în urmă, deci în august, un muncitor trecînd chiar pe coama dealului cu intenţia de a scurta drumul spre casă, observă în marginea tarlalei cu porumb un individ necunoscut, cam de 40—45 de ani, cu aîmplele sure. Pe cap purta o bască. Individul era deasupra unui copil şi-i spunea ceva. Cînd s-a mai apropiat, a putut să-şi dea seama că jos se afla o fetiţă de 7—8 ani, iar bărbatul avea ţinuta neglijentă. îl întrebase ce face acolo, individul se întorsese cu o privire rea, îl fixase îndelung, fără să-i răspundă. Intre timp, copilul fugise plîngînd spre sat.

Am descoperit fetiţa. Cu mari precauţii s-a stat de vorbă cu ea. Din relatările copilului am refăcut scena petrecută cu o lună în urmă.

„Astă vară, da, era după-amiază, a trecut pe la poarta noastră un nene şi ne-a cerut apă. Eu atunci mă jucam în curte cu fratele meu mai mic. Mi-a

zis să mă duc cu el, ca să-mi dea nişte porumbi. M-a luat de mină şi m-am dus cu el. Am mers o bucată de drum şi pe urmă m-a culcat pe iarbă... Nu ştiu ce mi-a făcut, însă a venit alt nene şi a vorbit cu nenea care mă luase cu dînsul şi eu atunci am fugit acasă. Nu, n-am spus la nimeni, nici la mama, nici la tata, nici la şcoală, fiindcă el mi-a spus că dacă vorbesc, o să păţesc ceva foarte rău". Copilul n-a vorbit de frică, ori poate de ruşine, ori de amîndouă la un loc. Dar omul care văzuse scena ? E drept, în plină campanie, n-a dat atenţia cuvenită faptului. L-a trecut cu vederea. A doua zi poate l-a şi uitat. Dacă ar fi sesizat organele în drept, dacă şi-ar fi făcut timp să stea de vorbă cu şeful de post, poate Călina ar mai fi trăit încă. Părinţi nepăsători, fără simţul răspunderii. Cetăţeni nepăsători, grăbiţi, ori comozi. Tragem acum, aici, semnalul de alarmă şi reamintim că, fără efortul nostru al tuturor, fără veghea neîntreruptă a fiecăruia dintre noi, munca de prevenire a infracţiunilor, uneori deosebit de grave, nu poate fi dusă cu succes.

A urmat firește, depistarea şi reţinerea ucigaşului. Semnalmentele corespund. La recunoaşterea din grup, tînărul care împiedicase prin prezenţa sa întîmplătoare la locul faptei comiterea primului viol, îl recunoaşte fără urmă de ezitare. Paraschiv Culae recunoaşte că s-a aflat în ziua şi la locul indicat în postura descrisă. Susţinea că n-a avut intenţia i să finalizeze gestul început şi că totul n-a fost o rătăcire întîmplătoare, pe care nici el nu şi-o explică.

Susţine de asemenea că, în seara zilei de 24 septembrie, fusese la Iaşi şi-şi cumpărase de la magazinul Moldova un aparat de radio pe care şi-l dorea de mult. Luase leafa şi se gîndise să nu cheltuiască banii pe altceva, aşa că seara se înapoiase cu aparatul. Nu ştia nimic de viol, nici de omor, nu cunoştea fetiţa în cauză.

Eram în impas. Aveam siguranţa că ăsta-i omul, dar nu puteam să-i probăm vinovăţia. Toate datele îl indicau ca fiind potenţialul criminal. Violent, neechilibrat, cu porniri de sadic în momentele intime, datorate mai ales neputinţei sale. îngrozită, dezgustată, fosta lui soţie declară : „Mai ales îmi era frică. Avea comportări anormale. Dacă mă opuneam, rupea îmbrăcămintea de pe mine... apoi muşca de unde se întîmpla. Ţipa şi de regulă pleca din casă. Din luna octombrie anul trecut nu m-am mai întîlnit cu soţul meu...”

În faţa mea, a echipei judiciarului, se adunaseră declaraţii... declaraţii... declaraţii... Le ştiam pe dinafară, le parcurgeam mecanic, iar şi iară, ne- ştiind încotro s-o apuc. Martori ai întîmplării nu fuseseră şi nici nu speram să descopăr. Dacă ar fi existat un indiciu cît de slab, pînă acum l-am fi ştiut. Comuna întreagă fierbea de revoltă. Aveam omul, ştiam că el este, cum să i-o dovedesc ? Lui şi instanţei. Cum ? Becul mi se părea mai chior ca oricînd, ţigara mai amară, iar aerul din cameră de nerespirat.

„Individul era scund, cu faţa rotundă, purta salopetă, în picioare avea o pereche de cizme de cauciuc de culoare albă...” „Avea comportări anormale... Dacă mă opuneam rupea îmbrăcămintea de pe mine... Mă muşca de unde se întâmpla...[4] „Moartea copilului a fost violentă, victima prezintă... Dintre urmele de muşcături mai clar se relevă a fi cele...” apoi urmele de muşcături mai clar se relevă a fi cele...” ..„apoi mă muşca...”

Găsisem. în sfîrşit, puteam să-i pun în faţă proba de netăgăduit a vinovăţiei sale. Expertiza s-a făcut la Iaşi, la Facultatea de stomatologie a Institutului medico-farmaceutic.

„Urmele de muşcături create experimental de numitul Paraschiv Culae, născut la... în comuna... sînt... asemănătoare celor ale dinţilor care au creat muşcăturile respective pe cadavru, dinţii acestuia prezentînd o serie de elemente generale şi individuale de neconfundat”.

Privesc fotografiile efectuate în şedinţa publică ţinută în sala căminului cultural. Chipurile oamenilor sînt întunecate, severe, dure. în boxă, inculpatul şi-a prins între dinţi buza inferioară şi maxilarele au căpătat un unghi ascuţit, stricînd impresia de bonomie pe care i-o dă, de altfel, faţa lui rotundă. întreaga figură degajă un aer de viclenie periculoasă, de violenţă prost ascunsă, de răutate. Cred că mirosea a lup. Acum izolat. Şi simt, poate pentru prima dată, că respir liniştit ştiind puritatea, nevinovăţia şi candoarea la adăpost.

P.S. : Tribunalul judeţean Iaşi, în numele legii hotărăşte ; „Condamnă pe inculpatul P.N., născut

la 20 martie 1910..., la 20 de ani închisoare... conf. art. 33 lit. A cod. penal, 34 lit. a şi aliniatul 2 din C.P., inculpatul va executa pedeapsa de 20 de ani închisoare, cu un spor de 3 ani închisoare, astfel că va executa 23 ani (douăzeci şi trei ani) închisoare şi 10 ani interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a, b, cod penal”.

Viaţa în pierdere

...îi mai întîlnim din păcate încă poluînd atmosfera generală de muncă eroică, de muncă angajată în sensul viitorului ; maculînd idealurile în realizarea cărora ne-am implicat cu întreaga noastră fiinţă, pasiune şi trudă.

li întîlnim, din păcate încă, săvârşind acte antisociale, a căror gamă, în nici un caz minoră, nu poate, nu trebuie să ne lase indiferenţi. Educaţia precară – la familie ne referim în primul rînd – alcoolul, anturajul nefast, iluzia că după fiecare infracţiune legea va da dovadă de aceeaşi clemenţă – iată doar cîteva dintre datele ce pot fi regăsite invariabil pe drumul sinuos, urmat de fiecare dintre aceşti „eroi”.

Are o candoare juvenilă, zîmbeşte nonşalant, vrea cu orice preţ să fie simpatic. Joacă rolul de tip persecutat de împrejurări, picat din lună, dar în fond şi-a calculat „prostiile” – cum singur le numeşte – cu sînge rece, deliberat.

„Sînt născut la Buhuşi, martie 1964. La 10 ani am început sa merg pe-ici-pe-colo, nu mă duceam la şcoală, vagabondam, n-aveam bani şi m-am gîn- dit cum să fac rost de ei. îmi plăcea foarte mult porumbeii mie cînd eram mic. Aveam un vecin acolo

care avea mulţi porumbel. M-am dus într-o zi, aşa pe la 12, şi i-am zis : – Măi nene, vreau să cumpăr şi eu o pereche de porumbei. Omul mi-a spus :

— Băi, ai bani ? Pe naiba, n-aveam. M-am dus numai să studiez terenul. Am văzut acolo locul tot, pe unde să intru, am plecat şi seara i-am luat.

— I-ai luat pentru că-ţi plăceau. A fost singurul delict ?

— Am ajuns să fur nişte canari de valoare mare în orice caz ; la un profesor am luat zece şi-i dădeam cu 100, 150 maximum. De la canari am trecut la papagali, porumbei de cursă străini, rase căutate, şi-apoi au început şi altele să zboare.

— [illegible]

— M-am luat cu maşinile, şuteam ce era mai important noaptea tîrziu : 1—2 noaptea. M-au prins în ’78, am luat un an şi jumătate şi am făcut un an.

— Ai văzut că nu merge cu furtul, că mai devreme ori mai tîrziu eşti prins. Ţi-ai căutat servici, te-ai apucat de treabă ?

— Da. De belele : casetofoane, aparate de radio, mono, stereo, le vindeam cu 8—9 mii, cu banii mă distram.

— Ultima carte cînd ai citit-o ?

— Aici. Patul lui Procust, un roman foarte bun. Mi-a plăcut, dar am uitat scriitorul. Dar în orice caz asta-i de vreo 2—3 săptămîni.

Baltă Vasile : amestec de cinism regrete tar-

dive şi lacrimi de crocodil.

— Văd că ai mîinile tatuate. Ce scrie ?

— Ce să scrie ? Dorina.

— Cine-i Dorina ?

— O cumnată de-a mea.

— Pe cealaltă mină ?

— Aici am Niculina, soră-mea, aici am o ancoră, pe piept numele nevestii – Angela, aici numele fetei – Camelia, şi aici – numele meu – Vasile.

— Erai beat cînd ai fost tatuat ?

— Nu, am băut aşa că n-aveam ce face.

— Ultima oară, înainte de a săvîrşi infracţiunea de tîlhărie, ce-ai băut ?

— Ei. acolo nişte bere cu rom şi nişte vodcă. Am băut pînă n-am ştiut ce-i cu mine.

— Apoi ?

— Ce să fac ? M-am dus şi am băgat mina în buzunar la un bătrîn, i-am luat portmoneul cu 600 de lei şi atîta tot.

— Poate era pensia, poate îl aştepta soţia s-aducă aceşti bani ?

— Categoric ! Şi ce să fac ? Să mă omor, să-mi iau gîtul ? (!)

— Ce vîrstă ai ?

— 24 de ani.

— Şi trei condamnări.

— Da, şi trei condamnări.

— Copiii din ce trăiesc ?

— Păi eu ştiu ?

— Soţia lucrează ?

— Nu lucrează. Ce să fac ? Am să-mi trag pe-deapsa care mi se dă, pe viitor am să mă reabilitez,

am să-mi caut de treaba mea...

Inocentă, întîmplătoare, accidentală alunecare pe cărările vieţii ? Nicidecum, atîta vreme cit Baltă Vasile este client vechi al bufetelor, violent şi imoral, cu nenumărate procese-verbale încheiate de lucrătorii Miliţiei, acumulînd la 24 ani două condamnări pentru furt şi un an pentru tîlhărie. A solicitat şi i s-a acordat clemenţă. Vîrsta inculpatului, cei trei copii la care, în treacăt fie spus, nu se gîndeşte deloc, speranţa într-o posibilă recuperare, a determinat instanţa să-i acorde o... şansă. Că nu a înţeles umanismul societăţii noastre, că a sfidat mîna de ajutor întinsă, o dovedeşte faptul că în momentul cînd discutam cu el, se afla în stare de recidivă post-executorie. Nu i se „va lua gitul” cum şarjînd încearcă să stîrnească compasiunea, dar sigur este că jocul de-a clemenţa pentru el s-a încheiat. A suportat o sentinţă aspră, perfect îndreptăţită, în spiritul legii, ca o replică firească a societăţii, împotriva celor care fac o degradantă excepţie în această lume a muncii şi a cinstei.

Măgeanu Emil – 25 de ani, deţinut în Penitenciarul Poarta Albă, judeţul Constanţa.

— Pentru ce eşti aici ?
— Infracţiune de viol.
— Cum s-au petrecut lucrurile ?
— Nu mai reţin (!)
— Să te ajut. Eraţi doi inşi.
— Aşa este.
— Pie victimă o cunoştea! dinainte ?
— Da. Stătea la gazda cu care întreţineam

raporturi intime,

— Ce vîrstă avea victima ?

— 17 ani, elevă la profesională. îmi plăcea, înzestrată, avea figură a-ntîia. Mai şi băusem, gazda lipsea, că plecase la o nuntă la ţară, eu am venit cu Gigei. Asta-i. Ce, parcă nu s-a mai înlîm- plat ?

— Gigei ?

— Aşa-i spun eu lui Malavea Gheorghe, am fost pretenari, dar pe mine m-au înfundat mai mult. Instigare, de parcă el era băltăreţ, în chestii de astea...

— La cît ai fost condamnat ?

— Şase ani şi şase luni.

— Ţi se pare dreaptă pedeapsa ?

— Nu mi se pare dreaptă. Prea mare, normal.

— Chiar aşa ? !

— Păi sigur, că n-a mai fost infracţiune de viol.

— Uite, Măgeanu, am văzut dosarul tău. Se află acolo şi actul de constatare medico-legală, declaraţiile victimei, declaraţiile unor martori care au întîlnit-o pe stradă plină de sînge, bătută, maltratată de tine şi amicul Gigei. Sentinţa le-a avut, fireşte, pe toate în vedere.

Mă ascultă nemişcat, cu ochii pe jumătate închişi, cu urechile ciulite. Răspunsul vine cinic, brutal :

— Şi ce dacă am forţat-o ? Gaură în cer n-am făcut. De-acu’ o trag... că s-a simţit lezată în amorul propriu (!).

— Să presupunem că în locul Norei, victimă era sora ta. Cum îl judecai pe agresor ?

— îl strîngeam de gît, să mă ştie o viaţă, de nu-l îmbălsămam.

— Exagerezi !

— Nu mâ ştiţi, cetăţene... *

— Continuă !

— La porecle aţi văzut că în cazier scrie Pocnitoare.

— ? i

— Păi da, aşa mă ştiu pretenarii. Eu posed o fire cam violentă. La 15 ani eram la reeducare, cînd am făcut majoratul am şi încasat 2 coti pentru furt,

— Şi în 1974 ?

— Spargeri de prin magazine.

— Şi ultraj.

— E drept. îmi scap repede din fire, eram şi cam dărîmat de întăritoare, am făcut bal sergentul, m-au îmbarcat, podoabă doi ani şi nouă luni.

— Cît ai executat ?

— Doi ani şi şase luni că am avut comportarea bună.

— Pînă a comite fapte pentru care eşti acum din nou detenţie. Ai lucrat ? Ce prieteni, nu pretenari, ai avut ?

— La trustul de construcţii industriale am stat o lună, voiam să mă calific sudor, dar am plecat la mină, şi am făcut subteran trei săptămîni, al naibii de greu, întuneric, frig, umezeală ; se cîştiga bine, dar nu era de mine. Voiam să lucrez pe la O. J. T., n-aveau locuri, îl mai ajutam pe cîte un ospătar cînd avea de cărat lăzi şi mă cinstea. Nu mult, şi nu pentru cele zece clase ce le posed. Işi mănîncă de sub unghii. Ei, am venit apoi din nou încoace, Gigei avea bani, ne-am înfipt la

crîşmă, apoi de-acolo ştiţi... îmi mai daţi o ţigară ?

Aprob mai mult în silă, aerul a devenit parcă de nesuportat, nu tutunul este de vină, mă întreb dacă tînărul din faţa mea ştie semnificaţia cuvintelor muncă, cinste, mă întreb dacă vreodată va consimţi să a- dere la principiile morale ce ne stau călăuză. Cine şi unde a greşit, cum a ajuns aici ? Intr-un tîrziu, după răspunsuri întortocheate, şi-a trecut dosul palmei peste gură, ochii i s-au transformat parcă în două găuri negre, inexpresive.

— Alunecînd în anturajele proaste în care totdea-una s-au comis infracţiuni, am ajuns, normal (!), să le fac şi eu. Şi toate, toate, se cunoaşte după cazier, după istoricul faptelor, numai şi numai în stare de ebrietate. M-am îngrozit de multe ori, chiar din ce mi-au spus acasă fiind, nu numai pe stradă, dar ce vină aveau părinţii mei, săracii, suferinzi cu inima ? Să trăiască pînă ies, şi-am să-mi zgîlţîi capul ăsta, să văd dacă iese numai prostie din el.

Ultimele cuvinte se pierd într-un plîns aspru, reţinut. Sper să fie sincer...

... Nu fac parte din „oaspeţii casei”. La realizarea cifrelor de plan n-am contribuit cam de multă vi'eme, încît nici nu aştept răspuns la salutul pe care-l adresez omului cu aer marţial şi drapat în fireturi aurii, trec pe lîngă el, aud în urmă excla-maţii de bun venit adresate unor cunoştinţe care, nu-i aşa ? – merită entuziasm şi recunoştinţă viu manifestate. în hol, multă lume, la serviciul recepţie zîmbete şi atenţie politicoasă, mai mult „dincolo” decît „dinspre” ghişeul cu rîvnitele chei

ale odihnei ; lifturile merg, iarba tunsă a mochetei estompează paşii, e cald, e bine La bar bună dispoziţie, antren în compania lui Julio Iglesias, solicit un pahar cu Cotnari, sînt privit ca o rădaşcă ajunsă pe taburetul înalt ; în fine, o mînă plictisită îmi întinde cupa în care, alături de Cotnari, cu bucurie recunosc, bor- secul trecut la Timişeşti Fumez, privesc înainte, mai cer o cafea şi-n momentul acela, îmi amintesc bine, cînd achitam consumaţia, incluzînd fireşte, remiza exemplarei serviri din localul de categoria I şi-n foarte centrul laşului situat, pe uşa rigid alu- minizată a pătruns Lusy.

Nu-i ştiam numele. L-am aflat mai tîrziu. Deo- camdată îmi mai întîrzii plecarea, îl rog pe omul cu mînă plictisită să-mi facă favorul de-a-mi mai întinde un pahar de... ştiţi dumneavoastră ce... Prea bagă în viteză companionii din faţa barului la vederea blondei platinate, ea să nu întîrzii şi eu în admiraţie. Chip candid, o şuviţă de păr a la... co- boară spre ochii de peruzea, zveltă. trestie surîză- toare, oprind respiraţia pentru cîteva secunde, aşa învăluită cum vine în efluviile pornite din labora- toarele doamnei Helene Rubinstein.

Stă, preţ de un Mac Donald oferit de un bărbat pentru totdeauna bine bronzat, costumat încă vă- ratec în blugi în pofida gerului de afară. Se ridică, aştept să deschidă împreună uşa emailată a liftului, deziluzie, ies pe uşa rigidă, distantă, sticlă încorsetată în aluminiu, ceremonios salutaţi de omul împovărat cu fireturile aurii. Se pierd în noapte.

Am revăzut-o peste aproape o lună. Nu în semiîntunericul barului plăcut şi cald, colorat şi mirositor, ci cu totul în altă parte... îmbrăcăminte regulamentară, cu nasturi încheiaţi pînă la gît, în picioare bocanci negri, părul cîndva platinat, a început să-şi revină la culoarea primară.

— Iţi place Rexona ?

— 11 foloseam des, îmi plăcea. Mai. degrabă mă lipseam de altele decît de el. E suav, plăcut...

— „Altele”, însemnînd ce ?

— Ei, un parfum Lady Gray, un whisky bun, pentru că, să ştiţi, nu întotdeauna avea bani să scoată de la shop. Ne chibzuiam şi noi cum puteam. Azi, una, mîine alta...

— Ca-într-o familie.

— Nu eram căsătorită cu Georgio şi nici nu-mi plăcea. La el am ajuns după ce i-am cunoscut pe Ahmed şi Francisco la Bucureşti, în Drumul Taberei. Am stricat prietenia şi am venit cu Georgio la Iaşi.

— Iţi mai aminteşti data ?

— Cum să nu, pe 20 septembrie 1980. Am stat cu el pînă la 20 ianuarie 1981, cînd am fost reţinută de organele de miliţie – locotenentul Stănescu mi-a fost „naşul”, apoi Judecătoria municipiului Iaşi m-a condamnat pe baza Decretului 153/1970. Voi fi eliberată în ziua de 20 aprilie anul curent.

— Ai reţinut foarte exact data eliberării din detenţie. Ţi-o imaginezi concret ?

— N-aş putea s-o redau prin cuvinte. Este ceva între vis şi realitate... O să revăd din nou oamenii, casele, străzile...

Plînge. Cit de sincere sînt lacrimile nu-mi dau

seama ; încalc regulamentul, întind pachetul cu ţigări, ezită, nu ştie ce hram port, aprind chibritul, îmi umblă prin cap alte întrebări, le las în pace ; bine fac. Trăsăturile feţei i s-au destins, degetele şi-au încheiat tremuratul, mă întreabă dacă este cazul să vorbească în continuare. îmi aprind şi eu o ţigară. Banda reportofonului se derulează statornic, egal. Dar parcă asta contează acum ? !

— Din ce-am înţeles de la viaţă, din ce mi-am frămîntat creierii, de la data de cînd mă aflu aici, am ajuns să-mi apreciez faptele. Nu sínt bune, sínt foarte rele şi foarte ruşinoase din partea mea. Pentru că, oricum, am terminat şi eu o şcoală profesională, am obţinut diploma de tehnician constructor, puteam să fiu de folos societăţii, să nu fiu un parazit, aşa cum sínt considerată acum de toată lumea, şi sper ca la eliberare să pot, aş vrea mult, să mă îndrept, să nu mai fiu arătată cu degetul pentru că oricum la vîrsta mea sínt fete oare muncesc în fabrică, pe şantier; tatăl meu, care este tractorist în judeţul Neamţ, se scoală la ora 5 ca să poată să întreţină şi pe surorile mele, una în clasa a Il-a, alta de 6 ani. Aş vrea să le fiu de-acum mamă, a noastră a decedat, tata s-a recăsătorit, dar tot tată ne rămîne şi nu ştie de ruşinea pe care i-am făcut-o. Aş vrea să creadă în mine, să creadă şi alţii, societatea să nu mă îndepărteze, să-mi întindă o mînă de ajutor. Este prima şi marea greşeală făcută, am nesocotit munca cinstită, nu se va mai repeta, aveţi certitudinea aceasta. Nu o să-mi calc cuvîntul cît voi trăi. Am înţeles în două luni atîtea cît altele într-o via- ţă...

Interlocutor : Eliza Potomin, 21 de ani.

Nu am crezut că voi întîlni o asemenea malformaţie a comportamentului uman, o excepţie atît de flagrantă, chiar în categoria „prinţeselor” obişnuite a-şi împărţi „graţiile” contra foloase materiale, deşi aceasta era acuză la care, invariabil, se ripostează cu vehemenţă intr-un verbiaj rareori de transcris, decenţa neocupînd la ele un prim loc. Consemnarea dialogului pe care l-am avut o fac numai pentru a semnala că apucăturile ţinînd de o altă „lume” îşi mai fac simţită prezenţa şi nu oricum.

— îţi aminteşti să fi muncit vreodată ?

— Da, la cooperativa agricolă din comună, alături de părinţii mei.

— Cit timp ?

— Două luni.

— Apoi ?

— Am venit în Iaşi în anul 1977.

— Cu ce te-ai ocupat aici ?

Oftează, ce, parcă nu ştiu răspunsul, de ce-o agasez ?

Tace vreo cinci minute. în sfîrşit declară plictisită :

— Am umblat din bărbat în bărbat şi n-am avut servici.

— Mulţumesc pentru sinceritate. Părinţii ştiu ?

— Da, le-am trimis o scrisoare.

— Ce le comunicai ?

— Aflaţi despre mine că sînt bine sănătoasă, ceea ce vă doresc şi vouă, dar sînt închisă şi după ce-mi fac pedeapsa, am să vin la voi, mai repede nu pot că nu-i chip, şi-am să fiu de treabă.

— O scrisoare similară, presupun, ai expediat cu ani în urmă din Penitenciarul Botoşani.

— Da.

— Finalul era acelaşi ?

— Da.

— Vorbe înşelătoare nu pentru prima oară rostite şi părinţii mai vrei să te creadă ?

— îmi place să mint.

— Mă bucur că eşti sinceră. Continuăm tot aşa ?

— Da.

— Bine. De la Clinica dermato-venerică din Iaşi de cîte ori ai fugit ?

— De cîte ori m-au dus, de-atîtea ori am întin- s-o. (!)

— Ce-ţi spun ţie cuvintele : „Vagon”, „Şura Dacilor”, „hipodrom” ? Ce reprezintă ?

Chipul nu-i exprimă nimic. Tace. Arată total netulburată şi tace. într-un tîrziu :

— Acolo dormeam, la bărbaţi.

— Nu doar acolo.

— laşul e mare, mai sînt apartamente, garsoniere, cunosc vreo două sute.

Rămîn interzis. Opresc reportofonul. Să mă ia naiba dacă am mai auzit aşa ceva. Accept în sinea mea că sînt naiv, e adevărat, nu prea avem timp, sau mai bine-zis ne ferim cu teamă de ceea ce e urît, sordid în jurul nostru, şi totuşi asemenea specimene mai există !

— Presupun, că aproape peste tot ai lăsat „amintiri” ce-au necesitat investigaţii de laborator.

Mă priveşte oblic, sînt sigur că în gînd îmi

adresează vorbe nu prea măgulitoare, forţez nota, vreau să le aud, dar nu aud decît laşitatea înşirînd acum nume, un foarte lung şir de lume – greşesc şi de prenume – ale unor concetăţeni de-ai noştri, a căror existenţă familială a fost scurt-circuitată de prezenţa plătită a acestei tinere.

— Cercetind dosarul tău. aflat la Judecătoria Iaşi, dosarul cu numărul 9998/1980, iată ce aflăm : „în 1977 ai fost condamnată la 4 luni ; în 1978, la patru luni ; 1979 recidivezi din nou. în 1980 ai fost condamnată la 6 luni închisoare.” De fiecare dată societatea a încercat să-ţi oprească existenţa în derivă, de fiecare dată ai promis că te vei prezenta la un loc de muncă şi chiar a doua zi ai uitat de această posibilitate a integrării tale în societate şi de angajamentele pe care ţi le-ai luat continuînd să duci o existenţă parazitară. Măcar acum, aici, discutînd, pot să cred că a bătut pentru tine al 12-lea ceas ?

— Nu, şi nici n-o să bată ! îmi trăiesc viaţa aşa cum vreau, dacă tot mi-aţi cerut „s-o dau numai pe bune”.

De la această replică imaculatul paginii nu mai suportă dialogul. De altfel, nici nu ar mai avea rost să reproducem fraze stereotipe de genul celei de mai înainte, susţinute din cînd în cînd cu „argumente” precum „sînt liberă să fac ce-mi place”, „mi-am scos munca din inimă” etc.

Desigur, sîntem obişnuiţi, sîntem mereu bucuroşi să vorbim, să scriem despre faptele frumoase ale semenilor. Dar, tocmai de aceea, respectîndu-ne meseria ce lasă urme nu în palmă, ci în suflet, nu avem dreptul să trecem indiferenţi pe lîngă avariile

morale şi etice, să nu le semnalăm.

„Lumini” se mai ivesc, tot pentru a respecta adevărul şi în astfel de cazuri.

— Valeria Toma, te-ai împăcat cu părinţii ?

— Nu m-am împăcat şi nici nu am de gînd. Mama e o femeie care îmi vrea răul cu orice preţ.

— Chiar aşa ? Ţi-e totuşi mamă.

— Mai bine nu mi-ar fi fost, că oricum tot nu mă recunoaşte. E adevărat, am greşit şi eu, dar ea a avut cea mai marc vină. Din cauza ei am ajuns pe drumurile pe care am început să le parcurg.

— Ce îi reproşezi ?

— Alungarea de acasă anul trecut în august. În iulie mi-a murit tatăl, ulcer perforat, l-au găsit în grădina Copou, n-avea nici un act la dînsul. A stat la morgă vreo două săptămîni pînă l-am recunoscut noi şi după aceea l-am îngropat. Din luna august n-a mai fost chip să mă înţeleg cu mama. O împiedicam să-şi vadă de-ale ei.

— în ce sens ?

— E încă tînără, are 39 de ani, au început să vină la dînsa ba unul, ba altul, eu trebuia să părăsesc terenul, am dormit vreo 10 zile, într-o magazie din curte, casa noastră e pe o străduţă laterală din Sărăcie apoi am plecat de tot. N-am vrut să mai ştiu de ea, de nimic.

— Nici de şcoală ?

— Cu asta vă spuneam că am greşit-o eu. N-am continuat Liceul comercial. După terminarea primei trepte, am legat cartea de gard, am uns-o cu slănină şi au mîncat-o cîinii. Dar nu este adevărat că umblam de pe atunci cu bărbaţi. Vecinii ştiau

prea bine că mama n-avea dreptate cînd îmi reproşa lucrul acesta.

— Mai apoi însă ?

— Da, dar numai după ce m-a alungat de acasă. Din august '80. M-am luat atunci cu Dorina Corbea, mai tînără decît mine, deşi are o „experienţă” ce-i întrece anii...

— Cc virstă ai tu acum, Valeria ?

— Pe 19 martie, împlinesc 19 ani.

— Revelionul unde l-ai petrecut ?

— La „pension”. M-am eliberat pe 5 ianuarie. Bărbaţi ocazionali, profit material, ce, parcă nu ştiţi legea ? Am meritat-o, am tras-o, deşi prea mulţi bărbaţi n-am cunoscut. Dorina îmi aranja „vederile”.

— La restaurante ? La hotel ?

— Nu le practicam. Nu-mi plac. Mergeam hi case particulare. Cît vorbeam, cît... după o zi – două – plecam, dar nu la ghici, numai la cine ştiam că este de încredere şi puteam să profit : bani, ţigări străine, văruială cu whisky, coniac, aveau găoazele de toate.

— ? i

— Oameni de nîmic, asta înseamnă, cu toate că aveau patalamale, făceau pe granzii şi eu eram Lady Mery. Pentru ce-am făcut am tras-o luni la pîrloage şi am dat interviuri la „Casa de filme”, dar de acum s-a terminat. Ajunge cu aiurelile. Mă simt înfiorător de prost cînd mă gîndesc la ele.

— Chiar aşa brusc ai rupt-o cu toate ?

— Să ştiţi că la „pension” am avut timp să meditez şi ce vă spun acum, nu mai sînt vorbe înşelătoare. Aveţi dreptul să nu mă credeţi, dar am

spus numai adevărul.

Trăsăturile feţei i s-au crispat, iar surîsul de „fată glumeaţă” îi dispare.

— Aşteptam încă o întrebare. Aţi omis-o.

— Te rog 1

— Zilele trecute am semnat foaia de angajare la o Cooperativă. La 19 ani pot să iau viaţa de la

capăt. Că voi mai avea necazuri, se prea poate. Dar nu ele genul color despre care am discutat. înţelegeţi ?

Nu răspunsul meu conta, întrebarea era pur retorică. îndrăznea, îşi dorea să ridice fruntea dinspre ruşine, către adevăr şi cinste. Poate pentru totdeauna...

Nu sîntem adepţii retoricii morale, ai adevărurilor clamate sentenţios, solemn şi studiat, ca într-o piesă ce numai de emoţie artistică nu poate fi acuzată. Dar un adevăr cred, se cere neapărat a fi rostit în finalul acestei anchete în care, cu precădere, am lăsat să ,,vorbească faptele". Acela că în societatea noastră socialistă „cazuri", precum cele mai înainte semnalate, sînt mereu mai rare. Parazitismul nu poate avea decît soarta zăpezii călcată de paşii trecătorilor şi trimisă mereu către uitare. Şi este bine că se întîmplă astfel..

Cazul „Narcisa”

Telefonul de interior începu să sune parcă mai strident ca de obicei. în nici un caz nu mă pot aştepta de la cutia neagră de ebonită să se emoţioneze la veştile pe care le 'transmite. înseamnă că un al şaselea simţ, dezvoltat sau deformat în timp, pe parcursul a zeci de zile şi nopţi, este cel care-mi dă şi acum certitudinea că „arde”.

— Să trăiţi ! Ofiţerul de serviciu. Permiteţi să raportez !

— Dă-i drumul !

— Ni se semnalează un caz de dispariţie.

— Cine-a dispărut ?

— O tînără de 16 ani. Sesizarea o face tatăl fetei.

— Ai notat tot ?

— Da, să trăiţi !

— Toate datele la mine. Urgent. Si băieţii.

— Am înţeles, să trăiţi. Datele şi echipa.

Din raportul ofiţerului de serviciu se poate deduce destul de limpede că „dispariţiile de persoană” nu fac parte din cazurile care ne înghesuie. Chiar dimpotrivă. Cine-ar putea fi descreieratul ? Ce-o fi în capul lui ? Şi, mai întîi, cit de reală este informaţia ? Fata a dispărut cu adevărat, sau numai a întîrziait peste noapte la o rudă, la o colegă şi, ignorînd urmările, a omis să anunţe nişte părinţi care, normal, au intrat în

panică ?

Cearcăne adînci devorează obrazul fetei. Trăsăturile îşi păstrează prospeţimea, dar sîngele i s-a scurs din obraji, ochii s-au mărit, privirea are o fixitate stranie. înregistrează absent, ca dintr-o depărtare ce se petrece în jur. S-a concentrat intens asupra unor evenimente al căror film şi-l derulează iar şi iară în pofida propriei voinţe.

— Cine zici că era ? îl cunoşti ?

— Da... Ala slabu, de poartă mereu ochelari. Dobrică...

— Stelian Dobrică ?

Mirarea tatălui nu aşteaptă decit confirmări. Cunoaşte personajul.

— El.

— Singur ?

— Nu... Cu încă doi.

— P-ăştia îi cunoşti ?

— Nu-i ştiu... Erau militari.

Răspunsurile vin impersonale, seci, fără participare. Pe faţă şi pe braţe încep să se contureze petele vineţii ale echimozelor. Rochia subţire, de vară, trădează dezordine, dincolo de abandonul pe care-l simţi al organismului.

— Şi unde te-au dus ?

— La clubul sportiv.

— Acolo ? !

— Acolo.

— Şi?

— Şi ce ? Nu vezi ? ! ?

Fata îşi întoarce uşor capul, umerii prind a i se zgudui ritmic. Un plîns sfişietor, îndelung mocnit, îi cutremură fiinţa. Neajutorată, cheamă în neştire :

— Mamă, mamăă, mamâăă ! ! !

— Taci, fato ! Mă-ta-i oale şi ulcele !

— Tu să taci, beţivule ! Tu să taci. Prietenii tăi !

— Nu-s prieten eu cu alde Dobrică. Eşti rea, că eşti necăjită. Da eu cu Dobrică nu-s prieten !

— Taci ! ! !

Telefonul sună din nou. De acum şi pînă rezolvăm cazul aşa va fi.

— Tov’ Neagu ?

— El !

— Permiteţi să raportez. A dispărut !

— Mi-ai raportat. Ce, te-ai zăpăcit de tot, Miroane ?

— A dispărut a doua oară.

— Cum ? ! ? Cum a doua oară ?

— Da. Acum două ore procuratura militară i-a reţinut pe cei doi soldaţi.

— Mă ţii cu lucruri vechi ?

— Şi-acum zece minute fata a dispărut din nou. Dobrică a dat telefon şi-a anunţat c-o reţine pînă la eliberarea celor doi. Ameninţă cu viaţa Petruţei.

— Tatăl fetei ! Urgent ! Luaţi legătura cu tatăl fetei !

— Am înţeles, să trăiţi !

— Hai, mişcă 1

în faţa uşii de bloc, Petruţa ezită din nou. Are pentru moment o reacţie de revoltă, de împotrivire

— Doar li l-am arătat. Crezi că mă joc ?

Tînărul înalt, slab, cu părul în dezordine, disimulîndu-şi fizionomia sub lentilele unor ochelari fumurii şi sub pletele fluturînde, se referea desigur, fără menajamente, la cuţitul pe care i-l mai plimbase prin faţa ochilor şi în noaptea trecută. Lama lucioasă, cu sclipăt dur, o înfiorase. Simţea instinctiv că bărbatul ar folosi-o şi că nu i-a arătat-o numai ca s-o impresioneze.

În uşa apartamentului apăru o femeie tînără, puternic oxigenată, zveltă, într-o pereche de blugi ce nu-i veneau deloc rău :

— Mai repede ! Haide, intraţi mai repede !

Şi, după ce uşa se închise în urma lor :

— Ce ţi-a venit ? Abia a plecat miliţia de aici.

— Tocmai de-aia.

— Eşti şmecher, eşti dat naibii, Stelică. De-aia te iubesc.

— Ai ameţit gaborii ?

— I-am dus.

— N-au lăsat vreo trenă ?

— Din cîte mi-am dat seama, nu. Sînt derutaţi. Caută înnebuniţi o pistă. Eu le-am zis că nu te-am văzut de trei zile.

— Bună !

— Şi-acum ?

— Vezi de domnişoara. Lasă-mă să mă gîndesc. Cu cel mai natural aer posibil, Lidia Dobrică se

întoarce spre tînăra rămasă în picioare, lîngă uşă.

— Luaţi loc, domnişoară. Un coniac, o cafea ?

Surprinsă de întorsătura lucrurilor, de apariţia neaşteaptă a acestei „doamne formidabile”, Petruţa îngăimă :

— Mulţumesc, nu beau...

Femeia are un zîmbet echivoc. Inventariază cu o privire expertă tabloul de care, desigur, Petruţa nu este conştientă :

— Are să-ţi prindă bine, duduie. Un coniac face citeodată minuni.

— Mi-a luat-o... Mira luat copila, mi-a luat lumina ochilor, singura mea bucurie... Ajutaţi-mă ! Ajutaţi-mă, domnu maior, numai la dumneavoastră mi-e nădejdea...

— Liniştiţi-vă. Vă înţelegem perfect. Trebuie însă să încercaţi să vă liniştiţi, fiindcă numai aşa vom reuşi să vă salvăm fata. Sînteţi convins că-i tot în mâinile lui ?

— M-a sunat. M-a sunat şi mi-a zis că-i la el Şi c-o omoară dacă nu mă duc la procuratură să retrag plîngerea împotriva militarilor ălora. Mă duc şi-o retrag ! Mă duc...

— Staţi o clipă. Liniştiţi-vă. Poate numai v-a speriat.

— Nu, că mi-a dat şi fata la aparat. Petruţa mi-a zis să fac ce-mi spune el. Să fac tot ce spune el, ca s-o scap.

Maiorul calculează febril.

— Desigur, veţi face tot ce credeţi că e mai bine. Dar, gîndiţi-vă ! El n-are cum să ştie că v-aţi dus Şi-aţi retras plîngerea. E o copilărie.

— Ba nu-i. Nu-i nici o copilărie. Aştia-s organizaţi, domnule ! Mi-a zis c-a pus om să mă urmărească. Ştie c-am fost la miliţie !

— Presupune.
— Nu, ştie. Asta ştie tot, nu vedeţi ?
— Vă e frică ?
— Mie ? Mi-e frică pentru fată, tovarăşe. Pentru copilul meu mi-e frică.
— Vă înţeleg. Vă rog să mă credeţi că vă înţeleg şi vreau din tot sufletul să vă ajut. Trebuie însă să ne daţi şi dumneavoastră concursul.
Maiorul se gîndeşte o clipă, priveşte iar omul din faţa lui. Spuse hotărît.
— Aveţi acasă magnetofon ?
— Am.
— Foarte bine. Iată, aveţi aici o bandă. O montaţi în aparat şi-i daţi drumul cînd vă mai sună. Ne-ar ajuta mult. Şi încă ceva. V-am ruga să vă faceţi drum prin oraş. Dacă a pus pe cineva pe urmele dumneavoastră l-am putea depista. Deşi nu cred.
— Să mă fîţîi prin tîrg ? Să fac pe momeala pentru ăia ? Nu... nu ştiţi ce-mi cereţi... Ăştia nu glumesc, domnule. Ăştia bagă cuţitu' în tine cit ai clipi...
Se speriase. Panica era chiar mai mare decît atunci- cînd vorbise de răpirea „bucuriei" vieţii lui. Nu-l puteam obliga. Dar nici nu mă puteam opri să nu-l privesc cu alţi ochi. Am ştiut atunci că nu ne va ajuta. Că nu mă pot baza pe el, că trebuie să acţionez singur. Aşa a fost. Banda pe care i-am dat-o, a „pierdut-o" pînă acasă, a refuzat să ne ajute să verificăm dacă Dobrică a pus pe cineva pe urmele lui. Mai mult. I-a urmat toate instruc-

ţiunile, încercînd să ascundă de noi lucruri importante, care ne-ar fi ajutat să-i găsim copilul mai

repede. Un tata care se iubeşte mai mult pe sine decît iubeşte liniştea şi siguranţa propriului copil.

11 ştiam pe Dobrică. Fusese clientul nostru. De la găinării mărunte la tîlhărie şi viol, încercase toată gama de infracţiuni. Ambiţiona să facă vogă printre găinarii de teapa lui, să-i lase „ţuţ[44], „mască[44]. Işi făcuse o glorie din a epata extravaganţele. Umbla îmbrăcat fistichiu, carouri late, cravate în culori vii, plete pînă pe umeri, ochelari cu sticle fumurii... Afişa sînge rece, îndrăzneală. Nu se lăsa cuprins de panică. Voia să fie recunoscut drept *lider.* Dacă cei din jurul lui se tatuau pe braţe sau pe piept, el işi tatua picioarele. Aşa, de-al dracului. O jigodie periculoasă tocmai pentru că nu ştiai niciodată cum va reacţiona. Voia să facă pe *gangsterul.* Dobrică Al Capone. Numai că, din păcate, nu era nimic de rîs. Acţiunea lui de acum era exact pe această linie. îşi băgase în cap că, dacă fata spune că nu are nici o pretenţie, şi-l declară nevinovat, va putea scăpa de pedeapsă. Ba, mai mult. îi va scăpa şi pe ceilalţi doi derbedei aflaţi deja în arestul procuraturii. Şi aici Dobrică făcea excepţie de la regulă. în general infractorii cunosc bine legile, tocmai pentru a încerca să se strecoare mai uşor printre paragrafele acestora. Ce-şi propunea Dobrică echivala cu întoarcerea unui fluviu înapoi spre izvoare. El însă ignora acest aspect. îşi pusese în cap un lucru. Era suficient ca lui să i se pară soluţia cea mai fericită, ca să persevereze pe drumul ales. în aceasta şi consta pericolul cel mai mare. Un om

imprevizibil, cu reacţii imprevizibile, cu o logică strict personală. Trebuia să intuim felul lui de a judeca, mecanismul care avea să-i declanşeze

acţiunile, pentru a încerca să i le contracarăm. Şi asta neuitînd nici o clipă că miza jocului pe care rri-l propunea Dobrică era viaţa unui om.

Telefonul sună strident. Cu mina tremurînd de emoţie, dar şi de întăritoarele” cu care-şi făcuse curaj, bărbatul ridică receptorul.

— Tudósé ?

— Eu...

— Ai anunţat gaborii ?

— Eu... ştii...

— Bagă de seamă. Pe primul care încearcă să-mi pună colierul de gît, îi beau sîngele. Clar ?

— Tu ştii că eu nu-s omul lor. Niciodată n-am fost... Ce face fata ?

— Vioaie. Hai, ciripeşte cu babacu...

Aude slabă vocea Petruţei. Inima i se strînge. Dac-ar putea... dac-ar avea curaj...

— Tată, tată, să faci cum zice el. Auzi ? Fă ce zice el. Du-te şi declară că n-ai nici o pretenţie. Vreau acasă, tată !

Vocea se stinge. Dobrică e în formă de zile mari.

— Ai priceput ? la-ţi şalupele la purtare şi zi-le ălora că n-ai nimic cu nimeni. înţeles ? Zi-le să elibereze băieţii, şi-i dau drumul fetei. Altfel n-o mai vezi. Clar ? Te sun iar peste o oră.

— Mă duc. Mă duc, ai încredere. Mă duc, da să laşi fata. Să nu-i faci nimic, Dobrică. Uite, acum mă duc.

Ţiuitul repetat, egal, dă de veste că la celălalt

capăt al firului aparatul a fost închis.

— Dacă încerci vreo şmecherie, te tai ! De-acum, cu toţi gaborii în circă, am nasoliit-o.

Fata tace. A trecut dincolo de pragul ororii, al spaimei, al oboselii. Simte cu fiecare fibră, cu fiecare celulă, că bărbatul nu se joacă. E încordat, suspicios, rău. îl vede apropiindu-se de o dubită. Şoferul e la volan. în mina lui Dobrică albăstresc sutele.

— încotro ?

— Spre Focşani.

— Avem loc şi noi ?

Şi arătă cu capul spre fată. Şoferul cîntăreşte din ochi tînăra rămasă puţin în urmă, o vede palidă, cu figura răvăşită. Privirea se opreşte apoi pe mina bărbatului, înregistrează culoarea banilor. Sute. Şi nu una, mai multe.

— Cinci – precizează bărbatul. Ne laşi la „Căprioara”. Poate găsim acolo o cameră... şi-i face cu ochiul complice. Şoferul lăţeşte un zîmbet gros, insinuant.

— Urcaţi. Da’ vă las la PECO. Că pe dincolo n-am trecut în foaie şi mă mai prinde careva.

— Bine. La PECO. Hai, urcă.

Străzile erau împînzite de oamenii noştri. Fiecare avea în minte figura lui Dobrică. Unde putea fi ? Unde se putea ascunde, de unde dă telefoane ? Cum să-l scoatem la lumină, cum să-l determinăm să aducă fata cu el ?

Un alt telefon din partea latului, ne pune în a-Iertă. Dobricá îl sunase iar şi-i dăduse o adresă. Strada, numărul, blocul, apartamentul. îi spusese că ţine fata acolo pînă îşi va retrage el reclamaţia. Pornim, deşi, din capul locului informaţia nu-şi avea nici o logică. De ce să-i fi dat Dobricâ aşa, deodată, indicaţii atît de detaliate ? Ce urmărea cu asta ? Voia să vadă cum acţionăm, sau urmărea numai să-l verifice pe Tudósé ? Ne hărţuia pe noi, în- cercînd să ne slăbească atenţia şi, prin fisura astfel creată să încerce să se strecoare ? în ce direcţie ? întrebările năvăleau din toate părţile, dar acţiunea rămînea acţiune. Eram obligaţi să cercetăm fiecare nouă pistă ce se ivea. Chiar dacă logica îţi dictează că este inutil, nu-ţi este permis să abandonezi nici o ipoteză pînă nu o verifici. Bineînţeles că am organizat cu toată atenţia acţiunea la adresa semnalată. Cîte gînduri, cîte griji şi aici. Să nu-l speriem, să evităm orice l-ar putea face să reacţioneze împotriva fetei, să... Efortului şi zbuciumului nostru i-au răspuns ochişorii miraţi ai unui puşti de vreo şapte ani. Era singurul locuitor, în momentul acela, al apartamentului indicat. I-am atras atenţia să încuie bine pînă ia venirea părinţilor şi ne-am retras, în birou mă aştepta Tudósé Matei.

— Tovarăşe maior, iar m-a sunat. Zice că nu mai aşteaptă. C-o omoară dacă nu le daţi drumu* la băieţii ăia. Eu am venit să retrag sesizarea. Şi-am adus, uitaţi, am adus aici o dovadă că fata mea stă cu el de bună voie şi că

n-are nici o pretenţie de la nimeni.

— Dacă dumneata zici aşa, bine. Dar fata ce zice ?

— - Pai, tot aşa.

— - Dumneata să-i spui că ai fost la noi, că eşti de acord, că ţi-ai retras plîngerea. Dar uite ce e. Ca să fie totul în ordine trebuie să semneze şi ea. Să vină să semneze şi fala şi gata. De unde să ştim noi că nu vă răzgîndiţi ?

— Nu ne răzgîndim.

— Te-ai mai răzgîndit dumneata : ca acum, cu plîngerea. Aşa, rămîne act scris, semnat, nu răspunde nimeni, nu se supără nimeni.

— Bine. Ii spun.

— Să ne anunţi după ce hotărîţi ora.

— Aşa am să fac. Bună ziua.

Asta a fost. Am mers pe dorinţa lui Dobrică de a obţine declaraţia scrisă a fetei care să-l disculpe atît pe el, cît şi pe ceilalţi doi. A fost de acord. *A* spus că va veni cu fata la ora şapte seara, dar nu la noi, ci la procuratură. Avea el ideea fixă că procuratura va ordona după aceea încetarea urmăririi din lipsa încriminării. Am pregătit cu minuţiozitate acţiunea.

Ora critică se apropia vertiginos. Recapitulam o dată şi încă o dată. Băieţii la locul lor, cu instrucţiuni severe să nu se trădeze. Dobrică şi-ar fi putut şi el masa aici ciracii. Eram aproape sigur că de data asta o va face. Pe el îl ştiam. Avea însă cu siguranţă să încerce o deghizare.

Rămînea silueta pe care n-avea cum s-o disimuleze. Trebuia să încerce altceva. O perucă, o mustaţă, cam pe aici. Pe fată n-o ştiam. Văzusem fotografii de-ale ei, poze făcute la minut, în ocazii diverse. N-ai fi remarcat-o dintr-un grup de eleve. Acum trebuia s-o fac. Trebuia s-o depistez, s-o izolez. Putea să-mi fie un indiciu sigur. Mă gîndisem mult dacă, speriind-o, n-avea să o trimită singură. Am ajuns, după îndelungi dezbateri cu mine însumi şi cu colegii, colaboratori la rezolvarea cazului, la concluzia că o va însoţi. Era singura lui salvare. Aşa cel puţin credea el. Se cramponase de ideea asta, se blocase la ea. N-avea s-o lase să se depărteze. Eram sigur că vor apare împreună. Noi am calculat totul pe hîrtie. Mai tîrziu, în faţă cu mărturia lui şi a fetei, aveam să observăm că în 99 la sută din situaţii am judecat exact mişcarea pe care el o gîndise. Abia asta cred eu că înseamnă să-ţi faci meseria. Cu emoţii. Cu încordare. Cu tristeţe chiar. Dar să ţi-o faci.

Strada era destul de pustie. Dobrică îmi spusese că s-a hotărît să merg cu el la Procuratură să semnez că nu mi-a făcut nimic, n-am nici o pretenţie nici cu el nici cu ăilalţi doi. Vorbise cu tata în faţa mea, încă de la Focşani. 11 sunase din holul unui hotel. M-am temut că

va cere o cameră, dar n-a făcut-o. Cred că i-a fost frică de bărbatul acela de după tejghea care cerea actele cînd voiai să urci sus. Pe urmă ne-am întors cu altă maşină înapoi la Bacău. „Dacă semnezi, în noaptea asta dormi acasă. Dacă nu...” şi ochii îi luciseră ameninţători. „Semnez... i-am spus. Semnez orice... Voiam să mă văd odată în camera mea, între lucrurile mele, cu tata, aşa cum era el... Acum parcă începeam să-l înţeleg cumva. Un bărbat singur cu un copil. A făcut şi el cum l-a tăiat capul. Ce puteam să-i cer ? Cît a mers maşina mi-au trecut o mie de gînduri prin cap. Mi-a venit în minte şi apartamentul lor – al lui Dobrică şi al neves- ti-şi. El – un golan şi ea... Ce poate fi femeia care iubeşte şi ajută un asemenea om ? Locuiau în apartament la bloc nou, în cartierul Narcisa. Apoi, am ajuns. Mi-a zis să mii dau jos şi i-a dat şoferului 100 de lei. Cu celelalte cinci sute, se făceau şase. Dacă cheltuise el atîţia bani, era treabă serioasă. S-a uitat la ceas.

— Mergem spre Procuratură. Să nu te dai în stambă că te-ai ars. Ai băgat la cutiuţă ?

Am dat din cap că da. M-a apucat de mînă şi mergea, dar cu ochii atenţi, în toate părţile.

— Gagii-s la locuri, nu-l lasă ei pe mandea. Unu-i Dobrică !

Pe stradă treceau rar maşini. O Skodă verde alunecă pe lîngă noi, tocmai cînd ne pregăteam să traversăm. în urmă abia se tîra o Dacia boţită. Dobrică îşi pusese mustăţi false şi perucă. Era foarte schimbat. Mă speriam de cîte ori

întorceam capul în direcţia lui. Am ajuns pe trotuar. Hurducîndu-se, Dacia a oprit lîngă bordură şi-am auzit cum se deschide portiera. Apoi totul s-a petrecut ca un fulger. Dobrică s-a încordat, m-a încleştat şi mai tare de mînă, şi-a aruncat cuţitul spre cel care tocmai ieşea din maşină. Ala a tras un foc de pistol în aer şi s-a aruncat cu toată puterea spre Dobrică. Mi-a strigat:

— Fugi. Fugi, Petruţa !

Mi-am tras mina din încleştarea lui Dobrică şi-am luat-o la fugă. La colţul străzii m-a prins în braţe un bărbat înalt, care mi-a spus cu voce calmă :

— Gata. S-a terminat. Linişteşte-te. De acum nu ţi se mai poate întîmpla nimic.

— Dobrică ? ! ?... întrebarea mocnise adînc, fiecare fibră aştepta răspunsul.

— A fost prins. Vrei să-mi spui cum s-au petrecut lucrurile ?

A dat din cap.

— Nu, nu acum. Acum te conduc acasă. Este şi mîine o zi.

Mărturisirea din zori

— Aţi telefonat solicitînd o întrevedere. Luaţi loc, vă rog. Despre ce este vorba ?

Cu un gest larg, ofiţerul indică musafirului fotoliul din faţa biroului.

— Am calitatea oficială de a face verificarea gestiunii Staţiei Autoservice din Piaţa Speranţei.

— Ce vă împiedică să vă duceţi la îndeplinire sarcinile ?

— Acte ca acesta.

Funcţionarul de la Controlul de stat îi întinse un bon de mărimea unei foiţe de ţigară. Ofiţerul descifră pe el unitatea emitentă – un magazin de piese auto şi valoarea : 10.000 lei.

— Ce nu este în regulă cu bonul acesta ?

— Mi s-a părut a fi suspect.

— în ce sens ?

— înainte de a veni la dumneavoastră, am făcut un drum la magazinul la care s-a făcut achiziţionarea pieselor menţionate pe bon.

— Da. Şi ?

— La magazinul din Strada Triumfului s-au eliberat pe baza acestui bon piese în valoare de o sută de lei.

— O sută ?

— Exact. Una sută lei.

— Da. Mai departe ?

— Mai departe cu nu ştiu unde să merg, unde să bal. Îmi apar la verificare bonuri asemănătoare eliberate de magazine de piese auto din Piteşti, Ploieşti, Bucureşti. Eu, ca organ de control, îmi continui verificarea. Există însă aspecte care mă depăşesc.

— Continuaţi-vă munca. Veţi avea tot sprijinul nostru.

— Măcar de aici să fiu sprijinit. Cei din unitate au impresia că vreau să le fac greutăţi cu tot dinadinsul. Mă suspectează de rea credinţă. Acolo, responsabilul se bucură de încredere deplină.

— Vom verifica. Vom lua legătura cu dv. imediat ce vom aveii date noi. O singură recomandare : fiţi atent la actele contabile cu care lucraţi.

— Recomandarea intră în obligaţiunile mele de serviciu.

— M-aţi înţeles greşit. Mă gîndeam la o anume atenţie.

Cei doi bărbaţi se ridicară în picioare aproape în acelaşi timp.

— Vă mulţumesc că m-aţi primit. Bună seara.

— Şi noi că ne-aţi căutat. Apropo. Aţi reţinut cumva numele responsabilului staţiei ?

— Desigur. Mitică Andone.

Uşa se deschise brusc. În spaţiul astfel creat, îşi făcu apariţia capul locotenentului.

„Cînd naiba o să se-nveţe puştiul să intre ca

oamenii ?”

— Toatei lumea la şef. Urgenţă !

Aşa se-întîmpla totdeauna. Pînâ să apuce cineva să-l admonesteze, se iveau lucruri importante şi lecţia de morală pentru mai tîrziu. Se aşezară care pe unde nimeri. Şeful se plimba prin birou cu mîi- nile La spate, fixînd cu atenţie desenul cam decolorat al covorului.

„Umblă la cutiuţă” – gîndi puştiul.

Terminase nu de mult cursurile A. S.-ului. Putea fi luat drept student.

„încă mai zburdă. îi intră lui armata în singe, nici o grijă” – gîndeau colegii. Le era drag tocmai pentru aerul de mînz neobişnuit cu frîul.

— S-a ivit un caz la un Autoservice. Ceea ce ştim cu siguranţă este că bonurile cu care responsabilul a achiziţionat piesele pentru staţie, au fost falsificate. Vreau să ştiu tot ce se poate afla despre acest Mitică Andone. Cine-i mai liber ?

— Eu, să trăiţi !

Răspunsul, aproape se suprapuse peste ultimele silabe ale întrebării.

„I-e teamă să nu şomeze. Vrea să fie peste tot, în toate acţiunile, să nu-i scape cumva cel mare, „unic”. Aşa eram şi noi cîndva. Acum numărăm anii pînă la pensie”.

— Tov. Zapan !

— Da, să trăiţi !

— îl însoţeşti. Vedeţi ce puteţi găsi. În funcţie de asta hotărîm pasul următor. Ne vedem tot aici, mîine, la unsprezece. Sînteţi liberi.

— Momentan, tovarăşii’ director e ocupat.

— Cînd va fi mai liber ?

— De unde pot eu ca să ştiu ? Dînsul are foarte multe pe cap. Răspunde de atîtea secţii, nu ? ?

Grija tăvii cu cafeluţe aburinde, pe care tînăra secretară o ţinea în mîini, fu abandonată pentru o fracţiune de secundă, atît cît să arunce o privire rapidă asupra celor doi solicitatori. Cel tînăr, ei da, cel tînăr merita într-adevăr atenţie. Umeri largi, şolduri înguste, picioare lungi...

— Duduie, se duc naibii cafelele – mormăi Zapan. Ş’-i păcat de caimac.

— Ce te bagi dumneata ? Am eu echilibrul meu – răspunse tînăra ţepoasă, cu vocea cu care „punea la punct”. Numai ochii sclipiră blînzi în direcţia bluzei albastre, un albastru marin, ce se mula pe trupul zvelt, tînăr.

„Să ştii că mînzu’ ăsta îşi dă cămăşile la ajustat. Ale mele de ce-or fi fluturînd ca pînzele de corabie?”

— Putem aştepta !

— Aici ? ! !

Tonul nu lăsa loc nici unui dubiu. Dacă toţi solicitanţii ar aştepta în anticamera directorului, atmosfera ar deveni de nerespirat.

— Cînd am putea reveni cu mai mulţi sorţi de izbîndă ?

întrebarea se adresa spatelui secretarei care, concentrată din nou asupra tăvii, se îndrepta felină spre uşa capitonată. Răspunse fără să se

întoarcă.

— Astăzi în nici un caz. Acum avem şedinţă de lucru, apoi tovarăşii' director pleacă în inspecţie la sector. Mîine merge la Bucureşti la consfătuire. Lipseşte cîteva zile. Aşa că încercaţi dumneavoastră pe lunea cealaltă. Bună ziua.

Ajunsese în sfîrşit la limanul dorit. Ţinînd concentrată tava cu o singură mină, deschise cu cealaltă uşa biroului directorial. O simţeai mîndră de performanţă. Nici o picătură nu păta farfurioarele fragile, din porţelan.

Voci vesele, un rîs tonic, baritonal, năvăliră în anticameră, estompîndu-se imediat. Reacţiile fetei erau de o promptitudine de invidiat.

Privirile celor doi se întîlniră. Ochii mînzului aruncau scîntei. Deschise gura, dar n-apucă să-şi rostească indignarea. Eliberată de răspunderea ce-i apăsase sufletul, mişcîndu-şi insinuant şoldurile înguste, tînăra le răsări în faţă.

— Dumneavoastră n-auziţi cînd vă vorbeşte omul ?

Mînzul închise gura dar îşi duse rapid degetele spre buzunarul din spate al pantalonilor. Era prea tîrziu. Sub ochii măriţi de uimire ai fetei se plimba cu satisfacţie o legitimaţie.

— Anunţaţi-l pe tov. director că-l aşteptăm.

— Imediat. Scuzaţi, imediat.

Metamorfoza-, subită, îl încîntă chiar şi pe maior. „Doamne, ce tineri sînt ! Dar el n-avea voie. E o greşeală" – mai apucă să gîndească şi uşa se dădu de perete, deschizîndu-se larg. Din siguranţa de adineauri, nici urmă. Tînăra le făcea

loc să intre. Roşise intens.

— Tovarăşul director vă aşteaptă !

Ieşi repede, închizând brusc uşa grea care se izbi zgomotos. ,,Pentru ea, ziua de azi e un eşec total” – gîndi maiorul. îl fură pe locotenent cu coada ochiului. Era sigur că satisfacţia ,,punerii la punct” i se putea citi în voie pe figură.

Masivă, construită fără economie, cu bazin generos şi picioare zdravene, asemeni unor piloni de pod, femeia ocolea cu măiestrie mobilele greoaie, ca o corabie bine manevrată printre stînci. Realizînd imaginea, locotenentul se amuza aşteptînd cu nerăbdare impactul.

— M-a lăsat, domnule dragă, m-a lăsat şi s-a dus, că nu-i mai plăcea la ţară. I se acrise să facă pe morarii, i se acrise de noroaie şi de zăduh, vroia, oraş, baie şi calorifer, asta vroia 1

Casa mare, camera de zi făcută din destul, covoarele, mobila de sufragerie, dormitorul ce se întrezărea prin uşa deschisă, lăsau să se înţeleagă că, dacă ar fi vrut, pentru Mitică Andone baia n-ar fi fost o problemă.

— Oraş înseamnă şi restaurante, dom’le, şi hoteluri şi d-alea, cum le zice acuma... pipiţe. Da. Şi el se nărăvise la trai bun şi la sînge tînăr.

— Nici aici n-o ducea rău. O ducea chiar foarte bine, dacă mă uit în jur. Să laşi o aşa gospodină...

N-apucă să termine. Nimerise la ţintă.

— Gospodină ? Ce să facă el c-o gospodină ? Că el vroia d-alea sulemenite şi manichiurate. Da[1] ce, o casă ca asta cu manichiură se ţine ? Şi-un bărbat ca el, cu pretenţii... Că eu numai de asta am fost bună, cit am fost. Găteşte aia, spală ailaltă, pune-te masă, strînge-te masă...

— Măcar nu v-a lăsat în drum...

— Asta mai lipsea ! Să mă lase pe drumuri, c-apoi, îl îmbrăcam în costum cu dungi, de stătea la răcoare toată viata.

— De ce, doamnă ?

în aceeaşi clipă ştiu că greşise. Alta era întrebarea. Altfel trebuia condusă discuţia. Acum gata. Trăsese fără să vrea semnalul de alarmă. Femeia se închise în sine şi, peste indignarea clocotind în pieptul generos, prudenţa aruncă răceala indiferenţei.

— Ei, şi dumneata. Vorbe spuse la mînie. Nu ştii cum îi ? Mi-a lăsat, c-am muncit ca o roabă şi aveam martor un sat întreg. N-a avut încotro. M-a părăsit, da' măcar a plecat c-o valiză. Aşa a plecat. Nu şi-a găsit proasta.

Era satisfacţia, singura şi ultima, era mîngîicrea femeii părăsite, mîngîiere de circumstanţă pentru că, se simţea, ar fi dat tot căsoiul ăla, tot ce era în el, s-o poată lua de la capăt cu bărbatul alături.

Ca s-o domolească, el îi lăsase tot. Tot ce strînsese în ani buni de muncă. De muncă nu totdeauna cinstită, fiindcă ceea ce era acolo întrecea cu mult venitul unui mecanic de moară cu patru clase primare. Ea ştiuse, II avea la mînă. El plecase cu mîinile goale plătindu-şi astfel libertatea şi tăcerea.

Soneria ţîrîi prelung, reverberîndu-şi sunetul în spatele uşii masive de stejar. Cîteva trepte

duceau spre intrarea cochetă, căreia palisada scării şi copertina de deasupra intrării îi adăugau un aer de bunăstare. Cu mina pe butonul soneriei, insistînd, locotenentul. în josul scărilor, tamponîndu-şi începutul de chelie cu o uriaşă batistă în carouri – maiorul. Amîndoi în civil, păreau tatăl cu fiul venit să dea examen în dulce tîrg, Cînd zgomotul paşilor dinapoia uşii deveni distinct, maiorul începu să urce agale treptele vilei.

în uşa – deschisă cu nervozitate, – apăru o femeie nici foarte înaltă, nici foarte suplă, nici foarte tînără. Cei aproximativ 35 de ani şi-i purta cu deplina conştiinţă a feminităţii împlinite, fără complexe, fără încercări inutile de a-i ascunde. Ţinuta maiestuoasă, uşor distantă, fără a fi severă cu ostentaţie, ceva în linia capului, îi dădea un aer greu abordabil. Dezlînate de căldura de afară impresiile maiorului erau exacte. „Se uită ca viţelul la poartă nouă” gîndi privind spre locotenentul care, pierduse mult, dacă nu tot aplombul pe care-l afişase de dimineaţă, în anticamera directorului Cooperativei Prestaţiunea.

„încă nu ştie cu ce se mănîncă aşa ceva. Tacîmul pentru peşte, băiatule”. Surprinse privirea întrebătoare şi uşor panicată şi atunci ceva tresări adînc în el, SCoţîndu-l definitiv din toropeala clipei. Pentru o fracţiune de secundă crezuse că şi-a rostit gîndul cu glas tare. „M-am ramolit, ce mai !”

— Bună ziua. Am dori să vorbim cu tovarăşa Amelia Rozescu.

— Amélie Rozescu – veni precizarea. Eu sînt. în ce problemă, vă rog ?

— V-am rămîne recunoscători dacă aţi avea bunătatea să ne anunţaţi domnului Mitică.

— A !... Pe Mitică îl căutaţi ? Trebuia să-mi imaginez ! Nu-i acasă – şi dădu să închidă uşa. Mai aproape, şi cu reacţii mai prompte, locotenentul puse mîna pe clanţă.

— Domnule !

Tonul, mimica, nimic: din ţinuta deodată rigidă a femeii nu lăsa vreo urmă de dubiu. Era cu adevărat contrariată.

— Şi doar i-am spus să nu mă amestece pe mine şi casa mea, în afacerile lui.

— E urgent, doamnă, sărut mîinile, altfel nu v-am fi deranjat. Nu-l putem aştepta ?

— Aici ? ! ?

Maiorul prinse protector braţul tînărului care se şi îndreptase spre buzunarul cămăşii. Ştia încă de dimineaţă că „mînzul” ţine acolo un carton a cărui vedere declanşează alergii. Femeia îi cîntărea încă, ezitînd. Şi, cum tot nu trăda nici un secret, se hotărî :

— Mitică e plecat la Timişoara. Participă la un rally. Nu ştiu exact cînd se întoarce... Trei-patru zile... Aveţi ceva special să-i transmit ?

— Nu, doamnă, sărut mîna, mulţumim. Revenim noi, personal, sau cu un telefon. Ne iertaţi de deranj...

în timp ce urca pe trupul zvelt, pînă la coama bogată şi rebelă, imperceptibilă, o lumină îndulci privirea femeii.

— Poate serviţi o cafea ? spuse din nou ezitînd şi în aceeaşi clipă lumina dispăru. îi părea deja rău.

Numai ochii tînărului reuşiră să exprime acceptul. De vorbit, vorbi cel mai în vîrstă.

— V-am deranjat şi aşa prea mult. O să revenim. Sărut mîinile.

— Săru’ mîna – mormăi şi celălalt.

Uşa se închise aruneînd parcă înspre stradă toată căldura de miez de vară, oprind afară, în spatele ei, răcori la care-ţi făcea bine să te gîndeşti.

— De ce n-aţi vrut să intrăm ? se burzului locotenentul, ţinînd umbra castanilor în timp ce urcau alături strada largă, în pantă dulce.

— Să intrăm ca să ce ? Sâ-i bei cafeaua şi să-ţi facă ochi dulci ?

— Aruncam şi noi o privire...

— Deocamdată important e să nu-i alertăm. Ce puteam vedea acolo, ne poate povesti sectoristul. Şi pentru că tot arzi de nerăbdare să afli, te duci, îl cauţi, vezi ce şi cum şi vii să raportezi. Eu merg la sediu să văd ce-i cu rally-ul ăsta. Nu-mi prea place figura.

Se aflau de mai bine de jumătate de oră într-un birou al serviciului economic. încet-încet, portretul omului de care se ocupau începea să se contureze.

— A fost mecanic la moara din C. mai mulţi ani. A comis o serie de nereguli în gestiunea pe care o avea ca morar, şi-a dat seama că va fi prins şi a renunţat la tot. Nevastă-sa îl avea la

mînă. Dovezile împotriva lui n-au fost concludente. A venit la Iaşi fără nici o obligaţie matrimonială, dornic de petreceri, de aventuri galante, şi, evident, de bani. Deşi are numai 4 clase este încadrat mecanic la staţia Autoservice, iar la pensionarea fostului şef al staţiei numit în acest post, cu puteri depline şi încredere totală – aş zice oarbă – din partea conducerii cooperativei. Nimeni nu le poate clinti această impresie. Descurcăreţ, asigură aprovizionarea staţiei cu piese deficitare. Treaba merge şnur, toată lumea e mulţumită. Controalele anterioare n-au relevat nici o lipsă. Abia acum s-a observat şmecheria...

— N-au merceolog, acolo, la staţie ?

— Au. Plătit special să facă aprovizionarea. Andone însă se ocupă personal de asta.

— încâlcind legea.

— Desigur. Cumul de funcţii. Lor nu li se pare însă grav, atîta timp cit lucrurile merg bine şi lumea e mulţumită.

— Ce-ai aflat, mînzule ?

— Să trăiţi, permiteţi să raportez !

— Raportează, da’ scurt !

— Scurt, să trăiţi ! Vila a fost cumpărată de curînd, dar e pe numele d'oamnei Amélie. Una peste alta, casa vreo 200.000, ce-i în casă, tot pe-atîta... Pe numele lui nu există decît un Mercedes...

— Parcă am zis scurt ! se încruntă cu falsă severitate şeful.

— Scurt, să trăiţi : vilă, maşină, chefuri, dame...

— Bani ?

— Pînă acum ar ieşi vreo 500.000.

Maiorul Zapan îşi exprimă surpriza printr-un şuer prelung. Chiar dacă nu mai aducea cu fluieratul de odinioară, tot se jenă. „M-am ramolit, e sigur. Cum dracu mi-a scăpat ?”

— Se pare că tinereţea e molipsitoare.

„Pe recepţie şefu” – gîndi locotenentul. Din cauza încordării uitase să-i mai fie cald. Telefonul sună puternic în liniştea marcată de bîzîitul monoton al unui simulacru de ventilator.

— Alo ? Da. La telefon. Da... Cum ? ! Da... înţeleg... înţeleg... da... da... Vă mulţumesc. Vă rugăm să ne ţineţi în continuare la curent. Bună ziua.

Maiorul şi locotenentul aşteptau. Şeful puse mîna pe receptorul de alături.

— Alo ? Vă rog să mă anunţaţi la tovarăşul comandant. Mă poate primi imediat ? Mulţumesc.

Lăsă jos receptorul, străbătu camera cu paşi mari şi abia în uşă se întoarse către cei doi.

— Expertul ne-a anunţat că suma sustrasă pînă acum se ridică la aproximativ 900.000 de lei. Rămîneţi aici, mă întorc.

• •

„Şi balul a început. Pe de o parte aflasem că era în joc un milion de lei, iar pe de alta, că rally-ul la care urma să participe domnu’ Mitică avea să depăşească graniţele ţării, intrînd pe o porţiune a traseului în Iugoslavia. Boşul nostru a luat legătura cu boşul de la Timişoara şi

urmărirea s-a declanşat. Urgenţă maximă. Timişoara confirmă traseul rally-ului, faptul că nea Mitică figura pe listele oficiale, că fusese noaptea trecută la ei, se cazase la hotel, dar la cursă n-a luat parte, în cameră nu e, la bar nu, la restaurant nu, a dispărut. Şi el şi coechipierul cu care venise din Iaşi.

La recepţia hotelului le-a fost lăsat un mesaj inofensiv la prima vedere, fitil aprins sub lada cu dinamită, pentru noi : „Telefonează de urgenţă la Iaşi”. Recepţionerul se jură că nu i-a predat biletul şi totuşi Mitică nu apare. Ceva însă s-a mişcat. Cineva a strigat ori a călcat greşit şi piatra scăpata de sub picior a provocat avalanşa. E încă la început, abia a pornit să se urnească stîncăria, dar nu mai există întoarcere. Totul este ca eşafodajul să devină capcană, o capcană eficientă pentru vinovat.

Din – toată povestea asta eu personal m-ain ales c-un week-end la Timişoara. M-a trimis şefu' pachet, să mai schimb aerul, că altceva n-am mai avut ce adulmeca. Ba, să nu mint, ceva-ceva tot am adus. Cînd am ajuns eu însă, pasărea plecase. Nu mi-a mai rămas decît să iau interviuri. Ştiţi, desigur, de la televiziune cum vine treaba asta. Se iau două personaje, unul stă cu spatele spre camera de luat vederi (dacă e bărbat) sau cu faţa (dacă e sora Evei) şi ăsta, adică primul personaj spune celui de-al doilea-

— Noi ştim cum vă cheamă, dar vă rugăm să vă prezentaţi pentru telespectatori. Deci : numele dumneavoastră ?

• • • • •

— Vîrsta ?

— Unde lucraţi ?

— Ce ne puteţi spune despre seara zilei de 24 iulie ?

La toate aceste întrebări, puse de mine, evident, cu mai puţin talent, mi-a răspuns un tip scund, slab, negricios, rostogolind nişte ochi neliniştiţi, dar mai ales caracteristici, în toate direcţiile posibile. Acum, fie că făcea pe vedeta, fie că încerca să descopere locul pe unde ar fi putut să se volatilizeze cu mai mari şanse de reuşită. Eu însă am întors spatele uşii de la intrarea în sala de recepţie a motelului, în aşa fel, încît să mi se vadă bine carura atletică. Fiecare meserie cu farmecul, dar şi cu trucurile sale.

Am aflat astfel, fără nici un fel de dificultate, că, în noaptea de care mă interesam, ieşenii noştri poposiră acolo, că nu erau singuri, ci însoţiţi de două domnişoare, ei da, domnişoare, în jur de 18 ani. Că s-a băut, s-a mîncat şi iar s-a băut, numai scumpe- turi şi delicatese, că „babacii nu se uitau la piţule, mă iertaţi, pardon, domnu' ofiţer şi tovarăşe locoti- nent, s-a băut la restaurant, s-a luat băutură şi sus, în camere, unde urcară cu toţii...”

— Mai departe, puiule ?

— Mai departe, nemica. A doua zi dimineaţă s-

au suit în maşină – numai bărbaţii – aici interlocutorul meu a ridicat un deget în sus, plin de respect pentru reintrarea lucrurilor în normal – şi gata. Maşina nu s-a mai văzut. Fetele au luat-o încet spre oraş.

Asta e tot ce-am făcut eu în plimbarea de agrement laşi-Timişoara, dar nu tot ce trebuia făcut. Aveam să aflu foarte curînd şi tot atît de curînd aveam să roşesc intens. Interlocutorul meu a fost la înălţime, mai ales după ce l-am asigurat că nu sînt de la economic, ci de la judiciar. Cînd i-am spus asta, m-a lăsat chiar să înţeleg că ar vrea să devenim prieteni. El da, el a fost la înălţime. Dar eu ? Vedeţi că aveam dreptate cînd vorbeam de talent ? Cînd negriciosul mi-a comunicat propoziţia banală „Maşina nu s-a mai văzut”, eu, dacă eram reporter, aş fi întrebat : „Ce maşină ?” Or cum nu sînt reporter, ci miliţian, n-am făcut-o. N-am făcut-o pentru că ştiam încă de acasă că nea Mitică are Mercedes. Da. Ştiam. Şi ce dacă ştiam ? Ce, nu puteam să întreb ? Măcar aşa, să-i dau omului o satisfacţie, că are spirit de observaţie şi memorie. N-am întrebat şi-am roşit. Nu atunci, ci imediat ce-am ajuns înapoi şi-am aflat că, aşteptînd colegii mei la intrarea în oraş un Mer- cedes, n-au făcut nici o brînză şi nea Mitică le-a trecut pe sub nas într-o Dacia 1300, maşina cu care trebuia să participe la rally.

Cam ăsta a fost aportul meu neprecupeţit la rezolvarea unuia dintre cazurile „grase” ale serviciului nostru. Asta şi multe dosare, calcule, acte, cifre, cifre cu mereu mai multe zerouri în coadă şi cu minus înainte.”

„Sînt pe urmele tale. Au blocat documentele”.

A fost semnalul de alarmă. Avertismentul II primise cînd, revenind în cameră pentru un fleac – să-şi schimbe puloverul bej cu altul maro, mai „asortat” cursei ce-l aştepta, telefonul sunase pe neaşteptate, el îl ridicase dintr-un gest reflex, dintr-o obişnuinţă îndelung exersată.

Recepţionase mesajul, realizase pericolul. Hotă- rîrea o luase în acelaşi moment. înapoi, înapoi la Iaşi să vadă ce mai este de făcut, ce se mai poate salva...

Coechipierul fusese surprins de hotărîre, contrariat chiar, dar, în momentul acela n-avea nici răbdare nici timp să-i explice. I-a anunţat vestea sec, ca pe o hotărîre oarecare, şi-au plecat în aceeaşi dimineaţă înapoi. Lungul drum al nesiguranţei şi îndoielii. Numai el ştia asta. Numai el. Era şi nu era îngrijorat. Işi spunea mereu că lucrase corect, că n-aveau cum ajunge la fir, că ştersese cu înde- mînare şi prevedere urmele. Şi fără probe... Pentru rally-ul ratat oferise coechipierului, şi-şi oferise sieşi, un festin împărătesc. Mîncare bună, băutură fină, companie mai mult decît agreabilă. Plătise cu nonşalantă, se obişnuise cu asta, scotea sutele cu o anume detaşare, cu o indiferenţă care în accepţia lui echivala cu „nobleţea”. Aşa-i plăcea lui să-şi imagineze gestul seniorial al stăpînului. Şi voia să dispună, atunci cînd plătea, de servicii complete şi ireproşabile.

După seara şi noaptea petrecute cu tot tacîmul

la Tîrgu Secuiesc, pornesc în zori spre Iaşi. Unul dintre pasagerii maşinii, mahmur şi nedezmeticit încă, moţăia pe „locul mortului”. Celălalt, la volan, părea a nu fi consumat decît cel mult pepsi-cola.

Cine-a spus că noaptea este cel mai bun sfetnic, se înşală. Dimineaţa da, dimineaţa este într-adevăr • un consilier, şi încă unul necruţător. Lucrurile apar nu numai în lumina lor reală, dar la proporţiile lor reale, ceea ce este cu adevărat important. Nea Mitică începe să acţioneze sub imperiul fricii, al derutei, al panicii.

Conduce mai ceva ca la rally şi seara intrau deja în Iaşi, fără a fi reperaţi. Pur şi simplu, panicat, primul lui gînd este să vină acasă. Da, acasă, dar unde „acasă” ? Abia acum realizează că pentru el, pentru cel care deturnase spre propriul buzunar peste un milion de lei, nu există *acasă.* Abandonează maşina. Şi ea i se pare nesigură. Face autostopul pînă într-un sat din apropiere, se urcă apoi în tren şi coboară în D., unde avea o cunoştinţă pe uşa căreia înaintea numelui stătea scris „Av.” Pesemne că, în situaţia dată, cunoştinţele de specialitate ale avocatului în cauză nu-i mai pot fi cu nimic de folos, fiindcă se reîntoarce la Iaşi, în aceeaşi noapte.

Este reţinut în apropierea vilei în care nu avusese curajul să pătrundă, acum, cînd se vedea descoperit, încolţit, rămas singur, fără prietenii şi fără iubirile ce-l înconjuraseră atît timp cît sutele foşneau ademenitor, iar el era dispus să nu facă economie.

Zori cenuşii, oră de somn greu, dinaintea trezirii. Patru dimineaţa. Un om gîrbovit, cu umerii căzuţi, mişcîndu-şi anevoie un picior înaintea celuilalt, un mers şovăelnic, fără ţintă, fără speranţă, un mers care nu duce nicăieri.

— Bună dimineaţa, domnu' Mitică.

Tace. Nu răspunde la salut. Se pare că nici nu l-a recepţionat. Ba nu. A realizat momentul în întreaga lui gravitate. N-a răspuns numai pentru că acum, în această clipă, nu politeţurile sînt lucrul care-l preocupă.

— Sînt al dumneavoastră. E bine că aţi venit. Eu, acuma, mergeam să-mi termin zilele. Aşa, poate mai am o şansă.

Nea Mitică n-a avut puterea să-şi acorde şansa la care se referise. Fusese doar aşa, o figură de stil. O simplă figură de stil. Cred şi acum, după ce povestea s-a încheiat, că Nea Mitică ăsta făcea parte din familia celor ce nu se lasă înfrînţi. Dacă şi-ar fi canalizat energia în alte direcţii, ar fi avut de cîştigat şi el, şi societatea. Aşa...

Balul a început imediat ce-am ajuns la sediu. Aveam dovezile : bonurile falsificate de chiar mîna şefului staţiei, Mitică Andone. N-a încercat să nege, cum ne aşteptam. A recunoscut cu francheţe, cu seninătate şi chiar cu anume... cum să-i spun... da, chiar cu anume mîndrie că opera îi aparţine. Mai să nu ne credem urechilor. Personal, mă şi vedeam mîncînd felul unu, doi şi trei pregătite de mama şi ţinute pe aragaz, la foc mic, să le găsesc calde, eu fiind mereu pe fugă şi

mereu în lipsă de timp. Iar apoi, adică după felul trei, îmi propusesem un somn straşnic, să-mi scot pîrleala cu Timişoara, cu Tîrgu Secuiesc şi cu perdaful şefului. Dar cum, din păcate, numai unele proverbe se dovedesc inactuale, la mine s-a nimerit tocmai acela cu socoteala de-acasă ce nu se potrivea cu cea din tîrg... Şi asta, fiindcă, după ce-a recunoscut chestia cu falsurile, Nea Mitică a declarat tot la fel de senin că treaba asta o făcea numai aşa, pentru a justifica scriptic şi valoric piesele pe care şi le procura şi el cum putea, piese deficitare pe piaţă şi de negăsit la magazinele de specialitate.

„Şopîrla” cu justificatul scriptic şi valoric mergea. Gestiunea lui nea Mitică era la fix. La leu. La bănuţ. De unde însă piesele ? De unde lua el piesele cu a căror valoare încărca bonurile pe care le descoperise controlul recent efectuat ? De unde, de unde, de unde ? ! ?

Şi, uite aşa, cum cu răbdarea treci marea, reuşim şi noi să marcăm primul punct.

— De la Piteşti.

— De unde anume de la Piteşti ?

— De la Gogu.

— Cine e Gogu ăsta şi de unde are Gogu piese ?

— Nu ştiu cine e. Nu-l cunosc.

Fusese prea frumos. Cineva spunea că orice minune ţine trei zile. Nici chestia asta nu se verifică. La noi n-a ţinut nici trei ore. Am înţeles imediat

că va trebui de făcut un drum la Piteşti. Acum, nu că mă laud, dar cred că eu am înţeles primul. Şi asta pentru că încă-mi cînta cineva insinuant în creier : te-duc, te-duc ; te-duc, te-duc... Aşa că nici măcar meritul inteligenţei ori perspicacităţii mele proverbiale rezultă că n-a fost, ci pur şi simplu meritul căilor ferate, dacă e să spunem adevărul gol-goluţ şi pînă la capăt.

— Nu ştiu cine e. Nu ştiu unde locuieşte. Nu ştiu de unde are piesele...

Frumoasă perspectivă. Mă şi vedeam în Piteşti, încercînd să dau de Gogu care vinde piese auto. Că doar nu le-o vinde la colţ de stradă ca pe seminţe. M-am speriat degeaba. Nu mă lasă şefu' pe mine aşa, de izbelişte. Şi iar :

— Unde l-ai cunoscut ? Că undeva trebuia să faci cunoştinţă cu el, nu ?

— L-am cunoscut la întreprinderea de autoturisme. Acolo l-am cunoscut. Mersesem să iau nişte piese prin virament. Erau puţine, dar bune şi alea. Ne mai cîrpeam şi noi.

— Şi?

— Şi cînd am luat piesele, Gogu m-a întrebat dacă-mi ajung şi dacă nu vreau mai multe...

— Fără repartiţie ?

— Fără. A zis că n-are nevoie de acte, că el cerea numai banii. Am rămas înţeleşi să mă duo direct la el.

„Gata," m-am gîndit, „îl avem pe Gogu". Aveam pe dracu.

— Unde vă întîlneaţi ?

— în locuri ferite, în afara oraşului. Pe la bufete săteşti, la campinguri, la moteluri. Eu

ajungeam

mai înainte şi lăsam port-bagajul descuiat. Venea şi Gogu şi trăgea maşina lingă a mea. Trecea marfa din port-bagajul lui într-al meu şi gata, intra în crîşmă. Eu îl aşteptam cu ceva tare. Ne tocmeam, apoi fiecare-şi vedea de drum. Eu cu piesele, Gogu cu banii.

Pînă aici, mai mult decît clar. Regula întocmirii decontului prevedea ataşarea actelor de bază cu care s-a făcut procurarea materialelor, nota de în- trare-recepţie în magazie, totalul de cheltuieli. Pentru că nu avea cum să prezinte astfel de acte, nea Mitică achiziţiona piese cu valoare mică de la diverse magazine de specialitate din Bucureşti, Piteşti, Iaşi etc., urmînd ca el să completeze atît suma înscrisă pe bon, cit şi rîndurile rămase libere. Clar, clar, dar cine-i Gogu :

— Măi, nea Mitică, ne cam plimbi. Gogu ăsta parcă-i o minune.

Halt, că s-a înfuriat şefu. Prind momentul şi sar şi eu cu gura :

— Te-a vizitat Gogu vreodată la Iaşi ?

— Da.

— Tu ai fost la el la Piteşti ?

Ne completam de minune.

— Da.

— Cum îl cheamă ?

— Gogu.

— Lasă asta. Numele de familie.

— Nu-l ştiu. Nu l-am reţinut.

— Dar, cînd ai fost la el acasă, n-ai reţinut nici un amănunt ? Casa ? Strada ?

— Nu. N-am neţinut, că noi ne întîlneam pe la bufete şi abia după ce ne săturam de crîşmă mer-

geam la el. De cîte ori m-am dus, eram băut. N-am reţinut amănunte.

Iar mi-a sclipit un bec.

— Dar cînd vă întîlneaţi pentru piese spuneai că venea cu maşina.

— Da.

— Ai văzut-o ?

— Da. Sigur.

— Ce număr avea ?

Nici nu mă uitam în direcţia şefului. Simţeam că mă priveşte admirativ.

— Nu ştiu. N-am reţinut numărul, că nu m-a interesat.

Şi uite-aşa am făcut toată noaptea duşuri scoţiene. Se înnoptase bine cînd l-am trimis la arest. Nici tu felul întîi, nici al doilea. Cit despre desert... De fapt nici nu-mi mai era gîndul la ele. Nu vedeam în faţa ochilor decît o mare, o imensă pernă albă...

Uniformele incitau curiozitatea muncitorilor şi una-două îşi „făceau drum” prin biroul în care fuseseră inivitaţi. Vestea se transmisese din om în om, cu repeziciune uimitoare. în ochii tuturor ei erau „ăi de l-au priponit pe Mitică”. Dintre calităţi şi defecte se pare că cea care primează rămîne totuşi curiozitatea, mai ales cînd subiectul stîrneşte reacţii atît de diverse. Nea Mitică nu avusese prieteni printre angajaţii secţiei. Cei de aici erau „subalternii săi” şi-i trata ca atare. Nici părere de rău, dar nici satisfacţie

nu citeai pe feţele oamenilor în halate de lucru pătate cu ulei, mirosind a lacuri şi vopsele, încercînd să-şi şteargă mîinile pe lavete de bumbac, informe ghemotoace îmbibate de unsori.

Odată curiozitatea satisfăcută, se reîntorceau la piuliţa ce urma a fi strînsă, la motorul care nu bătea cum trebuie, la pistolul de vopsit, la ciocanul de îndreptat tăblăria... Treaba însă nu mai mergea ca înainte, şi, împotriva voinţei lor, priveau mereu spre uşa pe care intra cîte un coleg ca să iasă nu peste multă vreme. Aveau în priviri o anumită nerăbdare, parcă s-ar fi aşteptat la schimbare esenţială. în imediata lor apropiere se întâmpla ceva, soarta unui om era în cumpăna binelui şi răului, simţeau că sub ochii lor balanţa se va înclina ară- tînd adevărul şi asta le dădea un neastîmpăr, o febră aparte. Lucrurile se petrecuseră lîngă ei, în întreprinderea lor. Ei închiseseră ochii, se făcuseră că nu observă, că nu înţeleg, îşi spuseseră „nu e treaba mea, eu îmi văd de şaibă, leafa să iasă şi să mă lase şefu’ să-mi văd de pîinea mea...”

Dar vine o zi cînd, chiar nefiind tu cel în cauză, tot nu-ţi este uşor şi nici la îndemînă să recunoşti că matrapazlîcurile se făceau sub ochii tăi, alături de tine, în întreprinderea ta, iar tu ai tăcut şi-ai fost, fie şi numai prin tăcerea ta, părtaş acelei mîrşăvii.

Era bătrîn, mai bătrîn decît ar fi fost normal să arate pentru cei cîţiva ani pe care-i mai avea pînă la pensie. Apucase ucenicie grea, făcuse războiul, crescuse copii...

La început au fost întrebările de rutină : Numele, prenumele, de cînd îl cunoaşte pe şeful staţiei, ce ştie despre el...

— De Mitică mă-ntrebaţi ? Mare potlogar Mitică ăsta, domnule !

— La ce vă referiţi ?

— A învîrtit multe parale. Foarte multe. Trăia pe picior mare. în staţie tăia şi spînzura.

— Eraţi prieteni ?

— Prieten cu unu ca el ?

— Poate nu vă dorea el prietenia.

— Ba mi-o dorea. Şi voia să mă cîştige. Da' nu m-am vîndut.

— Atunci de unde ştiţi cîţi bani avea ?

— Da' vila ? Da' maşina ?

— Pe numele lui nu figurează nici o vilă. Maşina a luat-o veche şi-a reparat-o. Doar e în meserie...

— Da' banii pe care-i trimeteam eu la Piteşti ? Mandate cu sume mari, chiar foarte mari.

— Poate trimitea unor rude.

— Ce rude, ce rude-? Cu rudele-ţi fixezi întîlniri pe la moteluri ? Că-l suna şi ăla destul de des şi stabileau unde să se vadă.

— Care ăla ?

— Ala. Postolache din Piteşti. Cu el învîrtea Mitică ce-nvîrtea, că prea se căutau ca ziua cu noaptea...

Sus, deasupra tîmplei, o arteră pulsa ritmic. Se enervase.

♦ •

Mai găsisem un fir. Altul. Ghemul nostru parcă era făcut din capete, toate rupte, toate încurcate. Firele erau în mîna lui nea Mitică şi el nu voia să desfacă pumnul, să vedem şi noi ce ţine acolo.

— Dornnu' Mitică, Gogu al dumitale a devenit Postolache.

Merita să-i vezi mutra. Asta m-a răcorit şi de Timişoara şi de tot. Aş fi plecat şi pe jos la Piteşti. Faci muncă de prevenire, alergi după borfaşi, ii prinzi, îi izolezi, da... Ei, asta-i... „dar"-ul ăsta face toţi banii şi meritä tot zbuciumul. Să construieşti clipa cînd, dincolo de tot ce-şi propusese să declare, dincolo de toate jocurile şi nu-urile din lume, vezi c-ai obţinut adevărul.

— De ce nu mi l-ai spus de la început ?

— Ce să-l mai bag şi pe el la apă ?

— Aţi intrat împreună, Mitică. Tu cu Gogu şl Gogu cu tine.

Sincer pînă la capăt nu era nici de data asta nea Mitică. Nu etica potlogarului, nu cavalerismul escrocului îi determinase tăcerea. Eram siguri de asta. Faptele aveau să ne dea dreptate.

Cap de pod în dezlegarea unei vaste infracţiuni care dacă ar fi continuat, ar fi adus prejudicii însemnate statului în favoarea persoanelor implicate, Gogu Postolache era angajat la serviciul de desfacere al întreprinderii de Autoturisme Piteşti. De aici îl şi arestează doi ofiţeri ai Serviciului economio din Miliţia

judeţeană Iaşi.

Postolache propune alt personaj.

— Sînt un păcătos. Un păcătos$_t$ domnule colonel. Mi-au plăcut banii, băutura, femeile. Asta rrri-i soarta.

— Pe dumnealui îl cunoşti ?

— îl cunosc, cum să nu-l cunosc. Nea Mitică, cum să nu te cunosc eu pe dumneata ? !

— Cum ai procedat ca să faci rost de atîtea piese ?

— îmi cream surplusuri. Da. Totdeauna aveam surplusuri.

— Cum procedai ?

— Cînd veneau piese din Franţa, din Belgia, din R.F.G. întocmeam acte false de lipsuri, rebutare pe motivul calităţii. Ştiţi, eu sînt merceolog... La fel procedam şi cu furnizorii interni.

— Nici aşa nu ies toate piesele...

— întocmeam acte fictive, da, întocmeam acte fictive pentru reparaţia parcului auto propriu.

— Cum le scoteaţi pe poarta fabricii ?

— Aveam oamenii mei. Băieţi buni, scoteau un ban şi ei, şi eu...

— Unde ţi le aduceau ?

— La o rudă. Eu le luam de acolo şi le livram celor interesaţi contra cost.

— Altă sursă ?

— Mă împăcăm bine cu şeful de la întreprinderea de Asistenţă tehnică. Şi el avea piese. Pentru testările maşinilor livrate de fabrică,

pentru cele în garanţie. învăţase şi el figura. Surplusurile le plasam.

— Unde ?

— La Bucureşti, la Bacău, Focşani, Galaţi, aici, la dumneavoastră, la Iaşi... Chiar şi la Piteşti...

Nea Gogu povestea cu uşurinţă, cu degajare şi chiar cu anume plăcere. Nouă ni se părea că ascultăm poveşti cu Aii Baba şi cei 40 de hoţi. Că n-au plecat spre I. G. M. Bucureşti decît vreo 20, asta se datora probabil creşterii productivităţii muncii.

De mult nu avusesem un dosar aşa frumos. Şnur mergea. Pe parcursul desfăşurării anchetei apare un nou aspect. O înfloritoare afacere cu antigel. Eroii episodului : mai vechea noastră cunoştinţă, nea Gogu, şi nea Mitică, într-o altă csmpanie.

O nouă filieră se înfiripă şi afacerile prosperă. Plusuri de antigel create în fabrică, sînt sustrase de şeful serviciului desfacere din întreprindere şi valorificate la preţuri de speculă prin intermediul unor staţii Autoservice. Nea Mitică lucrează în stil mare. Cu Gogu începuse abia să intre în mînă. Acum se desăvîrşeşte, îşi creează singur o nouă cale de cîştiguri uşoare şi nemuncite. Oamenii plăteau, se lăsau jecmăniţi, bucuroşi că nu le îngheaţă motorul peste iarnă. Chiar dacă un gînd răzleţ şi nu tocmai catolic îi făcea să se întrebe „da ăsta de unde naiba face rost ?” îl înlăturau repede, gră- bindu-se să profite de „şansa” de a fi găsit ceea ce căutaseră cu

disperare.

O mai mare atenţie faţă de cel ce ne oferă astfel de „posibilităţi” şi de asemenea, aprovizionarea din vremea noastră cu lucruri ce ne sînt indispensabile, ca şi livrarea de către fabricile şi întreprinderile de specialitate de mărfuri către piaţă într-o ritmicitate care să ţină seama de necesităţile ei, ar înlătura, credem, astfel de specimene pe care asemenea ezitări îi ajută să prospere prejudiciind statul şi, sub o formă sau alta, pe fiecare dintre noi.

În lungii ani ai detenţiei, nea Mitică va avea vreme să mediteze la „fisurile” sistemului iniţiat aducător de venituri ilicite. Semnalul de alarmă însă nu-l priveşte numai pe el, ci pe noi toţi, cei care, trăind într-o societate a înaltelor principii morale, ne propunem implicit eradicarea hotărîtă a unor astfel de exemplare.

Un ceas de o construcţie specială

— Nea Tudore, pe dumneata te caută.

Nefiind încă tîrziu, puştimea rămăsese pe baricade, sub privirea bătăios-ocrotitoare a mamelor şi, deopotrivă, sub ochiul patern, vigilent şi receptiv la „program”. Zvelt, bine legat, conştient de aliura sa atletică”, adolescentul ţinea receptorul degajat, aş- teptînd cu răbdare ca „nenea Tudor” să reuşească să ajungă pînă la el trecînd în echilibru precar peste picioarele unor invitaţi, pe lîngă perechea le- gănînd tandreţi uitate, pe sub platoul cu friptură adus triumfal de gazdă în murmurele de admiraţie ale asistenţei.

— Cine-i, Codrine ?

— Cred că de la serviciu. Şi ochii puştiului lu- ciră scurt, imaginînd poveşti palpitante cu gangsteri şi focuri de pistoale întretăiate la colţuri de stradă.

— Vrei să dai muzica mai încet ?

— S-a făcut, nea Tudore !

Cînd fondul sonor se mai linişti, maiorul era deja cu mîna pe clanţă.

— Sărutăm dreapta la doamne şi petrecere tihnită la toată lumea. Voi mai puteţi rămîne – pre- întîmpină el la timp protestele familiei.

— Gata, te-au şi găsit ? Vocea groasă, baritonală, trăda compasiune, dar şi ironie prost mascată.

„Se necăjeşte că iar o las pe Anca singură” gîndi maiorul reperîndu-şi prietenul.

— îi conduci tu pînă acasă, Lică. Cînd termin vin şi eu. Noapte bună la toată lumea şi la bună vedere. Să creşteţi mari şi cuminţi flăcăi şi să vă alegeţi altă meserie.

* •

„învăluirea inamicului” – gîndi soţia.

Pe 28 septembrie 1980, la orele 17, pe cînd se afla în vizită la o familie apropiată, maiorul Zamfir este sesizat că într-o hrubă din apropierea Halei, doi stu- denţi au descoperit îrutîmplător un cadavru. S-a dat ordin să se ia măsuri imediate de împiedicare a accesului persoanelor străine în zonă şi de identificare a victimei. Cercetările încep chiar atunci, noaptea, la lumina proiectoarelor unor maşini de pom- pieri, chemate să ajute la scoaterea apei din hrubă.

— Era un spectacol halucinant – avea să-şi a- mintească mai tîrziu interlocutorul. La gura hrubei, maşinile pompierilor cu farurile aprinse şi proiectoarele îndreptate spre intrare. Deformate de lumina puternică, umbrele oamenilor din echipă căpătau proporţii danteşti. înăuntru, un spectacol sinistru. Victima, desfigurată din cauza loviturilor primite, dar şi

datorită umezelii, avea corpul acoperit cu cărămizi.

Viermii, noroiul, mirosul puternic, pătrunzător, ora înaintată, întunericul sfîşiat de lumina albă, artificială, a reflectoarelor – îţi creau o senzaţie demenţială, grotescă şi morbidă în acelaşi timp.

În mocirla aceea plinii de viermi şi miasme ne-am continuat cercetările pînă în zori, apoi în ziua şi zilele următoare.

După îndelungi consilii, am hotărît transportarea cadavrului pentru autopsie. Aflat într-o avansată stare de putrefacţie, nu mai puteam spera ca cercetarea sa aducă fapte revelatorii. în pofida tuturor greutăţilor întîmpinate, medicii ne-au comunicat : „Victima prezintă lovituri direct cauzatoare de moarte, provenite în urma lovirii cu un corp dur, probabil o bucată de fier, precum şi urme de asfixie, ca rezultat al comprimării traheii cu un lanţ din sîrmă. Moartea s-a produs în urmă cu circa 3 săptămîni. Înainte de moarte, victima a consumat băuturi alcoolice, îmbibaţia alcoolică ajungînd la l,9‰ la analiză ficatul se prezintă parţial distrus”.

întrebarea, marea întrebare, ce se alătura celorlalte, dar care se şi detaşa ca prioritate şi punct de pornire al viitoarelor cercetări : cine este victima ? Actele îi fuseseră sustrase. Cercetările minuţioase la faţa locului, prefirarea fiecărui centimetru de mîl, de noroi, a oricărei probe posibile (nu exista siguranţa că victima a fost suprimată în locul în care a fost descoperită ; putea fi adus aici ulterior), conduc

totuşi la unele rezultate notabile. Se descoperă un sufertaş pentru mîncare (victima era deci încadrată într-un loc de muncă unde masa de prînz era o necesitate), o lingură şi o furculiţă de aluminiu, o pungă de plastic, o bucată de metal de circa 30 centimetri, îndoită la capăt, dinţi, da, nu mă priviţi aşa contrariat, aţi auzit bine, dinţi şi, în cele din urmă, un ceas de o construcţie specială, avînd gravate pe cadran cifrele în relief.

Cercetările ulterioare au stabilit că ceasuri de a- cest tip nu se vînd în mod obişnuit în comerţ. Ele sînt speciale, înseriate, şi aparţin nevăzătorilor sau celor cu vederea mult deficitară. Intr-o asemenea situaţie, identificarea posesorului devenea un lucru de rutină. N-a fost să fie aşa. Mergînd pe fir, am constatat că nevăzătorii schimbă deseori între ei a- ceste obiecte, iar aflarea proprietarului real devenind uneori, dacă nu greoaie, atunci de-a dreptul imposibilă. Mai mult. Foarte solidari, formînd o familie aparte, dintre aceşti handicapaţi nici unul n-a fost declarat dispărut în ultimele trei săptămîni. Au fost verificaţi toţi purtătorii unor asemenea ceasuri. O muncă imensă, singura soluţie la acea oră, care însă nu dădea nici un rezultat.

Din aproape în aproape ajungem totuşi la un nume şi parcă, un slab semnal de alarmă se face auzit. Geta Lazan, surdo-mută, cu vedere deficitară, declară prin intermediar (un profesor căruia îi mulţumim pentru ajutorul şi loialitatea arătate) că ar fi fost în posesia unui asemenea

ceas, dar că i l-ar fi împrumutat fostului ei soţ, actual concubin, în urmă cu aproximativ trei săptămîni, întrucît ceasul acestuia se stricase. De atunci cel în cauză nu se mai prezentase la domiciliu. Continuăm cercetările la locul d£ muncă al sus-numitului. Constatăm cu surprindere, dar şi cu oarecari speranţe, că, într-adevăr, Grosu Anton, sculptor în lemn, salariat al I. A. S. Bucium, nu s-a mai prezentat la serviciu de circa trei săptămîni. Curios rămîne faptul că nimeni, nici conducerea întreprinderii, nici colegii, nici măcar familia (aşa destrămată cum era) nu reclamă dispariţia pe timp destul de îndelungat a persoanei lui Grosu Anton. Dacă avem în vedere marea solidaritate a acestor oameni handicapaţi, putem considera într-adevăr ca pe un lucru ieşit din comun această conspiraţie a tăcerii într-o reală lume a tăcerii.

Aceste date corelate, se trece la executarea unui manechin rabatabil. Recondiţionate, hainele victimei sînt puse pe un manechin care este adus după mărimea îmbrăcăminţii, la datele fizice ale celui căutat. Printr-un trucaj fotografic, locul capului l-a luat fotografia mărită a acestuia, aflată la evidenţa populaţiei. Aveam mai mult decît un portret robot. A- veam imaginea reală a celui care fusese Grosu Anton. Fotografiile astfel realizate aveau să fie de un mare folos atunci cînd am încercat să stimulăm memoria unor martori preţioşi care-l văzuse pentru ultima oară cu peste trei săptămîni în urmă. Fosta soţie recunoaşte ca aparţinîndu-i ceasul, sufertaşul.

Sîntem aproape siguri că identificarea victimei a fost făcută corect. Deci Grosu Anton, surdo-mut, în vîrstă de 34 ani, muncitor la I. A. S. Bucium, sculptor în lemn.

— Cazul acesta cu care şi-ar dori să se confrunte orice criminalist pentru a-şi verifica posibilităţile – ne va spune cu aceeaşi ocazie locotenent colonel Mihai Moldoveanu, unul din criminaliştii de vocaţie – a ridicat dintru început trei mari probleme. Pri- ma era aceea a stabilirii exacte a locului infracţiunii Crima se petrecuse în hrubei, ori victima fusese adusă aici ulterior ? Atunci să ne fi văzut, cu cizme de cauciuc, bălăcindu-se în noroi, prcfirînd fiecare fă- rimă de mîl, în mirosuri greţoase, pestilenţiale, să-ţi blestemi zilele, nu alta ! Pînă şi pompierii, învăţaţi cu primejdia, cu dificultăţile, ne priveau cu sinceră compasiune. S-au găsit, în schimb, suficiente argumente pentru localizarea infracţiunii. Fiecare o- biect eici o victorie. Au apărut pe rînd, sticla ceasului „Raketa” pentru nevăzători, ranga (presupus armă a crimei), o pungă de plastic, un sufertaş pentru mîncare, dinţi. Victima avea şi lucrări dentare. Nu acelea au căzut, ci dantura sănătoasă, proprie. Con- cluzia nu poate fi decît una singură : dantura şi-a pierdut-o în urma unei loviri active, acolo, pe locul unde a fost descoperit.

O a doua problemă, la fel de importantă, a fost identificarea victimei. Ne-a ajutat imens ceasul, de construcţie neobişnuită, destinat nevăzătorilor. Ur- mînd acest fir s-a realizat identificarea.

Ne-am confruntat, în acest caz, cu imensa dificultate a cercetărilor la faţa locului. Deşi izolat imediat, perimetrul infracţiunii era un loc foarte frecventat. A fost „luată Ia mină” toată aria Halei. Vă puteţi imagina ce înseamnă asta. A fost cercetat criminalistic fiecare bilet de autobuz ori tramvai, fiecare sticlă. S-au ridicat sute de amprente, care apoi au fost comparate, trecute prin filtru.

Două bilete de autobuz marcate cu două zile înaintea găsirii cadavrului ne îndrumă pe ruta Roz- nov-Piatra Neamţ, O munca imensă, făcută în paralel, de oameni de meserie, sporind ca, de undeva, din tot acest amalgam, să apară capătul firului. A- cest capăt de fir a fost ceasul pentru nevăzători.

— Pătrunsesem – reînnoadă povestirea maiorul Zamfir –, fără voia noastră, într-o lume stranie, în care gesturi şi semne luau locul cuvîntului. O lume a revoltelor şi durerilor mute, o lume ce se apăra în felul ci în faţa încercării noastre de a-i pătrunde resorturile intime. Şi era cu atît mai necesar să trecem dincolo de bariera ce se ridica în faţa noastră la fiece pas, cu cit, după îndelungi şi furtunoase dezbateri, căzusem cu toţii de acord că asasinul trebuia căutat în cercul de relaţii al victimei.

S-a trecut la stabilirea acestui cerc. O primă şi esenţială concluzie : în ziua morţii sale, victima a fost la serviciu. Aici a intervenit acel ceva care i-a deturnat întreaga existenţă, care i-a pricinuit moartea.

încercăm cu răbdare să refacem filmul acestei

ultime zile din viata lui Anton Grosu.

Discutăm cu colegii de serviciu, ne interesăm de persoanele care-l cunosc mai îndeaproape. Avînd o reală îndemînare, Grosu era solicitat peste tot, avea lucrări şi comenzi numeroase. Sculpta pridvoare de casă, încrusta butoaie. Ajungem la paznicul I. A. S. -ului care-şi aminteşte că, în urmă cu trei săptămîni, Grosu a plecat de la fermă însoţit de un bărbat şi o femeie. îi prezentăm fotografia fostei soţii. Paznicul neagă. Nu, nu aceasta era femeia care-l însoţea. încotro au luat-o ? Spre hanul Trei Sarmale. La Trei Sarmale Grosu e cunoscut drept client vechi şi de nădejde. Derulînd eu migală firul amintirilor ospătarilor de aici, atenţi nici să nu se rupă, dar nici să nu ne apară deformat, întrezărim o lumină. Unul din ospătari îşi aminteşte că, într-adevăr, cam în urmă cu trei săptămîni, l-a văzut pe Grosu pentru ultima dată. A cumpărat bere şi pentru că nu erau locuri la mese s-au retras să le consume pe spaţiul verde. Cine s-au retras ? Grosu, împreună cu bărbatul şi femeia care-l însoţeau. Era o situaţie asemănătoare cu imaginea pe care ţi-o dau oglinzile deformate. Cum prindeam un fir, cum devenea inoperant în clipa imediat următoare. Ştiam cine e victima. Trebuia să descoperim pe acel bărbat şi pe acea femeie care-l aşteptaseră la terminarea lucrului şi-l însoţiseră la han. Logic, nu puteau fi decît cunoştinţe apropiate, chiar foarte apropiate, din moment ce-i cunoşteau atît de bine programul de lucru,

obiceiurile. Se adîncesc cercetările în cercul de relaţii al victimei. Aşa se ajunge la o familie, Marincea. în compania căreia, Anton apărea frecvent la întrunirile surdo-muţilor. Un carnet C.E.C. în valoare de 10.000 de lei are trecut la clauză numele Marincea Marta.

începusem să corelăm datele, adunate încet, cu migală. Da, ni se relatează că Grosu Anton venea la reuniunile surdo-muţilor cel mai adesea însoţit de soţii Marincea. Da, se comenta printre cei apro- piaţi relaţiile de strînsă amiciţie dintre Anton şi Marta. Ei credeau că sînt discreţia întruchipată. Intr-o comunitate aşa de restrînsă, astfel de relaţii, devin imediat de notorietate.

Coordonaţi de şeful Miliţiei judeţene, It. colonel Dan Paltin, facem următorul pas. Sînt anchetate concomitent, fără a putea lua legătura între ele, fără a se putea consulta, fără a-şi putea schimba mesaje al căror înţeles să ne scape, cele trei personaje principale pe care dramei – mai exact tragedia – le-a scos pînă la cea oră în atenţia noastră : Marta Marincea, soţul ei Victor Marincea şi prietenul a- cestora, Necula Florică.

Cei în cauză sînt cu toţii surdo-muţi, oameni handicapaţi, recuperaţi prin eforturile societăţii, integraţi vieţii normale, cotidiene, chiar dacă asupra lor handicapul cu care au pornit în viaţă, acţionează fie şi prin ricoşeu.

Iniţial, toţi cei trei neagă : nu ne este prieten, n-am avut relaţii cu el, nu l-am cunoscut îndea-proape, îl ştiam vag, de la întrunirile noastre colective, cine ? a, da, Grosu Anton, parcă am auzit şi noi ceva, ce anume, nimic precis...

Se trece la confruntarea depoziţiilor. Atît

Marincea Victor cît şi Necula Florică se dovedesc a fi colegi de serviciu. Verificarea turelor confirmă a- propierea dintre Marincea şi Necula. Un tovarăş de muncă declară că, aproximativ în urmă cu trei săp- tămîni, Marincea s-a ocupat în timpul orelor de producţie cu confecţionarea unei bare metalice, lungă de circa 35-40 de centimetri, cu grosimea de 14-15 centimetri. Nu i s-ar fi părut nimic suspect, dacă n-ar fi apărut cazul în speţă şi nu s-ar fi vorbit despre o rangă...

Primul dintre cei trei care cedează este Necula. El declară – prin interpret, evident – că s-a lăsat

convins de Victor Marincea, care-l pistona de mult timp cu ideea înlăturării lui Anton. Dovadă ? Dovadă cele trei tentative de crimă nereuşite. La toate trei – Necula şi Marincea sînt împreună.

Iniţial, cei doi au încercat să-l otrăvească, crc-zîndu-se în posesia unui acid sulfuric. Soluţia era în realitate clor organic, substanţei insecticidă. Turnată în băutură ea a fost refuzată de organismul lui Anton Grosu, obişnuit cu alcoolurile pure. Cert este că, instaurîndu-se starea de vomă, otrava nu şi-a mai făcut efectul.

Consecvenţi ideii de suprimare a celui ce era în relaţii intime cu soţia unuia dintre ci (Marincea), a acelui ce deţinea un carnet C.E.C. în valoare de 10.000 de lei, carnet ce avea drept clauză numele Marta Marincea, şi de pe care, la cererea expresă a soţului, ea retrăsese banii, a acelui ce făcuse rate pentru mobila aflată în apartamentul soţilor Marincea, rată iniţială totalizînd suma de 10.330. lei, achitată de acesta în luna iulie a anului 1979, a acelui ce s-ar părea – după depoziţia altor martori – că l-ar fi împrumutat şi pe Floricâ Necula cu 10 ori chiar 12.000 de lei, pe care acesta nu i-ar mai fi restituit, cei doi, Victor Marincea şi Floricâ Necula, încearcă să-l lichideze pe Grosu Anton în timpul unei deplasări a acestuia la Bucureşti. Drumul pînă acolo, cazarea la hotel, nu le permite ducerea la îndeplinire a gîndului cu care porniseră în urmărire.

Victor îl convinge definitiv de dreptatea cauzei sale pe Floricâ, promiţîndu-i drept primă de încurajare suma de 15.000 lei. Desfăşurarea este

hotă- rîtă pentru ziua de 5 septembrie.

în jurul orei 15,15 Marta vine la poarta întreprinderii, de unde pornesc în trei, Marta, Victor şi Floricâ spre hanul „Trei sarmale”. Aici, cumpără 6 sticle de bere şi se aşează să le consume pe spaţiul verde din faţa hanului. Beau. în jurul orei 16,30, conform înţelegerii anterioare, apare şi victima care mai cumpără 6 sticle de bere. Beau împreună, pînă aproape de orele 18. în tot acest timp, Victor avea asupra lui, într-o sacoşă de plastic, bara de metal special confecţionată pentru uciderea lui Anton. Pornesc pe jos pînă la Spitalul de psihiatrie, de unde, cu un autobuz ajung în preajma Palatului. Aici. îl îndeamnă pe Anton s-o ia spre ruinele Curţii Domneşti, unde, spun ei, vor să-i arate nişte picturi vechi, splendid realizate. Amator, Anton acceptă şi bărbaţii încep să coboare spre ruine. Fire sensibilă, Marta se eschivează de la acest ultim tablou al dramei îndelung pregătite şi pleacă în hală după „cumpărături”. Ajuns în hrubă. Victor înmînează ranga prietenului Florică şi, prevenitor, aprinde un chibrit pentru a se putea admira pictura, în acelaşi timp, cu o piedică îl dezechilibrează pe Anton. Odată căzut la pămînt, acesta devine victima violenţei lui Florică. Este lovit cu bara metalică şi cu o piatră, pînă la desfigurare. Nerealizînd probabil că victima nu mai respiră, îl strangulează cu o sîrmă. în fine, îl acoperă cu pietre pînă la jumătatea corpului, nu înainte de a-i scotoci buzunarele şi de a-i lua actele, abonamentul de autobuz, legitimaţiei de serviciu, o legătură de chei şi 350 de lei pe care în final îi păstrează. Restul corpurilor delicte este abandonat pe

parcurs. Se regăsesc cu toţii, îşi spală urmele de noroi şi sînge la o hazna din apropiere şi o iau de la început cu băutura : bere, coniac.

Fapta rămîne nedescoperită pînă pe 28 septembrie cînd „Subsemnatul, M.C., student în anul II la Facultatea de Construcţii, am vizitat piaţa Halei şi apoi ruinele existente în vecinătate, unde am descoperit o galerie care cobora în subteran. Coborî nd în galerie, ia o ramificaţie am descoperit un cadavru. Era aşezat pe spate, cu picioarele în apă. Partea superioară a corpului era acoperită cu pietre, aşezate intr-o anumită ordine... Am anunţat organele de miliţie”.

„Am fost căsătorită cu victima, de care m-am despărţit în 1979, dar am continuat să convieţuiesc cu el. G.A. a luat ceasul meu de mînă şi l-a pus la mîna sa deoarece ceasul său se defectase. Ceasul meu avea caracteristici specifice ceasurilor pentru nevăzători. Purtam acest ceas deoarece am o infirmitate la ochi, care îmi diminuează vederea” (fosta soţie a victimei, surdo-mută, cu grave deficienţe de vedere).

„Personal nu am vrut să-l ucid pe G.A. Ideea mi-a fost sugerată de soţia mea care este avidă după bani” (M.V., surdo-mut, 30 de ani, muncitor lăcătuş, 9 clase elementare, plus două şcoală profesională, căsătorit, tată a doi copii).

„Sînt căsătorită cu M.V... şi avem doi copii minori, normali. Este adevărat că am fost prietenă de familie cu G.A. şi cu concubina acestuia (fosta soţie n.n.) L.G. şi ne-am făcut vizite reciproce şi am fost împreună la petreceri. De

asemenea, este adevărat că am avut relaţii intime ascunse cu G.A. Ca

urmare a acestor relaţii. G.A. a depus 10.000 lei pe un libret C.E.C. cu condiţia de retragere pe numele meu. Acest libret, împreună cu un alt libret, numai pe numele lui, în valoare de 16.000 de lei, le-a lăsat la mine acasă în păstrare, întrucît era în relaţii rele cu soţia lui. Relaţiile extraconjugale au fost sesizate de soţul meu M. V. care a manifestat sentimente de gelozie. G.A. avea o cheie de la intrare în apartamentul meu... Am insistat către soţ să nu-l omoare. Tot timpul m-am opus (!) acestei hotărîri. I-am sfătuit că mai bine să-i dea banii lui G.A. înapoi în rate lunare decît să-l omoare. Soţul m-a ameninţat că dacă divulg cumva înţelegerea cu N.F. de a-l omorî pe G.A. mă va omorî şi pe mine. Mai tîrziu, soţul mi-a spus că N.F. l-a lovit în cap pe G.A. în beciul din clădirea respectivă şi că a murit. Mi-a spus că el a fugit, iar N.F. a rămas în beci, la locul crimei" (M.M., 2 I ani, căsătorită, mamă a doi copii minori).

„Prima dată am încercat să-l otrăvim pe G.A. sub copertina unui bloc din Podu Roşu, unde i-am turnat într-o sticlă în care G.A. mai avea vin, puţin acid sulfuric. Acesta a băut din sticlă şi imediat i-a venit rău şi a vomat...

A doua oară am fost la Ciric, unde iar aveam sticla cu acid sulfuric la mine. Aici M.M. i-a turnat acid sulfuric într-o cană cu lichior, dar acesta a refuzat, spunînd că nu-i place lichiorul..." (N.F., 28 ani, absolvent a 10 clase de liceu plus 3 ani şcoală profesională, galvanizator, căsătorit, tatăl unui copil minor).

♦ •

La 10 noiembrie 1980, Tribunalul judeţean avînd în vedere materialul de urmărire penală privind pe inculpaţi! M.V. şi N.F. învinuiţi de săvîrşirea infracţiunii de omor calificat, faptă prevăzută şi pedepsitei de articolul 175 literele a şi b din Codul Penal, condamnă pe inculpaţii M.V. şi N.F. la 15 şi respectiv 17 ani închisoare.

Omul cu geanta diplomat

Cazile din tablă groasă, zincată, prinseră o peliculă fină dar persistentă, alunecoasă şi, mai ales, un miros greu, specific. Acolo unde peştele staţionează fie şi pentru puţin timp – amprenta lui este inconfundabilă.

Bărbatul înalt, suplu, cu tîmplele uşor grizonate, îşi fereşte pe cît îi stă în putinţă costumul gri, de stofă bună, cu o croială impecabilă, de orice posibilă atingere cu vreun obiect din încăpere.

Cele două femei, încălţate cu cizme albe din cauciuc, înfăşurate în şorţuri confecţionate din acelaşi material, dar închise la culoare, cu părul în dezordine, lipit de tîmple, arătînd dizgraţios sub privirile critice ce inventariază şi pun diagnostic, înregistrează cu desperare manevrele, deocamdată încununate de succes, ale bărbatului.

Respectul, teama faţă de organul de control, se convertesc într-o grijă nouă – aceaa ca tovarăşul să scape cu costumul nemaltratat din locul acela inospitalier, jignitor. Deşi lecţia le este cunoscută – la două-trei zile apariţia din „Neckermann” primeşte drept umilă ofrandă cinci-şase-opt kilograme de peşte proaspăt, bălînd vesel din

cozi – vînză- toarele trăiesc de fiecare dată o emoţie vie, puternică, parţial explicabilă.

Tovarăşul Copăceanu reprezintă forul de control. Da, domnia sa este unul dintre cei meii severi, cei mai pretenţioşi inspectori comerciali. Bineînţeles că toată gama de sancţiuni se află la discreţia sa. Da. Dar, mai este ceva în plus, ceva care nu poate fi explicat în totalitate, un sentiment ţinînd de zone mai greu sondabile. Ţinuta ? Nu, nu numai ţinuta. Alura ? Nici ea în totalitate. Severitatea ? Da, poate, dar singură, nu explicita lucrurile. Superioritatea cu care formula sentinţe, siguranţa conferită de postura, de învestitura în spatele căreia se simţea ca într-un car blindat, faţa lipsită de zîmbet, de amabilitate, impenetrabilă.

Toate acestea, şi fiecare în parte, paralizau înainte de a se impune.

— Tu, parcă e o cobră.

— O ce ?

— Ei, un şarpe.

— îhî...

Asta pînă ieri. Acum, se uită dispreţuitor spre bazinul cu peşte, ignoră voit zbaterea inutilă. Om şi peşte se înfruntă ostil. Plasa se răstoarnă singură, eliberîndu-şi prada în apa clocotind de zbuciumul vietăţilor dornice de libertate.

— Nu mai vreau peşte. Aştept altceva.

Aceeaşi ţinută sobră, aceeaşi figură impenetrantă, distantă, rece. Convorbirea realizată cu maximum de economie, fiecare

vocabulă cîntărită, drămăluită, cenzurată.

Oare ce-o fi dorind domnul inspector ? La ce s-a referit, cu acel ,,altceva” al său ? Ce-ar putea dori dintr-o pescărie, „altceva” decît peşte ? Dintr-o pescarie în care vînzătoare sînt două femei. Acelaşi gînd, în aceeaşi clipă... Femeile se măsoară reciproc cu o privire obiectivă, dublată de oboseală, de kilogramele şi kilogramele de peşte cîntărit din zori. Nu-şi mai simt braţele. Degetele s-au deformat, sînt roşii de atîta apă, pielea s-a ridicat. Parc-ar fi mîinile unor oameni bălrîni, mîinile lor, aşa cum vor arăta ele peste cincizeci de ani, ataşate corpului încă tînăr.

Şorţurile grele de apă, mirosind puternic a cherhana, îndepărtează chiar umbra gîndului... Bărbatul pare să fi înţeles ezitarea.

— Nu vreau nimic din ce v-a dat natura. Vreau bani.

Sec, exact, punct ochit, punct marcat. Cele două femei schimbă priviri alarmate. Umerii uneia dintre ele se ridică uşor către urechi, într-un gest clasic de neputinţă. Cealaltă lasă pleoapele în jos, face o rapidă verificare mentală şi privirea i se ridică cu un sclipăt de triumf. Pleacă spre geantă, o deschide, moşmondeşte o clipă, intră în panică, se întoarce, rupe un colţ dintr-o pungă de hîrtie, foşneşte încă puţin, şi un ghemotoc maroniu, inestetic, ia drumul buzunarului tovarăşului inspector. Crisparea uşoară, gestul de retragere din faţa eventualei atingeri de şorţul fetid, n-au putut fi evitate.

Ghemotocul de hîrtie însă, o dată acceptat, a înfăptuit minunea. Posesorul costumului impecabil a dispărut pur şi simplu din spaţiul magazinului.

Un oftat de uşurare, concomitent, subliniază depăşirea momentului critic.

— Cît ?

O sută.

— O sută ? !

— Atît aveam la mine.

— Dac-a luat-o, e bună şi aia.

Cînlarul se apleacă în ’continuare, greutăţile se succed cu repeziciune, peştele bate din cozi, oamenii se răresc... în spate, un bubuit energic reclamă alentie.

— Ia, du-te, de vezi, cine-i.

Femeia mai tînără se urneşte cu greu, ai senzaţia că mişcările îi sînt filmate cu încetinitorul. Un re- lanti nesfîrşit. Pînă la uşă maximum cinciprezece paşi. I-a parcurs, a deschis, a rămas interzisă.

— închideţi. în clipa asta închideţi magazinul Opriţi vînzarea. Asta-i hal de magazin ? Mizeria asta o numiţi voi curăţenie ?

— Dar vindem de dimineaţă, tovarăşu’...

— Gura ! Gura, că la gură nu vă întrece nimeni ! Aşa se depozitează marfa ? Unde-i gheaţa ? Dar preţul de vînzare ? Nu-l văd afişat.

— L-am afişat, păcatele mele ! Uitaţi-l aici, a căzut pe tejghea. Cu atîta apăraie, nici nu-i de mirare...

— Mai comentezi ? Vă cunosc eu ! A căzut în apăraie ! Să-l fi ridicat ! Să ştie omul muncii ce cumpără ! Pentru nerespectarea normelor igienice, depozitare incorectă de marfă, neafişarea preţului, cinci sute de lei amendă ! Vă învăţ eu să faceţi comerţ, dacă nu v-au învăţat ăia la şcoala comercială ! Semnaţi procesul-verbal !

După ce-au semnal, după ce-a plecat, după ce şi-au scos din faţă şorţurile şi şi-au tras cu greu din picioare cizmele de cauciuc, lipite de piele...

— Tu, m-am dumirit. Măcar nu mor proastă. Zici că i-ai dat o sută ?

— Da.

— N-a fost mulţumit. De-aia s-a-ntors. De-aia ne-a ars. Adică, dacă nu daţi de bună voie, vă fac eu să daţi de nevoie. Asta-i.

Pe terasă muzica ajunge discret, Julio Iglesias plinge romantic iubiri pătimaşe. Fotolii comode, o măsuţă cu sonde înalte, în care se ciocnesc vesel cuburile de gheaţă, aisberguri minuscule înotînd în lichide aurii, galbene, verzui. Lumina filtrată prin globuri mate, lipsite de violenţă, accentuează atmosfera. Pe şezlonguri, în poziţii apetisante, două femei tac, cu gîndurile aiurea. Deocamdată bărbaţii le ignoră. Ele ştiu bine pentru ce sînt acolo, în ce scop. Nu vor să-şi strice seara. Profită de pauza creată, de liniştea din jur, de noaptea blîndă de vară, de adierea răcoroasă care abia aici, pe terasă, se face simţită. Ziua a fost caldă, fierbinte. Pămîn- tul

încins trimite în aer căldura adunată peste zi. Calmul s-a instaurat definitiv. Aici zgomotele ajung estompate, rar un tramvai aminteşte că oraşul nu-i decît la doi paşi, mărind uimirea în faţa oazei de pace.

Dinspre garaj, doi bărbaţi se apropie de terasă. Vorbesc cu glas scăzut, fac halte dese încercînd să se explice.

— Ce naiba, Marine, o asemenea greşeală ! Vii aici, sîntem între noi, e linişte, e bine, fetele-s curăţele... Se poate, dragă, la vîrsta noastră ? La poziţia noastră ? ! !

— îmi dau seama, îmi dau seama perfect. A fost o scăpare.

— Regretabilă.

— Ei, şi tu acum, pui paie peste foc Ştiu şi singur.

Iritarea îl face să ridice vocea fără să vrea. Se controlează greu. Celălalt renunţă să mai apese pe un loc atît de vulnerabil. Vrea totuşi să ştie.

— Uite ce-i, să lăsăm asta. Spune-mi măcar cum a fost, ca să ne putem da seama cît de gravă poate deveni povestea.

— Nu cred să îndrăznească. Nu va îndrăzni...

O undă de nesiguranţă se simte totuşi în încurajarea care se vrea mai mult o autoliniştire.

— Bine. Spune. Hai, că observă lumea că lipsim prea mult...

— Ei, asta-i acum... Doar aici noi plătim... Să aştepte ! Scuză-mă, sînt nervos. Şi, după o pauză, adunîndu-se : Am trecut pe la un magazin, am intrat. La tejghea două vînzătoare, o puştoaică şi

încă una tinerică. Apetisantă... mă rog, mi-a plăcut, mi s-a înfipt în cap ca un cui ideea că trebuie să fie a mea. Era încă devreme. Le-am zis să închidă, că am să revin. M-am dus, n-aveam stare, mi-am spus că n-am ce mai căuta acolo şi m-am trezit la uşa magazinului. Le-am luat tare, le-am făcut tărăboi, am văzut că s-au speriat. Practicanta mi-a cerut s-o las să plece acasă, ea nu avea nici o răspundere, o las şi îi zic celeilalte să trecem în spate să întocmesc procesul verbal. Mergem... Nu mai vedeam în faţă decît ochii ei măriţi de spaimă, talia, picioarele lungi... De-aici gata ! M-am trezit că mă îmbrîncea, şi-mi striga că ne vede lumea din stradă, că vor chema miliţia. Atunci abia am observat că uşa magaziei era deschisă şi că la intrare începuseră să se adune oamenii. Am lăsat-o. Fierbeam, fierb şi acum ! O amărîtă, o fîţă !

— A venit la mine. Mi-a cerut sfatul. Voia să meargă la director. I-am spus să lase lucrurile aşa, am încercat să te scuz. Era şi ea de acord că nu-şi putea imagina din partea ta o asemenea ieşire. Am încercat să-i explic că a fost pur şi simplu un accident. Cel mai tare se teme că-şi pierde pîinea.

— Şi-o va pierde ! Nu mă las pînă n-o dau afară !

— Te înţeleg, dar nu te aprob. Chiar dacă nu vrei să renunţi la idee, să n-o faci acum. Ar fi cea mai mare greşeală. Să mai treacă timpul, să uite lumea, să uite şi ea... Atunci lucrurile nu vor mai avea acelaşi proporţii, nu va mai găsi martori.

— Da... sigur... ai dreptate. Deocamdată o las

aşa, în nesiguranţă... Apoi, cînd va crede că totul merge bine, cînd se va considera mai apărată, am să mă dezlănţui... N-o iert... Să mă pună într-o asemenea situaţie imposibilă... Pe mine !

— Bine, bine, acum calmează-te. Las-o naibii. Ceea ce este periculos în toată povestea, e că v-a văzut lumea. Am crezut că mă minte.

— N-a minţit.

— Mi-am dat seama. Ocoleşte-o o perioadă, lasă să treacă timpul. Şi acum, gata cu chestiunea. Doar n-o să ne stricăm bunătate de seară. Hai în casă, că ni se răcesc partenerele ! Şi nu uita : poţi oricînd să petreci o seară agreabilă cu ţipe mai bine decît cenuşăreasa aia...

— Bine zis. Naiba ştie ce m-a apucat ! Hai sâ intrăm.

Muzica izbucni vioi, antrenant.

* o

— Bună ziua. Domnul Copăceanu ?

— El. Ziua bună. îmi pare rău, nu vă cunosc.

— Nu vă supăraţi, domn' Copăceanu. De unde păcatele să mă cunoaşteţi ? V-a vorbit despre mine persoana...

Dusă prin spaţiul creat de geamul cobori t al portierei, convorbirea începe să-l irite. „Cu ce mitocani trebuie să intru în contact..."

— Persoana ? ! ?

— Da vă rog. Eu sînt cel care doreşte, vă

roagă, în legătură cu covoarele... cu persanele...

— A, da, sigur. Urcă mai repede, domnule, că ne vede lumea. Nu, nu lîngă mine, în spate’

Mîna are alonjă, trage fără efort siguranţa portierei din spate, omul se bîlbîie, este mai puţin prompt în reacţii, scăpă portiera care nu-i mai cedează. Trage disperat de uşă. „Dobitoc”. Chelărescu se mai apleacă puţin, repetă operaţiunea, omul prinde momentul, portiera cedează, e fericit. Urcă îm- piedicîndu-se de pragul maşinii, vine spre faţă, are un gest de restabilire a echilibrului care-l fiice caraghios. Chclăreşcu fierbe. „Covoare persane le trebuie ăstora, că în rest le au pe toate”,’

Maşina demarează scurt, nervos, dar nu lipsit de eleganţă. Domnul Chelărescu nu şi-ar iertа-o. Ii place să se considere un as al volanului. Ii place să creadă că tot ce face, face perfect. Şofează perfect, perfect îşi conduce familia, perfect îşi exploatează – acea mină de aur, slujba...

— Nu le-am întrebat, bade. Ai banii la dumneata ?

— Altfel se poate ?

— Unsprezece mii ?

— Unsprezece.

Maşina opreşte scurt, într-o alee secundară.

— Dă să-i număr.

Omul întinde şomoiogul de sute, cam şifonate, cam umede. Cu un gest de stăpîiiită repulsie Copă- ceanu numără, numără repede, expert, cu „clasă”. Cînd ajunge la bancnotele de douăzeci şi

cinci şi chiar de zece, repulsia nu mai poate fi stăpînită. „Ţoape. Putea să-i schimbe. Mă pune să număr tot gunoiul...”

— Lipsesc treizeci de lei.

— Vai de mine, scuzaţi. Completez imediat. Completez acum, imediat. Buzunarele încep a fi scotocite. Cămaşa, pantalonii, în faţă, în spate...

— Nu mai vreau banii.

— Se poate ? După ce vă deranjaţi ? E vina mea, deşi i-am numărat de vreo zece ori...

— Lasă. Vreau zece litri de benzină.

— Poftiţi ?

— Zece litri de benzină, am zis.

De unde, păcatele. Noi şi benzină !

Omul e sincer nedumerit, cererea l-a prins complet nepregătit, l-a aiurit, l-a aruncat în incertitudine.

— Nu ştiu. De unde fac şi eu rost de covoare.

Abia mai tîrziu, mult mai tîrziu avea să afle fericitul posesor al celor două persane că nu o mie de lei îşi oprise (din cele unsprezece) domnul Copăcea- nu pentru serviciul făcut, ci şase. Şase mii de lei. Covoarele costau împreună, cinci mii. Restul de şase mii a fost considerat „comision”, „cotă parte”.

Atmosferă prevestitoare de hotărîri importante. în faţa sălii de şedinţe, factorii responsabili din comerţ, reprezentanţi ai organizaţiilor obşteşti, ai miliţiei municipale. Grupuri-grupuri, în funcţie de

cunoştinţe ori amiciţii, cei convocaţi încheagă dialoguri al căror subiect de predilecţie se dovedeşte a fi conţinutul, esenţa comunicărilor ce urmează a fi făcute.

— Ce surpriză ! Să trăiţi, tovarăşe Zamfir ! Vigilenţi, vigilenţi ?

— Vă salut, tovarăşe Copăceanu. încercăm. Mai greu cu munca de prevenire. în rest, pe hoţi şi escroci îi mai dibuim noi.

— Aşa... aşa... mă bucur să vă aud. Ceea ce spuneţi este de-a dreptul reconfortant. Mari bandiţi ăştia din comerţ, mă iertaţi, tovarăşe Zamfir, că mă exprim astfel, dar altceva nu merită. Trebuie să ne conjugăm eforturile şi să facem curăţenie...

— Dacă spuneţi dumneavoastră. Sînt convins că faceţi parte dintre acei ce cunosc bine situaţia.

De o primăvară mai caldă decit cea care se năpustise asupra oraşului nu-şi aminteau nici măcar cei bătrîni. în aprilie fusese ca-n iunie. Acum, la în- ccptul lui mai, te credeai în crugul verii. Nefirească, zăpuşeala se insinua enervată, obositoare, bolnăvicioasă. Pămîntul căpătase o culoare nisipie. Vîn- tul, care împrăştia norii aducători de ploaie, purta pe străzi trîmbe de praf. Biroul luase parcă foc. Dacă deschidea ferestrele să iasă fumul, intra căldura în valuri. Dacă le închidea, făcîndu-şi iluzia că astfel se izolează de ochiul de foc al soarelui, aerul devenea de nerespirat. Simţea cămaşa lipită de

corp, podul palmelor asudat, gura amară.

„Şi nu-i decît unsprezece. Ce va fi la amiază ?”

Sună telefonul. Pînă şi zgomotul lui, de obicei strident, se auzea parcă vătuit.

„Oboseala şi căldura sínt de vină”.

Ridică receptorul.

— Alo ?

— Tovarăşe comandat, la poartă cineva insistă să-l primiţi. Pretinde c-ar fi vorba de nişte escrocherii şi vrea să le dezvăluie. Dar numai dumneavoastră.

— Dacă mă vrea pe mine, să vină la mine. Şi, în gînd : „Ia uită-te, domnule, ce-am ajuns. Credeam că numai artiştii sínt cunoscuţi”.

O bătaie în uşă, un „da, intră” şi, în prag se ivi un ins nu prea înalt, cu un început de burtă, sub care, cureaua strîngea pungă o pereche de pantaloni fără dungă. Pete mari de transpiraţie pătează cămaşa în carouri. într-una din mîini se iţesc capetele unei batiste de o culoare nedefinită. „Nici ăstuia nu-i prieşte căldura” – gîndi maiorul.

— Bună ziua şi să iertaţi deranjul.

— Bună ziua. Treceţi la subiect, vă rog.

— La subiect, la subiect. Am venit să reclam pe tovarăşii inspector Copăceanu, că e un escroc, un bandit şi-un hoţ.

— Pe ce vă bazaţi afirmaţiile ?

— Pă ce ? Pă fapte. I-a luat cumnatului meu, Petre Ailenei, o mie de lei să-i facă rost de două covoare.

— Cumnatul nu ştia că nu trebuia să dea banii ?

— Ba ştia. Dar să vedeţi, nu s-a mulţumit cu atîta. Covoarele erau vechi. Abia ieri, cînd le-a desfăcut şi-a dat seama. Că văruiseră şi nu le-a despachetat pînă n-au făcut curăţenie.

— De ce nu reclamă cumnatul ? – în glas se simţea un început de iritare.

— I-am spus, dar el nu vrea. Zice că l-a prostit, e vina lui că n-a căscat ochii, că dacii nu recunoaşte ăla şi pierde şi banii la judecată ? Dar eu nu mă las ! Am venit să-l dau în gît.

— Dumneata ?

— Da. Am tratat şi eu cu dînsul pentru un covor şi două carpete. Zilele astea, mîine-poîmîine, mă cheamă să-i duc banii şi să-mi dea marfa. Precis repetă figura. Să-l prindeţi asupra faptei, că atunci n-are cum s-o mai întoarcă...

În cameni domni un timp o tăcere apăsătoare. Căldura îşi sporise parcă intensitatea, dar cei doi bărbaţi o ignorau acum şi, curios, nici nu-i mai simţeau puterea.

— Dai o declaraţie în scris cu tot ce mi-ai relatat ?

— Dau.

— Bine. Te văd hotărît. Să vedem ce putem face.

— Asta .a fost semnalul de atac. Semnale de alarmă mai înregistrasem noi, dar nici unul nu ne îndreptăţea să acţionăm. Verificasem unele

reclamaţi i, declaraţiile cîtorva responsabili de magazine. Se părea că tovarăşul inspector Copăceanu făcea contra cost, rabat pentru unele nereguli, ori pur şi simplu pretindea în bani ori bunuri plata bunăvoinţei de care ar fi dat dovadă, neinventînd greşeli acolo unde ele, de fapt, nu existau...

Pauza care a întrerupt şirul relatării maiorului Zamfir este creată de aprinderea ţigării. A cita ? Nu ştiu. Tragem cu nesaţ în piept fumul, mai „prindem[41] puteri şi continuăm. El să relateze, eu să notez.

— Reclamaţiile – reluă discuţia exact de unde-o lăsase – atrăgeau, toate, atenţia asupra bunăstării familiei Copăceanu. Vilă splendidei cu terasă şi balcon, cu garaj şi beci, zece maşini schimbate în opt ani, două maşini în circulaţie pentru care folosea, alternativ, acelaşi număr de înmatriculare... Verificasem, reclamaţiile erau întemeiate. Acum venise momentul să vedem şi dacă şi această supoziţie s? dovedea temeinică. Procura Copăceanu bunuri deficitare unor persoane interesate şi obţinea astfel cîştiguri nepermisc ? Persoanei care ne solicitase ajutorul i se ceruseră nouă mii de lei ca valoare a bunurilor solicitate şi o mie de lei comisionul. Banii au fost înseriaţi, apoi trataţi chimic. Patru zile l-a plimbat şi ne-a plimbat, pînă am ajuns să ne convingem că relatarea cetăţeanului care venise la noi era întru totul întemeiată. Copăceanu îi telefonează luni, anunţîndu-l că a doua zi, marţi, avea să-i livreze covorul şi

carpetele. Fixează întîlnirea pentru orele 23,30. Nu vine. Amină pentru ziua următoare, apoi amină din nou. Cînd, în sfîrşit, apare, trecuseră treizeci de minute peste ora fixată. După ce se asigură că nu e urmărit, îl urcă pe cumpărător în maşină şi, deşi avea mărfii în portbagaj, îl anunţă că merg să ia lucrurile de la o adresă sigură. Opreşte în faţa unui bloc, urcă fără bagaj, coboară la fel. A- tunci l-am legitimat. Se făcuse unu şi jumătate noaptea. Protestează, devine insolent, obraznic. îşi declină calitatea, atribuţiile, face caz de funcţie. La control, găsim în portbagaj covorul. Era uzat. Carpetele, de asemeni. Se mai găsesc banii înseriaţi de noi. în buzunarul hainei. Mergem la el acasă. Aveam mandatul procuraturii. Descoperim covorul nou. Nu-i scosese nici eticheta. Mai tîrziu aveam să aflăm şi cum l-a procurat. Făcînd presiuni, amenin ţînd cu controale şi amenzi.

Mai mult. Noi fiind, şi nu purtate cum le-a oferit el, lucrurile costau şase mii de lei. I-ar fi rămas deci, nu numai obiectele nou-nouţe, dar şi un beneficiu de patru mii de lei.

Am început să refacem sistemul după care lucra. Aşa am reconstituit drumurile sale la un punct de vînzare a peştelui, la un C. L. F., la diferiţi gestiona

ri care plăteau pentru a nu fi sancţionaţi. Tot ce înseamnă comerţ : legume-fructe, textile, cosmetice, măcelării, agrocoop, alimentare, restaurante, totul era sub directa lui „oblăduire”, iar el ştia să scoată de peste tot profituri ilicite, pretinzând sume fixe în bani ori bunuri pentru a nu-şi lăsa fulgerele să cadă asupra unităţilor respective.

Asta pe de o parte. Pe de alta, se ocupa de procu- rea unor obiecte greu de găsit, deficitare, contra unor cîştiguri substanţiale. Covoarele, carpetele, mochetele, cosmeticele, aveau oricînd căutare. Descinderea la domiciliu a evidenţiat carnete de CEC, bijuterii în valoare de sute de mii de lei, plus două maşini cărora, vă spuneam, le schimba, alternativ, acelaşi număr de înmatriculare.

în faţa probelor, indignării i-a luat locul văică- reala. Acuza amnezii, pierderi de memorie, invoca un accident de maşină pentru a-şi explica lapsusurile. Făcuse totul pentru prieteni, din amiciţie şi din dorinţa de a-şi ajuta cunoştinţele la ale căror „rugăminţi” nu „rezistase”.

... Şi-a stins ţigara în scrumiera arhiplină. Pri- virea îi este obosită. Poate ora tîrzie din noapte, poate gîndurile la „cazurile” aflate „în lucru”, a- semănătoare celui relatat, ori total diferite, putînd fi anihilate din „start”, prin atitudinea responsabilă a fiecăruia dintre noi.

CUPRINS

• *f*

— *Credulitatea se plăteşte greu* **....** **7**
— *Cine a ucis ?* *28*
— *Cazul „Lola"* *49*
— *Dispăruta ....* *61*
— *Preţul naivităţii* *96*
— *Drumul lupului .* *106*
— *Viaţa în pierdere* ■.....*118*
— *Cazul „Narcisa'"* *134*
— *Mărturisirea din zori 148*
— *Un ceas de o construcţiespecială . . . 175*
— *Omul cu geanta diplomat 189*

IN ACEASTA SERIE AU APĂRUT:

1. **SIR ARTHUR CONAN DOYLE**
   Memoriile lui Sherlock Holmes
2. **CONST. BARBUCEANU**
   Gentlemanul şchiop
3. **RONSON DU TERRAIL**
   Rocambole I
4. **ŞTEFAN MARIAN ” ; ***
   Paşaport pentru moarte
5. **HANS WALLDORF**
   Asasinul se afla pe stadionul Wembley

G. RETO JENO
Oraşul revolverelor mute

7. **RONSON DU TERRAIL**
   Rocambole II
8. **ŞTEFAN MARIAN ’ ’**
   Acvaforte
9. **PONSON DU TERRAIL**
   Rocambole III
10. **GEORGE TIMCU**
    Fără suspecţi
11. **ŞTEFAN MARIAN**
    Detectivul duce tava
12. **ADRIAN CERNESCU**
    Abis
13. **PONSON DU TERRAIL**
    Rocambole IV
14. **N. FL. IONESCU, IOAN DINU**
    Spion fără voie
15. **PONSON DU TERRAIL**

Rocambole V

16. **ŞTEFAN OPREA**
    Procesul manechinelor
17. **MIRCEA IONESCU**
    Moartea paharelor de cristal
18. **O. SECHAN, I. MASLOWSKI**
    Voi care n-aţi fost ucişi niciodată
19. **P. ŞEŞTAKOV**
    Labirint
20. **BERNARD PICTON**
    Firul evidenţei
21. *** * ***
    Fantastica întîlnirc din zori
22. **SERGIU ADAM**
    Iarna, departe
23. **V. DIAVATOV, M. MILANOV**
    Hoţii de icoane
24. **PONSON DU TERRAI L**
    Rocambole VI
25. **PONSON DU TERRA IL**
    Rocambole VII
26. **MIHAIL KOLESNICOV**
    Richard Sorge aşa cum a fost
27. **MIRCEA IONESCU**
    Singurătatea calului troian
28. **ANTONIN WINTER**
    Miza pe 13
29. **OLIMPIAN UNGHEREA**
    Versiunea maiorului Vlad
30. **NELU IONESCU**
    Quod
31. **GEORGE TIMCU**

Tristeţea lui Alee Armaşu

32. **ŞTEFAN OPREA**
Plus sau minus infinitul
33. **W. WERNIC**
Şeriful din Fort Benton
34. **GEORGE TIMCU**
Enigmă pe autostradă
35. **AT AN ASIE TOM A**
Alertă la Interpol
36. **ILIE TANASACHE**
Doria, opreşte-te !
37. **♦ ♦ ♦**
Necunoscutul
38. **ELENA SIUPIUR**
Cazul „Fundaţia Prejbeanu”
39. **VACLAV ERBEN**
Insinguratul
40. **ALEKSANDER OMILJANOWICZ**
Fantoma din codrii Bialowiezci
41. **FLORIN VASILE BRATU**
O legătură ciudată
42. **JEAN NEDELCU**
Clandestin la bord
43. **GEORGE TIMCU**
Dispariţia unui necunoscut
44. **NICOLAE IONESCU DUNARARU**
Trăsnetul zeilor
45. **OLIMPIAN UNGHEREA**
Prizonierul speranţelor

Redoctor : ELENA CHIRIAC
Tehnoredactor : MIHAI BUJDEI

Apărut : 1983. Formol 70X100’32. Coli tipo. : 6,50.
Bun de tipar : 03.10.1983.

Editura Junimea, str. Gheorghi Dimitrov, 1
IAŞI – ROMANIA

Tipărit sub comanda nr. 5187/983 Io
ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICA BACAU.
str. Eliberării nr. 63.

Lucrarea este tipărită pe hirtie fabricată
I. C. II. Palas Constanţa

JUNIMEA
IAȘI - ROMÂNIA

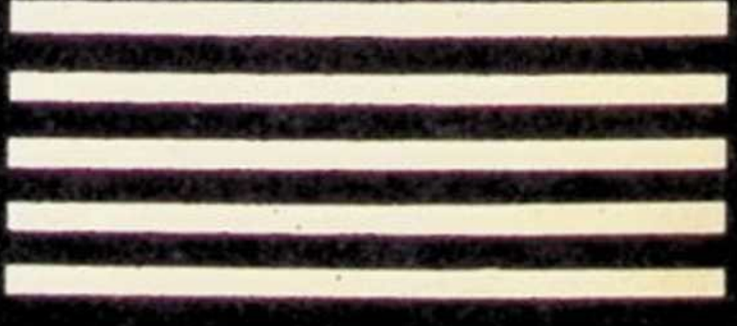

Lei 7.75